

Leto XVIII. Stev. 286
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska PRAVICA BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Vsa naša socialistična industrija
bo delala za izboljšanje življenjskega standarda državljanov

Izjava predsednika Tita urednici lista »Beogradske novine«

Uredništvo »Beogradskih no-
vin« se je obrnilo na predse-
dnika Tita in ga naprosilo, naj bi
odgovoril na nekatera vprašanja.
Predsednik Tito se je odzval že-
lji uredništva in predčerašnjim
sprejel urednico »Beogradskih

novin« tov. Sonjo Leontič ter ji
odgovoril na njena vprašanja.

Najprej ga je vprašala, kako
je z razvojem lokalne samouprave
in delavskega samoupravljanja,
z nadaljnjim razvojem samoupravljanja
in odnosi med
krajevno skupnostjo ter vso našo
družbeno skupnostjo kot celo-
to.

Predsednik Tito je odgovoril
na to vprašanje, da se samoupravljanje
ne tiče samo Beograda, marveč
da je to sistem za vso državo. Načelo
samoupravljanja je možno samo v
socialistični družbi, kjer so prešla
proizvajalna sredstva v roke delavcev
in kjer so delavci postali
v določenem smislu lastniki tovarn.
Samoupravljanje se je pokazalo
že v prvi etapi kot zelo koristno
in učinkovito. Delavci se čedalje
bolj usposabljujejo za samoupravljanje
tovarn, povečala se je samoiniciativa
in delovna storilnost, pa tudi s
surovinami zdaj bolj varčujemo.
Vse to je zelo važno za kolektiv in
za vso skupnost kot celoto. Zdaj
imamo tudi večjo izbiro industrijskih
izdelkov. Naši trgi, trgovine in
izložbe kažejo, da smo na tem
področju že zelo napredovali.

skupnosti. Takšni delavci ne razumejo,
da so podjetja lastnina vse skupnosti.
Iz tega nastanejo različni napačni
ukrepi, zlasti glede presežka in njegove
ureditve.

V posameznih mestih, kjer imajo
težavne komunalne probleme, delavski
kolektivi ne mislijo, da so ti problemi
tudi njihova stvar, marveč mislijo,
da je mesto eno, delovni kolektiv pa
drugo, ne vidijo, da mesto nima
drugih dohodkov, da mu morajo
dajati sredstva za komunalne potrebe.
Imamo pa tudi mnogo svedlih primerov
v raznih podjetjih, delavnicah in
tovarnah, kjer delavci popolnoma
razumejo, kaj in kakšen mora biti
njihov odnos do skupnosti. Ko smo
izročali podjetja delavcem v
upravljanje, smo se zavvedali, da
bosta prav sindikat in Zveza
komunistov imela težavno nalogo,
ker bo treba ljudi prevzgojiti. Delovnim
kolektivom je dala tovarne vsa
skupnost, ne pa vlada. Pri tem so
sodelovali tudi pasivni kraji. Zdaj
morajo tovarne in podjetja dati
mestom sredstva za razne kulturne
ustanove. Naši delavci se
večinoma tega zavedajo.

vilegiranih in zapuščenih. Razumljivo
je, da morajo delovni kolektivi, ki
razvijajo samoiniciativo in napenjajo
vse sile, dobiti več od tistih, ki tega
ne delajo. Takšnih delovnih kolektivov
ne moremo izenačevati z drugimi,
ki manj delajo. Kar pa moramo
dati družbeni skupnosti, pač moramo
dati. Zeleni bi, da v tem pogledu
ne bi bile potrebne razne uredbe.
Če pa ne bo razumevanja, bomo
morali proti takšnim podjetjem
uporabiti tudi ukrepe, ki jih določa
zakon.

Potem je predsednik Tito odgovorjal
na vprašanje, kaj misli o nadaljnjem
urbanističnem razvoju Beograda.
Rekel je, da je stanovanjsko vprašanje
eno najtežavnejših, predvsem zato,
ker doslej ni bilo sredstev za zidanje
novih hiš. Zdaj pa se bo treba z
vso odločnostjo lotiti tega vprašanja.
Pri tem morajo svede sodelovati
tudi urbanisti, da bo dobil Beograd
naši stvarnosti ustrezno lice
modernega mesta. Vprašanje novih
hiš v Beogradu bo predmet naših
naporov v prihodnjem obdobju.
Graditev novega Beograda je bila
zapostavljena zaradi finančnih težav,
zdaj pa je prišla spet na vrsto. Tam
je še več poslopij, ki jih bo treba
dograditi. Prihodnje leto bo treba
dograditi tudi hotel in poslopje
predsedstva vlade, v katerem bo
imela prostore vsa uprava Izvršnega
sveta. Tako se bodo mnoga poslopja
v Beogradu sprostila. Tudi
nasipanje v Novem Beogradu
bo treba znova začeti. Za komunalne
probleme skrbi Zvezni izvršni svet,
ker je v mestu centralna uprava.
Zato ti problemi niso samo stvar
beogradske komunne, marveč tudi
Zveznega izvršnega sveta, ki mora
dajati tudi gmotna sredstva.

V Beogradu bodo postavili spomenik
ustreljenim domoljubom, ki ga je izdelal
akad. kipar Lojze Dolinar

Predsednik Tito ljudstvu Podgore
Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal ljudstvu Podgore — zibelke naše vojne morarice — naslednjo brzojavko kot odgovor na povabilo, naj se udeleži jutrišnjega slovesnega pričetka obratovanja električnih naprav v tem mestu.
»Dragi tovariši! Ker sem zadržan in zato ne morem prisostvovati slovesnosti ob pričetku obratovanja električnih naprav v Podgori, vam tako pošiljam priščne pozdrave in čestitke prebivalcem Podgore in okolice z željo, da bi tudi v bodoče dosegli uspehe v graditvi naše socialistične države.«

Predsednik republike Odboru za proslavo 10-letnice XIX. hercegovske udarne brigade
Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal Odboru za proslavo desetletnice ustanovitve XIX. hercegovske udarne divizije v Mostaru naslednjo brzojavko:

»Sprejel sem Vaše povabilo, naj se udeležim proslave desetletnice ustanovitve XIX. hercegovske udarne divizije, toda zdaj tega nikakor ne utegnem. Prepričan sem, da bo tudi ta proslava minila v spominnih na svetle zglede junaštva sinov in hčera kršne Hercegovine. Vsem udeležencem proslave pošiljam iskrene pozdrave z željo, da bi tudi v bodoče prizadevno in vdanostno gradili svojo lepšo in srečnejšo bodočnost skupaj z ostalimi jugoslovanskimi turki.«

Istambulski časniki O PELLOVIM RAZGOVORIM V ANKARI
(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Ankara, 14. nov. Istambulski tisk z velikim zanimanjem spremlja razgovore med predsednikom italijanske vlade Pello in turškimi državniki v Ankari. Malone vsi časniki so danes posvetili komentarje in uvodnike italijansko-turškim odnosom. Skupna misel vseh je, da sta Turčija in Italija sredozemski deželji, povezani v atlantskem paktu, ki naj pozabita na minulo, ko sta bili sovražnici, in naj si na vso moč prizadevata doseči skupne cilje za zagotovitev miru na svetu. Posebna pozornost pa je posvečena vprašanju Trsta. Časnik »Istambul« piše, da so v ankerskih razgovorih tržaško vprašanje večkrat obravnavali in da so italijanski in turški državniki v tej zvezi izmenjali mnenja. Znani turški novinar Ahmed Emin Jalman piše v »Vatanu«: »Mi smo prijatelji Italije in Jugoslavije. Menimo, da je napetost med tema dvema deželama nesrečna ne samo zanj, marveč tudi za ves svobodni svet.« Potem pa nadaljuje: »Ne dvomimo, da se bo naša nekakšna rešitev in da bodo skupni prijatelji opravili vlogo posredovalcev.« »Džumhuriyet« poudarja, da je očito, da se italijanski prijatelji ne bodo obotavljali prispevati kakršnokoli žrtev za ohranitev miru. »Zelimo tudi povedati, da ima Turčija iste ideje in ista čustva glede mednarodnega sodelovanja in miru«, zaključuje časnik. »Militet« poudarja, da so razgovori v Ankari važnejši, kakor so običajno takšni razgovori. Razen tega, da so državniki govorili o važnih gospodarskih vprašanjih, so obravnavali tudi politična vprašanja, zlasti v zvezi s Trstom. V tej zvezi časnik piše: »Znano je, da veže Turčijo z Ita-

lijo atlantski pakt, z Jugoslavijo pa balkanska pogodba. Ne goretorej zato, da bi Turčija delovala enostransko. Zato je možno, da bodo med ankerskimi razgovori pazljivo proučili tudi tržaško vprašanje in da bo Turčija aktivno posredovala med obema deželama.« Z. P.

Paziti moramo, da bomo dohodke enakomerno razdelili

Predsednik Tito je omenil, da se je letos dolgo mudil zunaj Beograda, da je obiskal tudi pasivne kraje. Tam so mu ljudje potožili, da nimajo denarja, da bi gradili šole, ceste itd. Z davki niti upravnih stroškov ne morejo kriti. Predsednik Tito jim je odgovoril, da bodo naše tovarne v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Bosni in Makedoniji, da bo vsa naša socialistična industrija delala za izboljšanje življenjskega standarda vseh naših državljanov. Uresničili smo upravno in gospodarsko decentralizacijo, zdaj moramo paziti, da bomo dohodke našega gospodarstva kar najbolj enakomerno razdeljevali. Življenjski standard vsega našega ljudstva se mora dvigniti. Prebivalci pasivnih krajev zahtevajo od nas tovarne, mi pa tovarne ne moremo povsod graditi. Toda nekaj moramo storiti, da bodo tudi pasivni kraji dobili dohodke. Takšnim krajem bomo zgradili večje delavnice in manjša podjetja za predelovanje sadja, sočivja itd., pa tudi železnice in ceste.

Naša skupnost je celota, v kateri ne more biti privilegiranih in zapuščenih

Glavno je, da naši ljudje razumejo, da je naša skupnost celota, v kateri ne more biti privilegiranih in zapuščenih.

Tržaški iredentisti, fašisti in vidalijevci na isti črti

(Nadaljevanje na 2. strani)

Trst, 14. novembra

Krvavi fašistični neredi po fašističnih trgih in ulicah, ki so bili pred sedmimi dnevi prav tako nenadoma zaključeni, kot so bili sproženi, so dobili zdaj svoje branilce in zagovornike v tržaškem občinskem svetu, ki je bil že doslej znan po svoji protitalijanski usmerjenosti in aneksiionistični politiki. Italijanskim iredentistom so se pridružili tudi Vidalijevi informbirojevski predstavniki, ki so glasovali za skupno resolucijo in zahtevali, naj izpuste fašiste, ki so jih nedavno aretirali.

Ko so 11. t. m. na sestanku občinskega sveta predstavniki fašistične stranke MSI zahtevali, naj policija izpusti aretirane fašiste in naj svet obsodi policijsko preiskavo v sedežu fašistične stranke, je informbirojevski predstavnik Pogassi izjavil, da so oni (informbirojevci) vedno branili človečanske pravice in da se pridružujejo resoluciji vzlic temu, da se druge stranke v podobnih primerih niso zavzele za aretirane informbirojevke pristaje.

Fašistični svetnik Morelli, ki ga je ta izjava zadovoljila, je pripomnil, da se domala v celoti strinja z govorom informbirojev-

Pariz o izjavi Molotova

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Pariz, 14. nov. — Včerašnja tiskovna konferenca zunanjega ministra ZSSR Molotova je bila sprejeta v Parizu s presenečenjem. Za točno besedilo izjave Molotova je Quai d'Orsay zvedel še predno zvečer, tako da doslej še ni znan uradni komentar.

Vtis, ki prevladuje v pariških diplomatskih in političnih krogih, pa bi lahko povzeli takole: 1. Čepav izjava Molotova ne vsebuje kakršnih novih momentov (saj je pravzaprav parafraziranje poslednje sovjetske note), ni brez pomena že samo dejstvo, da je

zunanj minister ZSSR — prvičkrat po letu 1943 — imel za potrebno, uporabiti za svojo diplomatsko akcijo obliko tiskovne konference in to popolnoma nepričakovano.

2. Sovjetska zveza je zaskrbljena zaradi razvoja dogodkov po njenem zavračanju, da bi se udeležila konference v Luganu. Zamisljeni sestanek na Bermudih, ki je neposredni sad tega sovjetskega zavračanja, naj bi v resnici pospešil ratifikacijo evropske armade, oziroma oborožitve Zahodne Nemčije. Zato ZSSR želi omiliti vtis, ki je nastal na Zahodu spričo zadnje sovjetske note, ki je po mnenju številnih Francozov, sicer nasprotnikov evropske armade, le pospešila tudi proces priključitve Zahodne Nemčije v zahodni vojaški in politični sistem.

3. Besede Molotova so bile predvsem namenjene Franciji spričo dejstva, da je Francija odločno proti evropski armadi. Zato tudi nekateri tukajšnji politični krogi toliko bolj obžalujejo, da Molotov na včerašnji tiskovni konferenci ni storil koraka naprej od znanih sovjetskih pozicij, že navedenih v zadnji noti, zlasti pa, ker je še vedno postavil težišče na konferenco petih sil ter zapostavljal razgovore o Nemčiji.

4. Kot pogoj za sklicanje konference štirih o Nemčiji ZSSR še vedno praktično zahteva, naj se zahodne sile najprej odrečejo svojim načrtom o evropski armadi in o spremembi sedalnega statusa Zahodne Nemčije.

Davišnji »Combat« pa pripominja, da dokler ne bodo ratificirali bonnske in pariške pogodbe, še ni nič dokončno sklenjenega glede usode Zahodne Nemčije. Na kaj postavljata Sovjetska zveza zahteva, za katero ve, da na Zahodu ne bo sprejeta? »Vse se dogaja,« piše »Combat« z očitnim poudarkom razočaranja, »kot da igra Moskva na politiko »čim huje, tem bolje«. Mar pričakujejo v ruski prestolnici, da bo francoski parlament prisiljen hoče — noče ratificirati evropsko obrambno skupnost in s tem spravi v tek oborožitev Zahodne Nemčije?«

M. P.

M. Vitorović

Italijanski poslanik pri dr. Beblerju

Beograd, 14. nov. (Tanjug.) Državni podtajnik za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je sprejel danes italijanskega poslanika v Beogradu Vannija D'Archirafija. Domnevajo, da sta se razgovarjala o gospodarski diskriminaciji, ki jo je Italija uveljavila proti Jugoslaviji.

Danes pride v Beograd japonski poslanik

Beograd, 14. novembra (Tanjug.) Jutri popoldne bo prispel v Beograd prvi japonski poslanik v FLRJ gospod Sadao Hirase.

PELLA — IMPERATOR

Danes volilna zborovanja po vsej državi

Tudi včeraj je bilo v naši državi več volilnih zborovanj.

Na zborovanju v Prilepu, ki se ga je udeležilo 15.000 ljudi, so govorili poslanski kandidati Blagoje Talivski, Vera Aceva in Dimče Staveški.

V Paračinu, kjer se je zborovanja udeležilo nad 10.000 volivcev, je govoril med drugimi član CK ZKJ Dušan Petrovič-Sane. Večidel svojega govora je posvetil pomenu bližnjih volitev za nadaljnji razvoj naše države.

V Ivangradu se je na predvolilnem zborovanju zbralo okrog 7000 ljudi. Govorili so predsednik okrajnega ljudskega odbora in kandidat za republiško skupščino Nikola Sekularac, dalje poslanec Zveznega sveta proizvajalcev Dušan Asanovič in poslanski kandidat za republiško skupščino Radomir Komatina.

Kandidata Tomo Breje in Andrej Petelin med vojaki-volivci

Ljubljana, 14. nov. — Danes popoldne so imeli vojaki-volivci enot majorja Vukičevića v Ljubljani posebno uspešno predvolilno zborovanje. Ker je del vojakov-volivcev teh enot želel spoznati predvsem kandidata za zvezno skupščino za volilni okraj Ljubljana I in za volilni okraj Ljubljana II, so povabili v svojo sredo kandidata obeh volilnih okrajev Toma Breja in Andreja Petelina, ki ju je množica vojakov-volivcev navdušeno sprejela in pozdravljala. Vojakom-volivcem sta bila oba kandidata predstavljena z njunimi političnimi življenjskimi. Nato pa je tovariš Tomo Breje pojasnil osnove delovanja in naloge nove ljudske skupščine, nakazal nekaj ključnih pridobitev naše družbene ureditve in dosežanih izgradnje socializma, opozoril na nujna javna dela naše najbližje prihodnosti. Govorec o Trstu in cona A je poudaril, da mi naše borbe za Trst ne vodimo kot Italijani iz kakšnih šovinističnih nagibov, temveč izključno le v korist zaščite naših s krvjo podpisanih nacionalnih pravic.

Za njim je govoril drugi kandidat Andrej Petelin, ki je med drugim primerjal stanje slovenskega kmetata pred vojno in po osvoboditvi.

To uspešno vojaško predvolilno zborovanje je bilo močno podobno slavnostnim partizanskim mitingom, ki so jih borci s puško v rokah zaključevali z navdušeno borbena pesmijo. S. S.

Volilni proglas glavnega odbora SZDL Srbije

Beograd, 14. novembra.

Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Srbije je izdal volilni proglas, v katerem med drugim ugotavlja, da smo na naši zgodovinski poti dosegli ogromne uspehe v družbenem razvoju. Postavili smo čvrste temelje socialističnih odnosov na vseh področjih družbene dejavnosti, krepko smo spodsekali korenine birokratizma, odločno smo krenili po poti poglobljanja socialistične demokracije, enotni v borbi proti zaostalosti in sovražnikom socializma.

Proglas nadalje omenja, da jugoslovanski narodi na teh volitvah še bolj dvigajo zastavo svojega bratstva in enotnosti, ki so ju skovali v borbah proti okupatorju. Hkrati poziva proglas članstvo organizacij SZDL, naj na teh volitvah še krepkeje kot kdaj koli doslej enotno potrdi, da smo za politiko dosledne obrambe naših nacionalnih pravic, naših meja in naše neodvisnosti, da ostanemo do kraja zvesti željam naših in vseh narodov sveta, ki hočejo mir in vztrajno branijo enakopravnost med narodi ter njihove pravice na svobodni razvoj in neodvisnost. Vsakdo, ki bi poskušal ogroziti svobodo, suverenost in druge življenjske interese naših narodov, mora sedaj in v bodoče računati na odločno pripravljenost jugoslovanskega ljudstva, da

Ivan Regent v Ilirski Bistrici

Ilirska Bistrica, 14. nov. Danes je govoril pred 600 volivci v kino dvorani v Ilirski Bistrici ljudski poslanec kandidat za Zvezno ljudsko skupščino Ivan Regent. Govoril je o gospodarskih problemih pri nas, o razvoju ljudske oblasti in o problemu Trsta. Volivci so ga navdušeno pozdravili. Zvečer pa je govoril v Harljah, kjer je bil tudi navdušeno sprejet. L. B.

Na zborovanju v Ivangradu je govoril predsednik Izvršnega sveta Blažo Jovanović, ki je ohratil naše dosežane uspehe ter poudaril, da mi zdaj v naših tovarnah izdelujemo vse, kar potrebujemo.

Včeraj je dr. Marijan Breclj obiskal Rogaško Slatino, Boris

V ljubljanski garniziji so se pripravili na volitve

Ljubljana, 14. novembra. Pripadniki vojnih enot bodo volili že v ponedeljek, 16. novembra. Zato so imele artiljerijske enote ljubljanske garnizije danes zadnje predvolilno zborovanje, na katerem je govoril predsednik mestnega odbora SZDL za mesto Ljubljano Vladimir Krivic. Volišča, ki jih je v vsej garniziji 20, so že urejena in današnji dan vojaki pišejo primerna gesla in pripravljajo zelenje in cvetje za okrasitev volišč.

Poleg mnogih zborovanj in mitingov, ki so bili v enotah garnizije, je bilo tudi v domu JLA v Ljubljani več kvalitetnih zborovanj, na katerih so govorili vidni politični in javni delavci, Edvard Kardelj, Vladimir Simič, Vida Tomšičeva in drugi. V Domu je razen tega pripravljena tudi razstava, na kateri so slikovno prikazani vsi važnejši kapitalni objekti in gospodarski razvoj naše dežele po osvoboditvi.

V Sloveniji nad 30 večjih zborovanj in sestankov

Ljubljana, 14. nov.

Po vsej Sloveniji se ljudje kar najživahneje pripravljajo na bližnje volitve. Zlasti za vsako soboto in nedeljo so napovedana številna zborovanja, na katerih kandidati za zboro proizvajalcev pri obeh skupščinah pojasnjujejo ljudem pomen volitev in naloge, ki jih bodo po izvolitvi prevzeli ljudski poslanci. Obširno razpravljajo o gospodarskih uspehih, ki smo jih že dosegli ter o programih za bodoče. Nove skupščine in zlasti še republiški in zvezni zbor proizvajalcev bodo kot najvišji organ delavskega samoupravljanja lahko odločno posegli v proces stalnega dvigovanja naše gospodarske moči.

O naštetih problemih so govorili kandidati tudi na današnjih zborovanjih. Tako je obiskal dr.

Ziherl pa Šoštanj. Viktor Avbelj je govoril volivcem v Braslovčah in Polzeli, medtem ko je kandidat kočevskega okraja Tone Fajfar govoril v Ilirski Bistrici, dr. Jože Potrč pa v Ljutomerskem okraju.

Za danes je bilo napovedanih v mnogih slovenskih mestih več predvolilnih zborovanj. Rudarji idrijskega rudnika živega srebra pričakujejo Vido Tomšičevo. Boris Ziherl bo imel najprej zborovanje v Zireh, potem pa v Škofji Loki. Zborovanje pripravljajo tudi v Domžalah, kjer bosta dopoldne govorila Janko Rudolf in Tomo Breje. Zoran Polič bo obiskal Gradišče v Slovenskih goricah, Ivan Regent Knežake in Vrem v sezamskem okraju. Franc Perovšek bo govoril v Kropi, Marijan Breclj pa v Krškem in Brežicah.

JUTRI BODO GLASOVALI VOJAKI, ČLANI NAŠIH PREDSTAVNIŠTEV V TUJINI TER POTNIKI NA LADJAH

Jutri, 16. novembra, bodo volitve v Zvezni svet Ljudske skupščine v armadi, diplomatskih, konzularnih in drugih predstavništvih FLRJ ter na naših rečnih in pomorskih ladjah, ki se mude izven teritorialnih voda FLRJ. To volivci bodo prvi naši državljani, ki bodo glasovali o poslanskih kandidatih nove Ljudske skupščine.

Marijan Breclj Rogaško Slatino, Boris Ziherl pa industrijsko središče Saleške doline Šoštanj. V Braslovčah in Polzeli je zbrani množici govoril Viktor Avbelj, Tone Fajfar, ki kandidira v kočevskem okraju, pa prireja zborovanja po oddaljenih vaseh tega gozdnatega predela. V Ilirski Bistrici, kjer je tudi industrijski kraj, je govoril danes popoldne Ivan Regent, v kmetijskem ljutomerskem okraju pa dr. Jože Potrč.

Zborovanje v Mariboru

Maribor, 13. nov. V unionski dvorani je bilo nočoj za mestni center veliko predvolilno zborovanje, na katerem sta govorila zvezni kandidat Miloš Ledinek in republiška kandidatka Ančka Globačnikova.

Slednja je v svojem govoru razvila predvsem oblike neposrednega upravljanja v ljudskem gospodarstvu, ki je zanj važno sodelovanje volivcev. Posebej je govorila o politični vlogi žene in jo ilustrirala s številnimi podatki o udeleževanju žene v javnem življenju. Govorila je o servisih, ki naj razbremene žene, ki so v službi, o pomenu gospodarske enakopravnosti žene itd.

Miloš Ledinek se je natančno bavil z obveznostmi mariborskega gospodarstva do skupnosti in pri tem opozoril na nekatera nepravilna pojmovanja.

Predstavniki Stalne konference mest o gospodarskih predpisih

Beograd, 14. nov. Včeraj dopoldne je bil v Beogradu sestanek predstavnikov nekaterih mestnih ljudskih odborov. Razpravljali so o osnutkih predpisov o gospodarskem sistemu FLRJ, ki jih obsega III. zbirka le-teh. V razpravo sta posegla tudi tajnik Odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta Janko Smole in član Centralne komisije za razvoj gospodarskega sistema Nikola Balog.

Predstavniki mest so dali svoje pripombe glede osnutkov zakonov in uredb. To so bila pravzaprav stališča njihovih predstavniških teles. V razpravi o osnutku Zakona o družbenih planih za razvoj gospodarstva, osnutku uredbe o razdelitvi dobička in davku na dobiček gospodarskih organizacij in še nekaterih, so dali več pripomb, ki jih bodo poslali Tajništvo za zakonodajo in organizacijo Zveznega izvršnega sveta.

Kaj morajo vedeti volivci in volilni odbori

Zadnje tehnične priprave

Do dneva volitev je samo še osem dni. Obsežno in najpomembnejše predvolilno delo je končano: poslanski kandidati so postavljeni, volilne komisije pa so uradno objavile njihove sezname. Prav tako so končane vse priprave za 16. november, ko bodo volitve v enotah JLA, naših zastopstvih v tujini in na naših ledih v tujih ozemskih vodah. Volilni organi so izdali vrsto navodil o organizaciji obveščevanja in prenašanju volilnih aktov, statistični službi itd. Do 22. novembra naj bi se končale še vse preostale tehnične priprave za glasovanje tako, da bi glasovanje na dan volitev potekalo normalno, kakor določa volilni zakon.

Določanje volišč

Okrajne volilne komisije so do 7. novembra določile volišča na področjih svojih okrajev. Da bi volivci vedeli, na katerem volišču bodo glasovali, bodo okrajne volilne komisije prek ljudskih odborov sešleštne občine najdlje do 16. t. m. pisмено seznanile volivce z volišči.

Volišča so določena tako, da v enem volišču glasuje približno 500 volivcev. To pa ne pomeni, da lahko v izjemnih primerih glasuje tudi večje število volivcev, kar je odvisno od oddaljenosti prebivališča volivca. Po volilnem zakonu naj bi bila volišča tudi v bolnišnicah, sanatorijih, invalidskih domovih in podobnih ustanovah, v katerih je več kot 25 volivcev. Seveda bodo volivci glasovali le, če bo njihovo zdravstveno stanje dopuščalo, da bodo lahko šli do volišča.

Volilni prostori morajo biti zato tako urejeni, da lahko v njih poteka glasovanje nemoteno. Morajo imeti poseben vhod. Morajo biti dovolj veliki za opravljanje glasovanja in lahko dostopni volivcem.

Prostori za izpolnjevanje volilnih listkov morajo posvetiti posebno pozornost, da bi bila popolnoma zamajčena tajnost glasovanja. Zato je potrebno, da je ta prostor, v katerem volivci izpolnjujejo volilni listek, ograjen od vseh strani, tako da ni mogoče videti iz drugega dela volilnih prostorov, kako volivci izpolnjujejo volilni listek. Prostor je mogoče najbolj enostavno in najlažje ograjiti tako: daljša miza se priloži k zidu, na mizo se postavijo pregrade iz kartona, papirja ali drugega materiala, ki so dovolj visoke, da skrijejo volivca, ki izpolnjuje volilni listek, pred drugimi.

Volilni odbor mora storiti vse potrebno, da zagotovi prostore za glasovanje in volilno gradivo do začetka glasovanja na dan volitev. Ljudski odbor občine je potemtakem dolžan dati volilnemu odboru na razpolago stražo, ki bo čuvala volišče.

Pravočasno dostavljanje volilnega gradiva

Okrajne volilne komisije so dolžne pravočasno zagotoviti in dostaviti

volilnemu odboru celotno gradivo, potrebno za izvedbo volitev v vsem volilnem okraju. Volilni zakon ne določa roka, v katerem je treba dostaviti volilno gradivo, volilnim odborom, to pa je treba brž ko mogoče storiti, najkasneje pa 5 dni pred volitvami. Treba je zlasti opozoriti, da se pravočasno natisne potrebno število volilnih listkov, ter imeti pred očmi, da je treba razen volivcev vpisanih v volilni seznam, zagotoviti volilne listke za volivce, ki glasujejo na temelju potrdil. Vrh tega morajo okrajne volilne komisije dolžne oskrbeti vsa volišča s potrebnim številom obrazcev o poteku, z ovolji za pošiljanje volilnega gradiva, oglaševanje potrjenih kandidatov za sešleštne volilni odbor ter potrebnim številom volilnih skrinjic.

Sešleštne volilni odbor mora imeti izvede iz volilnih seznamov. Ta volilni dokument je nadvse pomemben, in je temelj, po katerem se ugotavlja, ali ima volivce volilno pravic. Zato morajo volilne komisije iz volilnih seznamov natanko izdelati, imena pravilno napisana, da bi glasovanje potekalo brez zastojanja in brez vsakršnih težav.

Glasovanje s potrdili

Osebe, ki se iz upravljenih vzrokov na dan volitev ne zadržujejo v kraju, kjer so vpisane v volilni seznam, lahko glasujejo tudi v kraju, kjer se bodo ta dan zadrževale. Volilni zakon na široko razlaga, kaj sodi med upravitelne razloge glede na načelo našega volilnega sistema, po katerem ima sešleštne volivce pravico do glasovanja. Torej v primerih, kadar volivci spremene svoje prebivališče, oziroma če se na dan volitev ne mude v kraju, kjer so vpisani v volilni seznam, glasujejo s potrdilom o volilni pravici, ki jo izda pristojni ljudski odbor občine oziroma mesta, kjer je vpisan v volilni seznam. Volivci izročijo potrdilo o volilni pravici, ki ga prejme volilni listek. Če volivci glasuje v svojem volišču, kjer je vpisan, je dolžan vrniti izdano potrdilo o glasovanju. Ker bodo 22. novembra tudi volitve za zvezno in republiško skupščino, so posamezni volivci, ki glasujejo s potrdili, pozabili, da potrebujejo dve volilni potrdili, da bi lahko volili in za zvezno in za republiški svet in so od volilnih odborov zahtevali samo eno potrdilo. Da bi lahko tudi isti, ki imajo eno potrdilo, glasovali za zvezni svet in za republiški svet, lahko volilni odbori rešijo takšne primere tako, da bodo v zapisnik vnesli ime volivca, ljudski odbor, ki je izdal potrdilo in število potrdil, zatem pa bodo potrdilo vrnili volivcu, da bi lahko glasoval tudi za republiški svet. Takšen način glasovanja ni predviden v volilnem zakonu, ki pravilnost glasovanja upošteva samo v tem primeru, če ima volivce obe potrdili. Toda to bo edini način, da se omogoči kar največjemu številu volivcev, da se udeležijo glasovanja. V. P.

IZJAVA PREDSEDNIKA TITA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na zadnje vprašanje, koliko pozornosti bo lahko nova skupščina posvetila izboljšanju življenjskega standarda naših ljudi in kakšne so realne možnosti za to, je predsednik Tito odgovoril, da se je tekstilno blago že pove-

Tovariš Breclj v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina, 14. nov. Danes je bilo v Rogaški Slatini volilno zborovanje, na katerem je govoril podpredsednik Izvršnega sveta LRS dr. Marijan Breclj. Govoril je o novem gospodarskem sistemu in o vlogi delavskega in splošno ljudskega samoupravljanja; nadalje o delu v bodoči skupščini in o tržaškem vprašanju. Ko je govoril o Trstu, je dejal, da bomo 22. novembra, ob volitvah, prav tako enotni, kot smo bili ob Trstu. Po zborovanju so se zbrani seznanili z resolucijo Državnemu sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu glede Trsta. B. J.

nilo. Nova skupščina ne bo mogla storiti ničesar, češar ne omogoča naše celotno gospodarstvo. Njena glavna naloga bo vskladiti in dvigniti življenjski standard. Ljudski poslanci bodo uredili zdaj na terenu med volivci in zbrali natančne podatke o potrebah svojega kraja. Tako bo skupščina videla, koliko in kaj ta ali oni okraj potrebuje.

Mi imamo pogoje, da bi življenjski standard izboljšali, da ni bilo raznih dogodkov zunaj nas, raznih stvari kakor spor zaradi Trsta, ki nam je gospodarsko zelo škodoval. Če tega ne bo več, bomo lahko zelo hitro izboljšali življenjski standard naših ljudi. Naša industrija se razvija, kapitalno graditev smo malone zaključili, zdaj lahko že prodajamo stroje in za izkupiček kupujemo, kar nam je potrebno.

Imamo nekatere stvari, katerih cene niso sorazmerne. Zato bomo zdaj zvišali najemnine. To smo hoteli storiti že lani, pa zaradi suše nismo storili. Zdaj moramo najemnine zvišati, ker so stanovanja mnogo cenejša od

drugih stvari. Zvišanje najemnin pa ne pomeni toliko v škodo državljanov. Moramo najti nekakšno pobudo, da bodo ljudje hiše popravljali, ker bodo sicer propadle. Najemnine morajo biti v skladu s cenami drugih stvari.

Vprašanje življenjskega standarda je povezano z mnogimi drugimi zadevami, ki jih je treba urediti. Letos smo imeli dobro letino in to bo moralo vplivati na pomenitev kmetijskih pridelkov. Zdaj, ko se je pomenilo tekstilno blago, bodo morali tudi kmetije cene znižati. Treba bo misliti tudi na pomenitev prevoza. Nekaterim kategorijam uslužbencev bo treba zvišati plače, zlasti uslužbencem z višjo strokovno izobrazbo. Predsednik Tito je rekel, da ne ve, za koliko bodo plače zvišane. Naša perspektiva pa kaže da se naš položajboljša.

»Ko so ljudje mislili,« je rekel predsednik Tito na koncu, »da bo izbruhnila vojna in ko so začeli kupovati živila, smo znižali cene blaga, čeprav se v takih primerih dogaja navadno nasprotno.«

V vrtincu častihlepja

Ko smo sedli za mizo štipske kavarne, je začel neravno bobnati s prsti. »Nikoli nisem mislil, da bi lahko prišlo do tega. Jaz nisem sovražnik, saj tudi ne morem biti!« Govoriti mu je bilo neprijetno. Tudi meni je bilo neprijetno vpraševati in poslušati komunističnega poslanca in sedanjega poslanskega kandidata čigar kandidaturi je Socialistična zveza odrekla podporo.

Milan Dimov je bil prej sekretar in član Okrajnega komiteja v Stipu. Lani je odšel v dveletno partijsko šolo v Tetovu, s štipendijo 9850 din. Zed pred razpisom volitev je začel prihajati v Stip in agitirati. Ko so mu rekli, naj bi zdaj tovariši, ki so v šoli, ne kandidirali, so je razjezili.

»Mene poslanske dolžnosti pri nčenju ne bodo ovirale. Če bo potrebno, bom vrnil tudi sto tisoč državi. Nočem biti dolžan niti dinarja.« Pozneje je bil v Skoplju in je svoj sklep spremenil v Stipu z njegovo kandidaturo niso več računali. Toda že na prvem zboru volivcev so ga zelo burno predlagali.

»Milanče ne misli kandidirati,« je začel nekdo. »To je laž! Mi smo z njim govorili telefonično. Naj živi Milanče!« Čez dva dni je bilo veliko volilno zborovanje v Stipu. Prišel je tudi Milanče iz Tetova. Obstopili so ga prijatelji iz Občinskega komiteja, ki so skrbeli za isto ljudstvo me tudi proti moji kandidaturi. »Umaknite se od mene, da nas ne vidijo skupaj! Doma ga je čakal gazda Mite Dalbevi iz Karbincev. »Milanče, kaj bo z zemljo, ki so nam jo vzeli?« »Ne delaj si preglavice, čika Mite, samo glej, da bo v redu...« »Dobro, jaz bom skrbel za to, ti pa za ono.«

Zvečer so ga v komiteju vprašali: »Milanče, povej odkrito, da bomo vedeli, ali kandidiraš ali ne?« »Ne.« »Ljudje govore to in ono.« »Verjemite tisto, kar pravim jaz.« »Kmalu je bil sklican zbor volivcev Argulice in Karbincev, Milančevo rojstno vasi. »Naj živi Milanče Dimov! Dol z Ristom Kadifkovic!« (Predsednik Okrajnega odbora.) »Toda, tovariši, saj Milanče ne kandidira.« »Ni res! Komite ga sili, da bi odstopil. Naj živi Milanče! Hočemo opanko, nočemo čevlja!« Milančetov prijatelj Frajko Nikolov je bil na dveh različnih zborih volivcev in obakrat se je vrnil v kandidacijsko komisijo.

Komite je zahteval, naj pride Milanče iz Tetova, da bi zadevo pojasnil. »Kaj se to pravi, Milanče? Ali lažeš ti ali ljudstvo?« »In razkol povzročiš, celo med komunisti?« »Človek dobi vtis, kakor da ti mi ne dovolimo kandidirati.« »Grešil sem tovariši, toda Partije nisem nalagal. Res, ljudem sem zaupno pravil, da hočem kandidirati. Grešil sem, toda res je tisto, kar sem rekel, da ne bom kandidiral. Vse to bom na terenu popravil.« In odšel je na vas. Na sestanku komunistov v Kometu je ostro govoril o sebi. Na zboru volivcev na Karbinjih je rekel, da ne namerava kandidirati, in naj ga volivci nikar ne predlagajo. Zvečer je prišel v Karbince, v svojo rodno hišo. »Nič ne skrbi, sinko. Ženi do kraja. Oče ima dovolj žita, masti in riža, da te hrani, nikar ne odstopi!« Milanče je molčal in si mel roke. »Življenje si končam!« je rekel drugi dan v Stipu komunistu Djoki Mitrovskemu. Drugo jutro pa je njegova žena prinesla volilni komisiji njegovo izjavo, s katero sprejema kandidaturo za poslanca Na obilga soborja Makedonije. Istega

dne je prišlo v kabinet Lazarja Koliševskega njegovo pismo: »... Sklenil sem torej kandidirati, ker računam s tem, da 50% volivcev sploh ne bi glasovalo, če bi jaz ne kandidiral, ker so se izrekli samo zame!« »Ali je to res?« sem vprašal Dimova. »Hm... je. Toda ne vse natanko tako. Zakaj pripovedujete, da so me izključili iz Zveze komunistov in iz šole?« »Kdo to pravi?« »Tisti iz komiteja. In glej, tu je moja partijska izkaznica. Se nobenega opomina nisem dobil. Zakaj pa ne povedo, da so mi zveli štipendijo Okrajnega odbora in da bom morda zaradi tega moral opustiti šolanje?« »Nelojalen v agitaciji?« »Omalovažuje protikandidate. A protikandidati?« »Nikar ne glasujte zanj, Srb je. Mar bo tako agitiral proti meni član Okrajnega komiteja v turški vasi?« »Jaz in oni,« se vprašuje tovariši, danes malone dve fronti. Mar je to pametno: član Mestnega komiteja je povabil gospodarja, pri katerem stanujem, in mu rekel, naj pazi, kdo prihaja k meni na dom. Mar bo za menoj volilni človek, ki sem ga aretiral in mu nacionaliziral imetje?« »Ali bi radi še kaj pripomnili glede ravnanja z vami?« »Slišim, da zbirajo nekakšne podpise, da bi znova sklicali zboro volivcev in mojo kandidaturo razveljavili.« »To se ne more zgoditi, če volivci nočejo!« »Bil sem v komiteju. Vem, kaj se lahko stori. Prepričan pa sem, da bo ljudstvo izreklo svoje besede.« »Se istega dne sem odpotoval. Zato sem včeraj jutraj telefonično klical Stip. Oglašil se je sekretar Komiteja.« »Kako je bilo na novih zborih volivcev?« »Popolnoma v skladu z zakonom: kandidatura Dimova je bila razveljavljena.« »Ali je bil kdo proti?« »Na enem zboru 12, na drugem manj, na tretjem pa nihče. Več ni bilo potrebno, ker so prej samo štirje zbori volivcev sprejeli njegovo kandidaturo.« A. Petković

PREJŠNJI TEDEN po svetu

Pred bermudsko konferenco

Naposled je bilo v terek objavljeno, da se bodo voditelji treh zahodnih veleštil sestali na Bermudskih otokih 8. decembra in obravnavali razna vprašanja, ki zadevajo skupne koristi. Sestanek je bil sklican na pobudo britanskega ministrskega predsednika Churchilla, sodelovali pa bodo tudi zunanji ministri treh veleštil in večje število vojaških in političnih svetovalec.

Glede nalog in smotrov bermudske konference štirih ministrov kaj slabo kaže. To vsiljuje zahodnim veleštilom, pravijo v britanski prestolnici, nov korak, da bi prišli iz začelne. Zato domnevajo, da si bo Churchill prizadeval prepričati Eisenhowerja, da je potrebno z neposrednimi in neuradnimi razgovori z Malenkovim poskusiti, kakšne so možnosti rešitve spornih vprašanj, ki zadevajo Vzhod in Zahod. Predsednik britanske vlade meni, da je treba storiti ta zadržani napori, preden bi zahodne veleštil izdale kakršne koli nove ukrepe.

Londonski »Evening News« je nedavno zapisal, da bo Churchill zahteval soglasnost od ZDA glede svojih razgovorov z Moskvo, v katerih naj bi proučil možnosti za sestanek »štirih veleštil«. »Če ne bo prišlo do konference v Luganu«, je takrat pisal časnik, »sodi Churchill, da je sestanek voditelj treh veleštil temelj potreben.«

V Ameriki pa sodijo, da sovjetska nota pomeni, da se Moskva vrača na stalno politiko in da so spriče tega zahodne veleštil dolžne proučiti vprašanja svoje oborožitve in varnosti ukrepov, kakor tudi vprašanja političnih odnosov med zavezniki. ZDA sodijo, da se morajo na bermudski konferenci trije državni

ukvarjati predvsem z novimi obrambnimi načrti in z novimi ukrepi, s katerimi bi dokončno upostavili zahodnoevropski vojaški sistem.

Glede tega odkrito govore, da bo sta ZDA in Velika Britanija pritisnili na Francijo, naj ratificira sporazum o evropski obrambni skupnosti. Če tega ne bi bilo mogoče doseči v sorazmerno kratkem času, bodo predlagali, naj bi bonnski sporazumi, s katerimi bo Zahodna Nemčija dobila suverenost, postali veljavni ne glede na poprejšno ratifikacijo sporazuma o evropski obrambni skupnosti. Zato bosta Eisenhower in Churchill razložila francoskim državljanom, da postaja Zahodna Nemčija nestrpna, da Kongres ne bo izglasoval kreditov za pomoč Evropi, če ne bo prišlo do oborožitve Zahodne Nemčije in da se bodo ZDA, če evropska obrambna skupnost ne bo ustanovljena, umaknile na »soddaljšeno obrambno črto« (Velika Britanija, Španija in Severna Afrika).

Francoze je vse to vznemirilo. V Parizu poudarjajo, da »nikakršni novi momenti ne opravičujejo takšne naglice«. Kaže, da Francija v tem trenutku ni sposobna upreti se rešitvam, ki bi lahko neugodno vplivale na njeno varnost in položaj v Evropi. Pariz potrebuje še nekaj časa za manevriranje, da bi te rešitve čimbolj vskladil s svojimi koristmi. Zato ni nemogoče, da bo francoska vlada pada pred konferenco. Odlotičev francoskih politikov pa je odvisna tudi od tega, ali bi padev vlade povzročil odlotičev konference, ali pa bi se Churchill in Eisenhower sestala tudi brez francoskih predstavnikov, kar bi bilo za Francijo še slabše.

V zahodnem tisku poudarjajo, da bo bermudska konferenca eno izmed

najvažnejših povojnih posvetovanj zahodnih predstavnikov. Ali se bo ta napoved uresničila in koliko, je odvisno večidel od tega, ali bodo zahodne veleštil pravilno presodile dogodke, ki so se pripetili letos poleti in jeseni, se pravi, ali bodo opustile poskuse, da bi svoje rešitve vsilile ne glede na interese in stališča drugih držav. Obvarovati enotnost miro-ljubnih držav, kar je bistven pogoj uspešne mirovne politike, in taki ukrepi, ki bodo prisilili Sovjetsko zvezo na popuščanje, ne da bi mogla hkrati te ukrepe prikazati svetu kot je pot, ki jo je treba ubrati, če žele ohraniti mir in popraviti napake, ki jih je zahodna diplomacija zagrešila v zadnjem času. Od tega bo odvisen uspeh oziroma neuspeh bermudske konference.

Foreign Office o razgovorih zahodnih diplomatov s predstavniki jugoslovanske in italijanske vlade

London, 14. novembra (Tanjug). Spričo večerajšnjih razgovorov zahodnih diplomatov z zastopniki jugoslovanske in italijanske vlade v Beogradu in Rimu je uradni zastopnik Foreign Office izjavil tole: »Večerajšnji razgovori v Beogradu in Rimu so del procesa, da bi našli temelj, ki bi pospešil konferenco petih prizadetih držav o Trstu. Smoter teh razgovorov ni bil, da bi stivali natančne predloge obema vladama.«

Zastopnik Foreign Office je dejal, da so večerajšnji razgovori potekali na temelju diskusij med tremi zahodnimi veleštili.

Uradni predstavnik Foreign Office ni odgovoril na vprašanje, ali je mogoče neposredno sklicanje konference.

DUNAJSKI KOMENTARJI h Gruberjevi ostavki

Od posebnega dopisnika »Borbe«

Dunaj, 14. novembra.

Znano je, da je sinoči avstrijski zunanji minister dr. Karel Gruber podal ostavko na svoj položaj v vladi. Kancler Raab je ostavko sprejel, zabil je, da je sedanjega zunanjega ministra, naj opravi svojo dolžnost tako dolgo, dokler ne bo rešeno vprašanje njegovega naslednika.

Na Dunaju krojijo glasovi, češ da bo novi avstrijski zunanji minister nekdanji kancler inženir Leopold Figl. Kot kandidata omenjajo tudi prof. vseučilišča v Innsbrucku Franza Gschnitzerja. Njegove članke proti italijanski raznarodovalni politiki v Južni Tirolski je pred kratkim omenil tudi jugoslovanski tisk.

Današnji komentariji k ostavki v političnih krogih in tisku glavnega mesta Avstrije se gibljejo zlasti okoli tega, ali je ostavka sad globljih nesoglasij v Ljudski stranki glede avstrijske zunanje politike.

Glasi to stranke »Die kleine Zeitung« se odločno upira takšnim predpostavkam, trdeč, da je celotna zadeva čisto notranjega značaja in osebna zadeva dr. Gruberja. Sleherna predpostavka, da se bo smer avstrijske politike spremenila s spremembo osebnosti ministra, pravi list, je

ZAKONITOST

Zgodilo se je v nekem našem mestu, v vsakem oziru razvitem mestu... Aretirali so nekoga gospoda »zaradi sovražne propagande«, v njegovo stanovanje pa je prišla poštna delovna družina, ki ni imela strehe nad glavo. Družina si je naposled globoko oddahnila, saj je vse njeno življenje postalo prijetnejše. Zena aretirane gospoda pa se je pritožila: njena mož je intelektualec, sodbe se ni in po tem in tem paragrafu ima pravico do boljše in večje stanovanja, ki je povrh še njena lastnina. Vrhovno sodišče republike je držče se zakona razsodilo, da je treba stanovanje v dobro lastnice izprazniti... Tedaj pa so se zganili politični činitelji mesta, predvsem komite Zveze komunistov (oziroma razni odbori), v katerem sede bojeviti in pošteni ljudje. Tako-le so razmišljali: bolje kakor katerokoli sodišče mi poznamo tega aretirane gospoda, ki se ukvarja s podtalno propagando proti novi oblasti, redu itd. Družina, ki je prišla v njegovo stanovanje, je delovna in poštna, povrh pa še »naša«. In zdaj je nimamo kam spraviti pod streho. Prav je, da obdrži del stanovanja, ne pa da bi se gospa šopirila v vsem... Sem, tja, razsodba sodišča ni bila izpolnjena in to stanje traja že šest mesecev.

S človeškega in neformalističnega stališča ima odbor prav. Tudi s političnega stališča ima vsaj na prvi pogled prav, saj gre za reakcionarje, ki bi se na ljubo delovne družine vendar lahko odpovali udobnosti. Dejansko pa odbor (oziroma komite) nima prav ne stvarno ne formalno. To sem poskusil dokazati nekaterim članom Komiteja in tako sem se znašel v nezavirljivem in nekoliko smrotnem položaju, da zagovarjam reakcionarje pred komunisti. Moji argumenti so bile: če razsodba sodišča ne izpolnimo ne glede na to, kakšna je, to pomeni, da pride v tem primeru do veljave subjektivna, komitejeva — odborova — volja, ki nasprotuje sodnim razsodbam in zakonitim predpisom. Če sodne razsodbe ne uveljavimo, pomeni to pred javnostjo, da imamo silo nad zakoni in mimo njih, da imamo dve vrsti državljanov, — eno, za katero veljajo zakoni, in drugo, za katero ne veljajo. Vse to pomeni: bajke so demokracija in boj za zakonitost, pa tudi sami zakoni, brž ko sodnih razsodb ne uveljavimo... Morda so bili moji izrazi preostri, da pa so pri nas ljudje, in sicer dobri ljudje in dobri borci za socializem, ki mislijo, da je lahko njihova volja v konkretnih primerih nad zakonom — o tem ni nobenega dvoma.

Ce že imamo socialistično lastnino kot najmočnejšo obliko lastnine, razen tega pa tudi demokracije zakonov, tedaj je čuvanje in izpolnjevanje zakonov prav tista konkretna oblika, ki se je zavestne socialistične sile morejo in morajo oprijeti, če hočejo uresničiti demokracijo. — Zakoni Sovjetske zveze niso tako slabi. Pa tudi zakoni drugih držav niso slabi. Slabih zakonov je na svetu malo. Pri nas so zakoni dobri in demokracijski. Toda — koliko in kako jih uveljavljamo? V tem nismo na zavidanja vredni višini, drugače se ne bi borili za zakonitost, drugače bi bil opisani dogodek, ki sodi med nedolžnejše, nemogoče... Tisti komunisti, tisti komiteji Zveze komunistov in Socialistične zveze, ki »tarnajo«, da nimajo vsebine dela, bi se lahko ukvarjali tudi s tem, in sicer najbolj s tem. Izpolnjevanje zakonov je namreč v naših razmerah demokracija, in sicer socialistična (ker druge pri nas ne more biti). Socializem imamo v temeljih družbe že precej, gre za to, da ga uveljavljamo v tistem tempu tudi v družbenih odnosih.

Mnoga sodišča in sodniki so slabi. Pobožajo pa se lahko samo z bojem, samo tako, če bodo res imeli tiste pravice, ki jim jih formalno priznavamo. Če pa se mimo njih in nakljub njim samovoljno uveljavlja še druga volja, tedaj nikoli ne bodo ne dobri, ne ugledni. Slabo je tudi, da sodišča ne zagotavljajo uveljavljanja lastnih sklepov, da odločije ne branijo zakonitosti, kadar gre za politične činitelje, marveč da stvari »zabrisajo« ali molče. Res, mnoge določbe naših zakonov so zastarele ali pa so slabe. Posebno so se kot nenaravne, pa tudi nesocialistične, pokazale tiste, ki so nastale na podlagi abstraktne socialistične dogmatike, pravzaprav zaradi političnega propagandnega učinka. N. pr. iz socialne zakonodaje. Toda uveljavljanje tudi takšnih določb je boljše, kakor samovolja... Sleherno kratenje pravice (neizpolnjevanje razsodb, izigravanje zakonov, namestitve pokojnine, štipendije, stanovanja itd.), mimo zakonov in nakljub njim in predpisom, mimo za to določenih organov in nakljub njim, ni nič drugega kakor gola samovolja in prav tisti birokratizem, (gospodstvo političnih činiteljev nad zakoni in družbenimi odnosi), ki je največja nevarnost za demokracijski razvoj socializma. Izpolnjevanje zakonov in sodnih odločb nam zagotavlja, da bo objektivna — družbena — pravica kolikor toliko prišla do izraza, čeprav ni popolna, in v kakem konkretnem primeru celo nepravilna. Odločanje na podlagi kake druge, ne predpisane pravice, čeprav je pravilno in dobronamerno, se zdej nujno spreminja v samovoljo in birokratski despotizem. Družba si namreč že zavestno prizadeva, da se vključi v normalno — demokracijo — življenje, v normalne — demokracijske — odnose, t. j. da bi bila čimbolj neodvisna od subjektivne volje in subjektivnih razlogov, kar ji v marsikaterem oziru omogoča izpolnjevanje in uveljavljanje zakonov. Nekoč, takoj po vojni, je lahko bila »partijska« pravica — in je tudi bila — koristna in napredna. Takrat nič boljše nismo imeli. Toda zdej...

Ce bi imeli vzporedno in enakopravno dve vrsti pravice in dve vrsti državljanov, nikoli ne bi dosegli ne socializma, ne demokracije (v naših razmerah, pa tudi sicer, pretega kot drugega ni moč ločiti). Ze v kapitalizmu, tam kjer družba dolgo ni šla skozi srđite razredne boje, so upostavili takšno spoštovanje zakonov in takšen sistem zakonitosti, ki družbeni — kapitalistični red in družbene — kapitalistične odnose štiti pred samovoljo in samim kapitalističnim razredom ter njegovimi političnimi in drugimi predstavniki. Prav ti in takšni sistemi so pogladi globoke korenine v zavesti množic in vplivajo nanje s silo stihije in predsodka. Zato so ti sistemi lahko izpricali življenjsko silo in gibnost celo v zelo težavnih, novih in zamotanih okoliščinah.

Ali mi lahko dosežemo nekaj podobnega v socializmu? Moremo in moramo! Celo nekaj popolnejšega, kar bo predvsem branilo človeka, njegovo osebnost, s tem pa tudi sam sistem, in delo sistem gibnejši ter ga bolj približalo ljudem, kakor more to doseči »najpopolnejše« kapitalizem. Moramo pa se tudi boriti, in sicer v lastnih vrstah. Boriti se moramo proti minulosti (minulim idejam, navadam, oblikam dela), ki kakor mora duše naše možgane in mrtvičijo naše sile.

Demokracija, zakonitost, naslonitev na zakone in sodišča kot na glavne instrumente za zaščito socialističnega sistema — vse to je bolj ali manj isto. To je nujna — demokracijska — faza boja za socializem. Tudi za socializem. Edini in neogibni.

Milovan Djilas

* Imena teza mesta ne navajam, ker gre za značilen primer in je boljše, da ga tako tudi razumemo, ne pa da mislimo, da se je kaj takšnega lahko zgodilo in da se dogaja samo v istem mestu. Kaže, da za zdej ni važno povedati, kje se je to zgodilo, ker bi vzbudilo občutljivost in drobne razprtije, marveč da se je zgodilo.

RAZGOVORI MED PREDSTAVNIKI GENERALŠTABOV POTEKAJO V PRIJATELJSKEM VZDUŠJU

Beograd, 14. nov. (Tanjug). Davi so v Beogradu nadaljevali razgovore med predstavniki grškega, turškega in jugoslovanskega generalštaba. Po petih dneh, odkar so se le-ti začeli, sodijo, da prihajajo postopoma v zaključno obdobje in da bodo kmalu uspešno končani. Čeprav o poteku razgovorov ne izdajajo nobenih sporočil in čeprav ni bilo moč ničesar določnejšega zvedeti o njih, je bilo vendar opaziti nekatero znake, na temelju katerih je mogoče sklepati, da razgovori ugodno potekajo in da bodo obradili pričakovane sadove.

Beograjski vojaški razgovori, ki potekajo v zelo priskrbenem in prijateljskem vzdušju, bodo ponovno pokazali svetu enotnost balkanskih držav in njihovo odločnost, da nadaljujejo svoje sodelovanje v prid lastnih interesov in v prid stvari miru na svetu, in sicer zato, ker ima to sodelovanje veliko širši pomen, čeprav je njegova prva naloga zagotovitev miru na Balkanu in ohranitev neodvisnosti balkanskih držav.

Spričo vsega tega je popolnoma razumljivo, da ne samo na Balkanu, marveč tudi v ostalih delih sveta pripisujejo vojaškemu sodelovanju balkanskih držav, zlasti pa beograjskim vojaškim razgovorom velik pomen. To je vsekakor tudi glavni razlog, da z velikim zanimanjem pričakujejo uradno sporočilo, ki bo objavljeno na koncu razgovorov.

Obisk na Dunaju

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je s tri dni trajajočim bivanjem in razgovori v minulem tednu vrnil obisk avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja, ki se je mudil v naši deželi lani v juniju.

Ko je bil v sredo zvečer objavljen uradni komuniké o razgovorih in njihovih sadovih, je javnost zvedela, da je bil storičen na poti razvijanja prijateljskih stikov Jugoslavije in Avstrije še en korak. Na Dunaju so obravnavali mnoga tekoča vprašanja ter medsebojno izmenjali in proučili gledišča o raznih problemih ožje in širšega svetovnega pomena, vse to v vzdušju medsebojne pripravljenosti. V želji, da bi sodelovanje in medsebojno razumevanje še poglobili, so sklenili poudariti poslanitvi v veleposlaništvu, kar že samo po sebi mnogo pove.

Dva momenta sta pri tem zlasti bistvena. Jugoslavija je dežela, ki že vsa povojno leta vztrajno napenja vse sile in prispeva mnogo žrtve, da bi usposobila s svojimi sosedi prijateljske ali vsaj normalne, vsekakor pa enakopravne odnose. In takšno razpoloženje ter politika izvirata iz tiste, neštetokrat izpričane težnje po neodvisnosti. Ta težnja je prav zato, ker je globoka in močna, razvila v naših narodih smisel za enakopravnost ter čut spoštovanja do želje drugih svobodnosti in samostojno živeti narodov.

Delež Jugoslavije v balkanskem sodelovanju in dosedanjem razvoju v odnosu z Avstrijo sta v tem oziru izven dvoma. Niti za hip ne moremo dvomiti o stališču v celotnih odnosih z deželami sovjetskega bloka in Italijo.

Angelov obiskal Mičunovića in Crnobrnjo

Beograd, 14. novembra (Tanjug). Dopoldne je bolgarski veleposlanik v Beogradu Ljuben Angelov napravil vljudnostni obisk pri državnem podtajniku za zunanje zadeve Veljku Mičunoviću, za tem pa pri državnem podtajniku za zunanje zadeve Bogdanu Crnobrnji.

Hinavski fašistični »poziva«

TRST, 14. novembra (Tanjug). Fašistični demokratski »Komite« za obrambo italijanstva Trsta in Istre je objavil poziv Tržičanom, naj »prijavljajo oblastem provokatorje, ki pozivajo ljudi, naj bi ustanovili skupine za izvrševanje atentatov«. Komite trdi, da so ti »provokatorji snubili mlade rodoljube raznih političnih stranke, V tržičkih protinaksionističnih krogih ocenjujejo ta poziv »Komiteja« za obrambo italijanstva«, ki nosi dober del odgovornosti za nedavne fašistične neredne, kot hi navše in poizkus, da bi se znebili odgovornosti za tisto, kar se je pripetilo ali kar bi se moralo rešiti še lahko pripetilo. Poziv so očitno izdali z namenom, da bi lahko branili svoje pristbe, ki jih je tržaška policija aretirala, češ da so »miroljubni in lojalni« do oblasti.

Zanimive teze prof. Barloša O UREDITVI STATUTA TRSTA

Reakcija na članek v Beogradu

»Prva in glavna stvar, ki zahteva ureditev tržaškega vprašanja, je, da pogledamo stvarnost v oči in da upošteevamo koristi samo Trsta in tržaškega prebivalstva. Vsaka ureditev, ki bi slonela na ugledu ene in druge države, bi bila krivična že zato, ker bi zanemarila koristi tistega, za čigar usodo gre,« piše univerzitetni profesor dr. Milan Bartoš v najnovejši številki beograjske revije »Mednarodna politika«.

Prof. Bartoš zagovarja v svojem članku stališče, da zamotnost tržaškega vprašanja in vskladitev nasprotujočih si dejstev, kakor so mednarodna funkcija Trsta in njegova odvisnost od izpolnjevanja te funkcije, dejstva, da je Trst mesto z italijansko večino, toda z mešanim prebivalstvom, in da stoji na

Pogled na del Trsta

tranzita in trgovskih operacij v posredniški trgovini. Trst bi bilo treba demilitarizirati in razglasiti za stalno nevtralnno področje. V njem naj bi zajamčilo svobodo dela in nemoteno gospodarsko delovanje vsem narodom itd.

Potem govori profesor Bartoš o upravi internacionaliziranega Trsta. V guvernerskem svetu naj bi bile z enakopravnimi funkcijami zastopane Italija, Jugosla-

Vatikan se boji razrednega boja

Republikanci izgubljujejo

Rim, novembra.

Od stalnega dopisnika »Borbe«

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Trije francoski kardinali — pariški nadškof Feltin, lyonski Gerlier in liliški Lienard so prispele v Rim in obiskali Pija XII. Šlo bi za običajen in vsakdanji obisk v Vatikanu, da se ni skrivala za njim najzanimivejša in vsekakor najznačilnejša razprava, kar so jih imeli zadnje čase v katoliški Cerkvi. Zgodovina tega dogodka — o katerem so za vatikanskimi vrati te dni mnogo razpravljali — sega nazaj do leta 1943, ko je vški župnik Godin izročil kardinalu Suhardu pismo, zaradi katerega kardinal, kakor je sam rekel, »dolgo ni mogel spat«.

Župnik Godin je v svojem pismu predložil vršilec katolicizma v Franciji, da se Cerkve in njeni predstavniki v moderni družbi po svojih nazorih in sestavi odmakajo od množic, ki sestavljajo delavski razred, in če hočejo biti zveličani, se morajo pridružiti delavskemu razredu in z njim na delu in v vsakdanjem življenju deliti vse dobro in zlo. Kardinal je podprl akcijo župnika Godina najbrž iz drugačnih nagibov, in v začetku leta 1946 je nastalo v Franciji gibanje »duhovnikov-delavcev«. Kakih sto duhovnikov je odšlo duhovniška oblačila, zapustilo župnije in odšlo v delavskih oblekah delat v tovarne, nekateri pa

tikana popolnoma zaprli in ukiniti. V pismu kardinala, predsednika Kongregacije, so ta ukrep pojasnili z okoliščino, da povzročajo »povezovanje z delavci razen poštenih nagibov tudi negativne sadove v vzgoji mladih klerikov«.

Hkrati je papeški nuncij Marcella v Parizu sklical konferenco nadškofov, škofov in predstojnikov reda dominikancev in jezuitov ter jim sporočil ukaz Vatikana, naj »duhovnikov-delavcev« odpošle nazaj v njihove župnije. Del škofov tega sklepa ni odobrili, vsem ko se »duhovniki-delavci« malone enotno niso odzvali pozivu, marveč so ostali v tovarnah. Vatikanski nuncij je pojasnil ukaz »svete stolice« tako, da »duhovniki-delavci« ne morejo živeti skupaj z delavci, ne da bi jih potegnile v razredni boj in gibanje za večje meze ter boljše življenjske pogoje, kar se ne ujema z »duhovno« vlogo in nalogami Cerkve.

Sto petindvajset »duhovnikov-delavcev« tega pojasnila ni sprejelo, in francoski episkopat je imel 14. oktobra posvetovalno, na katerem je, ker je bil že zavohal nevarnost javnega in odkritega odpora proti »duhovnikom-delavcem« sklenil poslati tri kardinala v Rim, da bi proučili možnost vsaj delne spremembe vatikanskega stališča.

da zlo ni zlo v absolutnem smislu in da zadojni ni dopustna popustljivost nasproti tistim, ki zlo počenja. Mesto katoličana je na strani dobrega in proti zlu. Vsakdo naj bo torej tisto, kar je, če hoče biti subjekt, ne pa objekt zgodovine... Tako imenovani katoliški naprednjaki, ki opravičujejo nasilje nad Cerkvijo in škofi, so orodje v rokah sovražnikov...

Ni koeksistence: nepopustljivost komunizma želi samo sinhronizirati katolicizem kot propagandno orodje... V takšnih okoliščinah niso zakoniti, niti sprejemljiva gledišča tistih, ki se vdajajo slepilo, nasprotujočemu logiki. Onkraj določenih meja je samo — izdajstvo.

Vidimo torej, da je Vatikan jasno povedal, da razrednega boja ne priznava. Kolikor pa ga priznava, je po njegovem mnenju zlo na strani delavskega razreda. Še preden so francoski kardinali polasnili položaj, je vatikanska stolica obsodila postus francoskega klera, da bi fevdalno sestavo katoliške Cerkve prilagodili novi družbi in njenim protislovjem. Obsodil je ta postus ne zato, da ne bi videl zahteve nove družbe, marveč zato, ker svojo vlogo v njej pojmuje kot vlogo zagovornika in branilca starega, ki naj z »opijem vere« omrtni, paralizira razredne zahteve in boj delavcev, obetajoč po »zlu« dobro na onem svetu«. Gibanje 125 francoskih »delavcev-duhovnikov« je sicer imelo za nagib razširitev pozicij katolicizma, vendar pa Vatikanu ne ustreza, ker priznava razredne zahteve delavcev in izkoriščanje ter pou-

darja razredne razlike, s tem pa tudi vzpodbuja boj delavcev, ki ni v interesu tistega razreda, na strani katerega je katoliška Cerkve.

KOMPROMIS POD PRITISKOM

Pritisk gibanja »delavcev-duhovnikov« in njihova odklonitev, da bi se uklonili ukazom Vatikana, pa je menda zastrašil »sveto stolico« in francoske kardinala, ki so v razgovorih sporočili Piju XII., da bi gibanja zdaj ne mogli zatreji brez »hudih posledic«. Zato je izid razprave med vatikanskimi stenami na videz podoben kompromisu: dejavnost »duhovnikov-delavcev« je dovoljena s pogojem, da ne sodelujejo v akcijah političnih, sindikalnih ali razrednih organizacij. Potem bodo — kakor so predlagali francoski kardinali — izdelali poseben statut, ki bo zlasti poudarjal, da »proletarski pogoji«, v katerih živi duhovnik-delavec vendarle ne dopuščajo, da bi sodelovali v sindikalnih in političnih organizacijah.

Za začasnim kompromisom pa ni težko videti izida, ki ustreza načrtom Vatikana: »duhovniki-delavci« bodo pod grožnjo izobčenja vezani s statutom in zaščiteni pred »zlom razredne borbe«, dokler jih ne bodo spravili s poti. Novim duhovnikom pa so že prepovedali prevzemati razne posele, kakor so tudi šola v Limogesu zaprli zaradi negativnih rezultatov, ki jih marksizem in bivanje med delavskim razredom povzročata med mladimi kleriki.

Frane Barbieri

»GREH ZOPER SV. DUHA«

Vatikan je sprejel tri kardinala s člankom, objavljenim v »Osservatore Romano« prav na dan njihovega prihoda. Skrivač se za »Primerom Poljske« v njem napada francosko »duhovniško levico«. V naslednjem navajamo nekaj odlomkov iz vatikanskega glasila, namenjenih duhovnikom-delavcem: »V dvomljivem poskusu, da bi rešili, kar se da rešiti, so lahko meje, ki jih ne smemo prekoračiti, ne da bi žalili znano resnico in ne da bi se pregrešili zoper svetega duha... Jutri bomo morda lahko videli, da bog dovoljuje zlo in trpljenje, da bi potem prišlo dobro. To pa ne pomeni,

so delali tudi kot šoferji in težaki. Živeli in stanovali so z delavci, verske obrede pa so opravljali zunaj cerkva, v stanovanjih. Hkrati so odprli šolo, tako imenovano semenišče v Limoges, kjer bi naj se šolali novi »duhovniki-delavci«. Med početnicami so semenišniki iz Limogesa delali v tovarnah in pristaniščih.

»POVEZOVANJE« DUHOVNIKOV Z DELAVSKIM RAZREDOM

Pariški kardinal Feltin je dal svoj čas izjavo o duhovnikih-delavcih, ki dovolj označuje namene katoliške cerkve v Franciji, ko je začela to akcijo. Med cerkvi in delavstvom, je rekel Feltin, je nastala praznina, in mnogi mislijo, da Cerkve noče in ne more te praznine zapolniti, ker je vezana na kapitalistični svet. Mnogi katoličani, je nadaljeval, menijo, da ne le naše posvetne organizacije, marveč tudi sami duhovniki morejo in morajo sodelovati v bojih delavskega razreda. Moramo jih seveda opozoriti na napake, v katere lahko zabredejo v dejanjih, ki so nevarna, če jih ne vodi Cerkve in če niso v skladu z njenimi napotki. Cerkve je torej želela, da se ubrani razvoja družbe in zgodovine, ker je bila zaskrbljena, da si ne bi odrezala poti bodočega razvoja, in tako je skušala prodreti tja, kamor njen sistem župnij in njene politične organizacije niso mogle prodreti.

MARKEZINISOVA IZJAVA beograjskim novinarjem

Beograd, 14. nov. — Grško trgovinsko delegacijo je davi sprejela na železniški postaji v Beogradu skupina beograjskih novinarjev, ki so ministra za trgovino in voditelja grške trgovinske delegacije g. Markezinisa zaprosili, naj odgovori na nekaj vprašanj o gospodarskih odnosih med Grčijo in našo državo.

»Odnosi med Jugoslavijo in Grčijo so pristrani,« je dejal g. Markezinis, »taksni pa so tudi na gospodarskem področju. V Atenah sem imel priložnost, razgovarjati se z jugoslovanskimi gospodarskimi predstavniki in sem naletel pri njih na veliko razumevanje ter sodim, da so odlični pogoji za naše nadaljnje sodelovanje.«

»Ne smemo pozabiti,« je dejal g. Markezinis, »da je to gospodarsko sodelovanje tesno povezano z nadaljnjim sodelovanjem med tremi balkanskimi državami: med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo.«

Na vprašanje, ali so možnosti za izvoz industrijsko-investicijske opreme iz Jugoslavije v Grčijo, je g. Markezinis odgovoril, da se tega vprašanja še niso lotili, saj so doslej govorili predvsem o trgovinskih odnosih, vendar pa to vprašanje proučujejo.

Gospod Markezinis je izjavil, da je zadovoljen s svojim potovanjem, saj je bil sklenjen trgovinski sporazum z Zahodno Nemčijo.

— Dobro, zdaj nam pokaži svoj stari nasineček!

polnitev mest v ameriškem Kongresu. Voditelji strank ne skrivajo zaskrbljenosti. Demokrati triumfirajo.

Veliko volilno telo v New Yorku, New Jerseyju itd. je kot politični barometer vsekar važno. Ne glede na to, da je New York na pr. zmeraj podpiral kandidate Demokratske stranke, menijo tu, da je bilo po lanskih velikem Eisenhowerjevem uspehu težko pričakovati takšen izid volitev županov, guvernerjev, članov Kongresa, občinskih svetov in sodišč. Ker pa so republikanci vzlice temu doživeli velik poraz, menijo tukajšnji politični krogi, da je ta politični barometer pokazal, da so tudi njihove nade glede bodočih parlamentarnih volitev dokaj splahnele. Razlogi so pač notranje- in zunanje politične narave.

Nedavna Galupova anketa je pokazala, da je priljubljenost predsednika Eisenhowerja padla za deset točk, od 75 na 65%. Deveti volilni okraj države Wisconsin je poslal prvikat v Kongres demokrata, kar je republikancem zazvenelo kot alarmni znak na vasi. Ta okraj je namreč večeidel kmetijski. Nezaodovoljstvo farmerjev za vladno politiko ali pomanjkanjem politike nasproti vasi pa je bilo zlasti močno čutili zadnje čase. Živinoorejci so celo poslali v Washington deputacije, da bi protestirali proti vladni nameri, da se ukine kontrola nad cenami mesa. V časniki so se pojavile vesti o omajnem položaju tajnika za kmetijstvo Bensona.

Ze prej je odstopil tajnik za delovna vprašanja Durkin, ki je prevzel svojo staro sindikalno funkcijo v Ameriški federaciji dela (AFL). Tisk je ta odstop razlagal kot znak, da so se začele med sindikati in vlado razprtije, ker vlada ni izpolnila obljube, da bo revidirala Taft-Hartleyjev zakon proti stavkam.

Republikanska uprava se je znašla v precepu tudi zaradi svoje obljube, da bo nekaterim gospodarskim panogam znižala davke. Potrebe državnega proračuna in povečanje državnih dolgov malone onemogočata tudi uresničitev tega strankinega gesla.

Na zunanje političnem področju je bilo slišati mnogo kritike glede nedoslednosti ministristva za zunanje zadeve. Tako zunaj ZDA, kakor tudi doma so te kritike, kratko rečeno, govorile v glavnem tole: mi obljublamo enim tisto, česar zaradi obljub drugim ali iz drugih razlogov ne moremo storiti; podpiramo arabske dežele in odklanjamo pomoč Izraelu; potem pa smo takoj vrtili pomoč Izraelu in pokvarili vse nade na uspeh pri Arabcih; malo je manjkalo, da se Sing Man Ri in Japonska nista spopadla, mi pa prve in druge hrabrimo; v Evropi naša politika izgublja tla pod nogami in povzroča škodo ameriškem ugledu; mi izjavljamo, da smo proti vsiljevanju volje drugim, to pa je prav tisto, kar delamo v praktični vsakdanji politiki itd.

V enem letu je republikanska stranka po mnenju mnogih opazovalcev, očitveno pa tudi po presoji samih ameriških volivcev, izgubila mnoge pridobitve, ki jih je dosegla, ko je postavila na čelo tako priljubljenega moža, vojaka in državnika, kakor je general Eisenhower. Kakor je pisal »Christian Science Monitor«, so republikanci dobili svoje prvo izpričevalo. »Zmaga ali poraz na teh volitvah,« je pisal ta časnik na pragu 3. novembra, »ne bo usodna. Toda v politični šoli, kakor v vsaki drugi, je zmeraj možno oceniti učena po njegovem prvem izpričevalu. Učitelj lahko da republikancem nezadostno ali pa jih opozori, naj spremene svoja pota.«

Učitelj - volivec je zahteval spremembo potov. Jaša Levi

Izrael te pripravljeno, pogajati se z Jordanom

New York, 14. nov. (Reuter). Stalni izraelski delegat v OZN Aba Eban je danes uradno prispel generalnega tajnika OZN, Daga Hammarskjolda, naj obvesti 60 držav članic OZN, da je njegova država pripravljena začeti neposredna pogajanja z Jordanom o premirju, zlasti pa o preprečenju obmejnih izgrediv.

Eban je izročil Hammarskjoldu pismo, v katerem je zahteval od njega, naj obvesti članice OZN, da poseben del njegove večerajšnje izjave v Varnostnem svetu vsebuje zahtevo, naj bi se v sešču OZN brez odlašanja začeli razgovori z jordanško delegacijo.

VOHUNI NA FINSKEM

Helsinki, 13. nov. (Reuter). Danes so objavili, da so odkrili vojniško organizacijo v vrstah finske vojske in posebno letalstva. Več vojnolovci, danes pa v zvezi z njimi še dva letalska oficirja. Podrobnih podatkov o tem niso objavili, ker niso mogli preizkušati v odnosih z državo, ki je vojniška organizacija zanj delovala.

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT

Salem odgovoril na Edenovo izjavo

Kairo, 14. nov. (Reuter). Britka resnica je, da v Britaniji vlada velik preplah sprico nove smeri v Sudanu. Zdaš postaja jasno, da britanski pristaji v Sudanu na volitvah ne bodo zmagali niti na Severu niti na Jugu. Je izjavil egiptovski minister za nacionalno orientoacijo Salah Salem v odgovoru na večerajšnje izjavo britanskega zunanega ministra Edena, ki je v Spodnjem domu trdil, da so Egipt meša v sudanske volitve.

GRČIJA

Stefanopolus odpotoval v Pariz

New York, 14. nov. (AFP) Grški zunanji minister Stefanos Stefanopolus je sinji z letalom odpotoval v Pariz, kjer se bo, kot upa, sestel s

KOREJA

Na preliminarinih razgovorih so se nekoliko sporazumeli

Pan Mun Jom, 14. nov. (AFP) Na preliminarinih pogajanjih v Pan Mun Jomu so se sporazumeli, da bodo v podkomisijah hkrati razpravljali o datumu, kraju in sestavi politične konference. Ta sporazum je bil dosežen danes po vzajemnih popuščanjih. Po sestanku je ameriški odposlanec Arthur Dean izjavil, da so mnjenja obeh strank skladni in da to pomeni napredek. Vendar je vtrajal na starem stališču glede sestave politične konference.

BURMA

Kuomintanske enote evakuirajo

Rangoon, 14. nov. (AFP) Včeraj so nadaljevali z evakuacijo kuomintanskih enot iz severnih področij Burme. Evakuacije so ustavili 8. novembra, ker so skušali v Siam evakuirati 1 burmanskih državljanov. Zdaš je komite treh držav ugodil burmanski zahtevi, da lahko njene ekipe obiščejo zbirne centre za evakuacije.

ZDA

Truman se noče ukloniti Odboru za protimeriško dejavnost

Washington, 14. nov. (AFP) Včeraj se Odbor za protimeriško dejavnost ni javila nobena od poklicanih priči, ki bi morale dati podatke o zadevi Dextera Whiteja. Vsi trije — bivši predsednik ZDA Truman, bivši zunanji minister in sedanj guverner Južne Karoline James Byrnes ter bivši pravosodni minister ter sedanjji sodnik vrhovnega sodišča Tom Clark — so odklonili, da bi uborali ukaz predsednika Odbora. Hkrati Truman in Tom Clark so sklicujeta na ločitev med sodno in izvršno oblastjo. Byrnes kot guverner ene izmed ameriških držav pa odreka federalnemu parlamentarnemu odboru pravico, da bi ga mogel klicati kot pričo.

McCarthy o vohunih v »General Electric«

New York, 14. nov. (AFP) Senator McCarthy je na tiskovni konferenci izjavil, da imajo v rokah dokaze o voharstvu v glavni tovarni ameriške družbe »General Electric«. Poudaril je, da trije izmed sedmih zaslišancev pred senatnim preiskovalnim pododborom niso hoteli izjaviti ali so kdaj koli ukvarjali z voharstvom.

IRAK

Stavka na newyorškem mednarodnem letališču

New York, 14. nov. (AFP) Naneseni britanske letalske družbe so včeraj zabeležili stavkati na newyorškem mednarodnem letališču. Stavkanti so začeli zato, ker so bila pogajanja med mednarodnim sindikatom mehanikov Ameriške federacije dela in družbo prekinjena.

TURČIJA

Pella v Ankari

Ankara, 14. nov. (AFP) Predsednik italijanske vlade Pella se je sinoči razgovarjal s predsednikom turške vlade Menderesom. Iz obveščenih krogov se je razvedelo, da so bili ti razgovori v glavnem posvečeni gospodarskim vprašanjem. Ni znano, ali sta se oba državnika razgovarjala tudi o političnih vprašanjih ostroma o Trstu.

IRAN

Ameriška pomoč Iranu

Washington, 14. nov. (USIS) V Iran je prispela prva ladja z 9500 tonami sladkorja, ki so ga poslale ZDA na temelju programa ameriške gospodarske pomoči. Iranu bodo poslali še okoli 50.000 ton sladkorja, ki ga bodo kupili v Indoneziji, Belgiji in na Kubi.

KITAJSKA

Ču En Lajev govor

Peking, 14. nov. Agencija Nova Kitajska poroča, da je pred sedmimi dnevi govoril Mao Ce Tung sredi

IRAK

Vlada dala 100 milijonov frankov za propagando arabstva

Bagdad, 14. nov. (AFP) Iraška vlada je sklenila odobriti okoli sto milijonov frankov za propagando arabstva v Evropi in ZDA.

KUBA

Zarota na Kubi

Havana, 14. nov. (Reuter) V Havani so sporočili, da je posija odšla teroristično zaroto, aretirala 17 ljudi in zaplenila gradivo, iz katerega bi morali izdelovati bombe. Uradno sporočilo pravi, da so te skupine, ki pripadajo opozicijskim strankam, začele teroristično kampanjo že minuli mesec, ko so bila na Kubi obnovljena ustavna poročila.

ITALIJA

Radford odpotoval v Pariz

Neapelj, 14. nov. (AFP) Načelnik štaba ameriških oboroženih sil admiral Radford je odpotoval v Italijo iz Neapolja v Pariz. Admiral Radford preizkuša ameriško vojaško poročila v Evropi.

IRAN

130 oseb so aretirali

Teheran, 14. nov. (AFP) Iranske oblasti so včeraj, kot piše časnik »Post Teheran«, aretirali 130 ljudi, ki so jih preganili na otok Kark v Perzijskem zalivu. Med aretiranimi so trgovci, študentje in novinarji.

VATIKAN V AKCIJI

V tem trenutku pa je začela svojo akcijo vatikanska stolica, ki dotlej, čeprav nasprotna gibanju, iz taktičnih razlogov ni hotela priti z barvo na dan. Kardinal, predsednik vatikanske Kongregacije za verske šole, je poslal iz Rima francoskim škofom v obliki okrožnice poslanico, v kateri prepoveduje »semenišniškom« iz Limogesa, da bi med šolanjem ali med početnicami iskali ali prevzemali delo v tovarnah pristaniščih ali rudnikih.

Ko so nekateri »semenišniki« in »duhovniki-delavci« izrazili zaradi tega sklepa nezadovoljstvo so šolo v Limoges na ukaz Va-

predstavniki bolgarske vlade zaradi monovnega amostavljanja diplomatskih odnosov. Grški minister je priponil, da se nadeja, da bo prišlo do upostavitve diplomatskih odnosov med Grčijo in Bolgarijo.

ZADNJA POROČILA

VOLILNA PROGLASA SZDL V SRBIJI TER BOSNI IN HERCEGOVINI

Vseljudske volitve bodo pokazale

prav tako nepremagljivo moč socialistične Jugoslavije kakor jo je vseljidska enotnost v borbi proti fašistični zaroti italijanskega imperializma

Beograd, 14. nov. Glavni odbor SZDL Srbije je nocjo v zvezi z bližnjimi volitvami izdal proglas, v katerem pravi med drugim: Ponosni smo na velike zmage, ki smo jih dosegli z našimi dosežanimi napori v borbi za boljše življenje in srečnejšo bodočnost v socializmu. Postavili smo trdne temelje socialističnih odnosov na vseh področjih družbenega življenja in izpodkopalni smo korenine birokratizma in birokratskih odnosov med ljudmi ter krenili nezadržno na pot v socialistično demokracijo, trdno enotni v borbi proti zaostalosti in sovražnikom socializma.

Naši narodi pa so se tudi zapostavljali, odbijali in zmagovali v borbi proti vsem tistim, ki so v pritiskom in drugače skušali postaviti ovire na pot, ki so si naši narodi pod vodstvom tovariša Tita izbrali, da po njej dosežejo svoj življenjski cilj in svobodno prihodnost. Naša nemarna borba za nacionalno neodvisnost in za enakopravne odnose med narodi nas je postavila za zgled in simbol borbe proti agresiji in proti politiki sile.

Proglas pravi dalje: Kdorkoli bi skušal ogroziti svobodo, suverenost in druge življenjske interese naših narodov, mora zdaj in v prihodnje računati na pripravljenost jugoslovanskih narodov, da bodo branili svoje pravice, na to, da se bo vselej znal pred enotnostjo in odločnostjo, kakršno so naši narodi pokazali v svojem odporu proti odločitvam zahodnih sil, ki bi rade zadovoljile zahteve italijanskega imperializma na račun Jugoslavije. Ureditve tržaškega vprašanja bo veljavna le, če se bo opirala na spoštovanje pravic jugoslovanskih narodov in če bo pobijala italijanske ekspanzionistične protijugoslovanske naklepe.

Proglas se obrača še posebej do delavcev, kmetov in intelektualnih delavcev ter do mladine, ki jih poziva k sodelovanju pri volitvah, ki bodo pomenile novo etapo v izgradnji socializma in demokracije v naši deželi.

Sarajevo, 14. nov. Tudi glavni odbor SZDL Bosne in Hercegovine je izdal danes proglas volivcem. V njem naglašajo, da je bil v zadnjih letih utrjen socialistični družbeni red in zagotovljen neodvisni razvoj nove Jugoslavije. Kljub vsem sovražnim napadom na našo domovino bodo bližnje volitve v pogotih možnostnega razvoja socialistične demokracije, delavskega samoupravljanja in vse širšega sodelovanja

V Londonu pripravljajo odgovor Moskvi

London, 14. nov. (Tanjug). — Britansko zunanje ministrstvo je danes potrdilo, da se v Parizu nadaljujejo razgovori zastopnikov treh zahodnih držav o negativnem odgovoru sovjetske vlade na vabilo, da bi se udeležila konferenca štirih zunanjih ministrov. Zastopnik Foreign Officea ni mogel odgovoriti na vprašanje, kako bodo odgovorili sovjetski vladi, in tudi ne, ali bo ta odgovor poslan v Moskvo še pred konferenco na Bermudih.

PET SOVJETSKIH MEST NEDOSTOPNIH ZA TUJCE

Moskva, 14. nov. (AFP). Sovjetska vlada je danes obvestila moskovski diplomatski zbor, da bo tujcem v bodoče prepovedano potovati v pet sovjetskih mest, in sicer v Jokango, Kronštad, Balaklavo, Rostov in Severnomorsk. Znano je, da je 22. junija sovjetska vlada s posebno odredbo dovolila tujcem prosto gibanje na vsem sovjetskem ozemlju razen v neposredni bližini meje.

Obdelamo v miru svoje vrlove

Maribor, 14. nov. Ze od vsega začetka smeha, ki gledalcev ni zapustil do kraja predstave. Spet komedija na račun velikih štirih sil. In res prav posrečena. Tu nastopajo štiri soferji in med njimi se giblje Simone, ki se udvarja zdaj temu zdaj spet drugemu, vsi pa se udvarjajo njej. Končno pa vse potegne in se vrne k svojemu prvemu ljubimcu. Pod to Simono si lahko predstavljamo našo ljubo Evropo, ki jo snubijo na vseh koncih in krajih. Komedija je toliko bolj zanimiva in dogajanje v njej toliko bolj pri-

državljanov pri upravi države. Narodi Jugoslavije so prepričani, da brez neodvisne socialistične Jugoslavije ni miru, ne varnosti, ne svobode, ne napredka za nobenega izmed naših narodov. Vseljudski volilni akt bo pokazal nepremagljivo moč socialistične Jugoslavije prav tako, kakor je vseljidska enotnost moralno premagala fašistično zaroto, ki jo je proti Jugoslaviji pripravil italijanski imperializem. Enotni in odločni bodo vse jugoslovanski narodi vztrajali v borbi za pravično rešitev tržaškega vprašanja, za odvrnitev napada in ohranitev miru na svetu.

Ljudstvo Bosne in Hercegovine gre na volitve z nepobitnimi dokazi moči socialističnega reda, z jasnimi perspektivami in vero v nadaljnji razvoj. Iz zaostalosti, siromaštva, ki sta jo tlačili pred vojno, iz ruševin, ki jih je prizadejala vojna, je vznikla nova Bosna in Hercegovina. Njena prirodna bogastva so prvič v zgodovini naših narodov postala osnova za boljše življenje delovnih ljudi. Proglas navaja uspehe v industrijski izgradnji republike ter naglašajo, kako je k tej pripomoglo bratstvo in edinstvo vseh naših narodov.

MARŠAL TITO GOVORI DANES na zborovanju ZSDL v Beogradu

Beograd, 15. nov. Danes dopoldne ob 11. bo na Trgu Republike v Beogradu veliko zborovanje, na katerem bo govoril predsednik republike maršal Tito. Mestni odbor SZDL je izdal v zvezi s tem proglas, v katerem pravi, da bo ves Beograd s svojo udeležbo na tem zborovanju ponovno manifestiral edinstvo vseh naših narodov v borbi za izgradnjo nove socialistične družbe in utrditev neodvisnosti naše dežele.

O zahodnem obrambnem paktu

Nevarnost na pragu Amerike

Ottawa, 14. nov. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower, ki je že drugi dan na obisku v Kanadi, je imel danes v parlamentu govor, v katerem je izrazil željo ZDA, da bi proučile vsa mogoča sredstva, ki bi lahko zagotovila mir na svetu. Poudaril je, da ni moč še nadalje prenašati sedanje tekme v orožovanju in da bi bila atomska bomba samomor za človeštvo. Dejal je, da SZ vse od kraja ogroža mir in da je bil ton zadnje sovjetske note zahodnim velesilam »surov in celo arogant«. ZDA pa so vendarle pripravljene, pogajati se v vseh oblikah, od konference do OZN, če bi SZ le pokazala resnično voljo za pomirjenje.

Eisenhower se je na koncu dotaknil gospodarskih problemov, pri čemer je dejal, da ZDA čedalje bolj razumejo, da narodi ne morejo razvijati svoje proizvodnje in svoje gospodarske moči brez močnega poleta, ki ga jamči mednarodna trgovina.

Prizadevanja za nemško združitve se bodo nadaljevala

Berlin, 14. nov. (AFP). Zahodnonemški minister za nemška vprašanja Jakob Kaiser je imel danes po radiu govor, ki je bil namenjen vzhodnim Nemcem. V njem je izrazil mnenje, da se SZ v svoji evropski politiki ta čas zavzema za ohranitev sedanjega stanja v Nemčiji. Spriko zadnjeje sovjetskega odgovora na poziv zahodnih sil, da bi se sovjetski zunanji minister udeležil konferenca v Luganu, na kateri naj bi uredili nemško vprašanje, je dejal, je treba sedaj računati s tem, da je bila konferenca štirih zunanjih ministrov odgodena za nedoločen čas.

To pa še ne pomeni, da združitve nemških dežel ni mogoča. Kakor mi, je dejal Kaiser, tako so tudi zahodne sile prepričane, da morajo ostati vrata za pogajanja in ureditev nemškega vprašanja slej ko prej odprta. Kaiser je v svojem govoru izrazil priznanje zahodnim velesilam za odločitve, da se v Zahodni Nemčiji ukinejo posebna potna dovoljenja za Vzhodno Nemčijo. Izrazil je željo, da bi temu zglede čimprej sledile tudi sovjetske oblasti v Vzhodni Nemčiji. Na dejamo se, je dejal, da bomo dosegli končno na obeh straneh megle enake pravice. Nadejamo se pa tudi, da bodo doseženi konkretni rezultati tako glede Nemčije kakor glede evropske obrambe, predvsem pa glede združitve vseh nemških dežel.

Z bodali in ročnimi granatami je prišla rimska civilizacija v Trst

Bonn, 14. nov. — Današnji »Neues Vorwärts«, glasilo socialistične stranke Nemčije, objavlja obširen članek o položaju tržaških delavcev prej in zdaj ter o vlogi socialno demokratske stranke v Trstu. Pisec je videl fašistično vladanje v Trstu in piše: »Videl sem goreti Narodni dom« v Trstu in goste, ki so morali skakati iz tretjega nadstropja hotela »Balkan« na ulico, kjer jih je sprejela nahujskana množica. Videl sem goreti slovenske in hrvatske knjižnice in gledališke dvorane. Fašistični besni na Primorskem ni bil naperjen samo proti socialistom, marveč je stremel tudi za popolnim iztrebljenjem slovenskega prebivalstva. Rimska civilizacija je vkorakala v to deželo z bodali, biči in ročnimi granatami. Ce slovenski in

Koroški pevci v Mariboru

Maribor, 14. nov. Nocoj so nastopili v nabit polni dvorani Ljudske prosvete koroški pevci. Vse vstopnice razen stojišč so bile razprodane že v predprodaji. Peli so koroške narodne pesmi v prireditvi Oskarja Deva, Kramolca, Kernjaka in drugih. Peli so nekaj pesmi pod vodstvom pevovodje Kernjaka, kakor »Moj ljubca m'je poštu postav« in »Jaz pa moj gvaček se rada imava«. Pevovodja Kernjak je moč in voljo je črpal v svoji veliki ljubezni do narodne pesmi.

Rozman najboljši na Slovenskem

Ljubljana, 14. nov. Pred maloštevilnimi gledalci je bilo danes v Domu železničarjev republiško prvenstvo v dviganju uteži, na katerem je nastopilo 11 tekmovalcev, članov ljubljanskega železničarja. Najboljši rezultat je dosegel Rozman, ki je dvignil 278,5 kg. Dolenc pa je postavil nov slovenski rekord v teži kategoriji z 277,5 kg. Pri dviganju težno je bil najboljši Maclovšek z 80 kg, s potegom in sunkoma pa Rozman (27,5 in 117,5 kg). Republiški prvaki za leto 1953 so naslednji: bantam kategorija — Trček 122,5 kilograma, perolhica — Dorer 212,5 kg, lahka — Rozman 278,5 kg, srednja — Maclovšek 255 kg, polteška — Jordan 240 kg, težka Dolenc — 277,5 kg (rekord LRS). Organizacija tekmovalcev je bila dobra, sodniški zbor pod vodstvom Groblja korekten.

Prvi japonski poslanik v naši državi

Tokio, 14. nov. Pred odhodom v Beograd je novi japonski poslanik pri jugoslovanski vladi Sadao Hirose sprejel dopisnika »Borbe« in mu dal naslednje izjave: Zame je velika čast in še večje zadovoljstvo, da bom prvi japonski poslanik v vaši deželi. Slišal sem in bral sem, kakšne velike težave je prestala Jugoslavija in kako velike pridobitve je dosegla pod vodstvom predsednika Tita. Zato občudujem pogum Jugoslovancev in pristavim naj še, da mi ni neznan tudi njihovo gostoljubje do vsakega, ki pride k njim kot prijatelj. Edinstveni odpor proti informbjrovstvu in ohranitev vaše neodvisnosti sta bila pogoj za vaš napredek na slehernem področju.

Zelim posvetiti se proučevanju položaja v vaši državi na vseh področjih javnega življenja, da bi mogel tudi sam prispevati k čim hitrejšemu razvoju prijateljskih in pristrničnih odnosov med našima dvema državama. G. Sadao Hirose je že tri desetletja v japonski diplomatski službi. Od leta 1930 do 1935 je služboval v ZDA, nato dve leti v Mandžuriji, do leta 1940 je bil potem sekretar japonskega veleposlanstva v Moskvi. Leta 1942 je bil imenovan za generalnega konzula v Vladivostoku. Tu je ostal vse do sovjetske vojne napovedi Japonski. Položaj izrednega poslanika in opolnooblaščenega ministra v Beogradu je njegova prva vojni služba v tujini. Hirose je bil v Beogradu prvič že leta 1938, a se je ustavljal v našem glavnem mestu le za en dan.

KRLEŽEVO PISMO

Spriči mojega članka »Sirša obzorja« sem prejel od Miroslava Krležo tole pismo:

Dragi Vladol! Prebral sem začetek Tvojega razglabljanja o »Sirših obzorjih« in mislim, da si s svojim uvodom sprožil celo verigo vprašanj, zdaj važnejših kakor kdajkoli. Strinjam se s Tvojo tezo, da »po pravici očitamo zahodnim narodom, da ne poznajo naše kulture, da ne poznajo naše literature in da ne prevajajo naših del, skratka, da nas imajo na kulturnem področju za »quantitate negligee«. Mislim, da ni logično, da zahtevamo od civilizacij okrog sebe, da bi poznale probleme naše kulture, kar se tiče književnosti bolj, kakor poznamo te pojave sami. Poznavanje elementov naše civilizacije (skoz stoletja do danes) je zelo skromno in mislim, da ni pretirano, če rečemo, da je bedno. Naš popprečni izobraženec (izobražen sredozemsko, centralno-evropsko ali zapadnjaško) je do svojih visokih »šolskih vzorov« še zmeraj podkolonialen, snobovski, še zmeraj omalovažuje pod tujimi oplioi ose kulturne pojave v svoji domovini. Če se ne bomo v doglednem času dvignili do lastne kulturne zavesti o svojih lastnih vrednotah, če ne bomo znali tega svojega lastnega subjektivnega mnenja posredovati drugim civilizacijam, bodo ostali vsi napori glede priznanja lastnih kulturnih vrednot — iz zapadnjaške perspektive — vrednota, dostojna ozošene duhonne brezbriznosti. Premagati te namišljene zapadnjaške predsodke in s širjenjem obzorja na lastnih tleh obrniti pozornost na pozitivne vrednote naše lastne civilizacije, to je ena neposrednih nalog naše kulturne propagande v prihodnje.

Zdravo! M. Krleža

»Ko sva se z Veljkom Vlahovićem pripravljala, da bi vsak teden napisala članke takšnega značaja, sva sestavila seznam tem, ki bi jih bilo treba obdelati. Bilo jih je blizu predeset. Za proe štiri tedne pa nisva mogla nobene uporabiti, ker nama je žiljenje nalagalo nujnejše zadeve. Toda problem, o katerem govorim v svojem pismu Miroslavu Krležu, je bil o seznamu najinih tem. Predloženo prvo za poznejšo razpravo je to vprašanje s pismom Miroslava Krležo dobilo res dober povod za javno razpravo. Toliko rajši se zdaj odpuvedujem svojemu nameravanemu članku ozlic tolikim neposredno političnim temam, ki me o teh volilnih dneih močno mikajo, in uporabljam priložnost, da se s Krležo pomenim na straneh »Borbe« o vprašanju, sproženem o njegovem pismu.

Popolnoma se strinjam s Krležo, da je nujno potrebno, da spoznamo predosem sami sebe, svojo kulturo, svojo minulost, saj popolnoma drži Krleževa ugotovitev o našem »popprečnem izobražencu« in njegovem »zaničevanju elementov svoje lastne civilizacije«. Ta pojav je značilen očetina za starejše rodove, ki bolehalo za podedovano obremenitvijo »kaj poreče kneginja« in za drugimi podobnimi bolečinami: za tistimi rasno-šovinističnimi »mi in mi, toda teh, prvih in drugih je čedalje manj, čedalje bolj pa prihajajo novi rodovi z novimi nazori, pri katerih je bil kompleks — undkaski, bodi kajmakčalanški, bodi kak drug problem, o glanem iz davno minulih časov, prihajajo novi rodovi s svojimi novimi in zamotanimi problemi, toda ne pozabimo tudi opliva — tako pozitionega in negationega — starega na novo.

Strinjam se tudi, da je treba bolj poznati elemente lastne civilizacije — še iz enega razloga: da se en jugoslovanski narod seznanja z drugim Mi smo »stoletja živeli v državah z različno ureditvijo, kulturo in civilizacijo. Naše skupno državno žiljenje traja komaj dobrih trideset let in šele v zadnjem desetletju delamo sistematično in zavestno za medsebojno spoznavanje. Se več, v stari Jugoslaviji so bili vztrajni razbijalski činitelji tega zblizevanja, ki so nekaterim narodom zaničali celo pravico do obstoja. In drži, še zmeraj drži dejstvo, da se premalo poznamo. Se zmeraj naš diplomat Hrvat ne ve na pr. za tajno konvencijo kralja Milana z Avstrijo ali Srb-izobraženec vpraša, kdo pa je bil Leostik.

Toda skupno žiljenje »se to zdravi ose to popravlja Na pr. koliko pomeni za vse nas nedavno izdana »Zgodovina narodov Jugoslavije« ozlic pomanjkljivostim te knjige? Kaj šele bo pomenila jugoslovanska enciklopedija! Na tem področju že imamo izkušnje, za katere se tudi drugi zanimajo. Mar ni našel sam Nehru nedavno sproičo problemov Indije (tebog Jugoslavije na kub), poguma in podjetnosti Jugoslovancev, ko je parafraziral tisto, kar premagujemo z izrekom Jožeta Vilfana: »Jugoslavija je dežela z dvema abecedama, tremi verami, štirimi jeziki, petimi narodi in šestimi republikami.«

Seveda se zanedam, da je takšna konverzacija v določenem smislu površna in nujno enostranska. Mislim pa, da se bomo vsi strinjali, da takšna zaključna beseda za kulturno dediščino nujno implicira potrebo po razvijanju treznega realizma kot zaščite proti osakršanim romantičarskim iluzijam o tej minulosti. Sicer pa kaže, da se polagoma, toda zanesljivo izgublja tisto nekdanje ozdušje, o katerem je lahko razpovedela ta romantičarska megalomija in malikovanje minulosti kot naravna antiteza snoboskega nihilizma.

Krležovo pismo je sprožilo tudi tisto, kar imenujemo pri nas v upravnim jeziku »kulturna propaganda v tujini«. Na tem področju imamo že širše izkušnje. Sprožimo lahko mnogo vprašanj glede same vsebine, s čim naj gremo v tujino? Ali samo s starimi ali z novimi? Ali imamo na pr. o naši umetnosti nekaj med srednjeveško fresko in moderno strukturo? Dalje, pri sedanjem, ali smo spoštovali proporcijo, ali nismo šli predaleč s folkloro? Sicer se govori o velikanskem uspehu folklore, naštevamo številno obiskovalcev, toda uspeh je treba meriti tudi po kakovosti. Megalomansko zahodno občinstvo ima rado eksotiko. Toda zakaj bi prav na tem zahodu potrevali njegove stare predstave o nas kot o deželi zijaž, čuric, feredž, Turkinj, handžarov in kronnega maščevanja? Seveda, o tem vprašanju bi lahko marsikaj rekli, toda to bi bil predmet cele razprave.

Zdaj vemo mnogo več tudi o metodi, ki jo je treba uporabljati o kulturnih stikih s tujino. Prepričali smo se, da je težko prodirati skoz okorne centralizirane državne aparate. Sicer pa si mora kultura tudi sama utirati pota. Država je samo zato tu, da ji odstranjuje večje gnotne ovire. Skladatelji, glasbeniki, dirigenti so si sami poiskali pota, da svojo umetnost prikažejo drugim deželam, pisatelji pa so imeli manj uspehov. Morda je prvim laže, ker govori glasba mednarodni jezik! Na področju književnosti — pa ne samo književnosti — pa se mi zdi, da smo se preveč držali naših notranjih kriterijev in naše notranje hierarhije. Sklicevali smo zborovanja »vseh zainteresiranih«, za smero pisatelje določali po uradniških seznamih. Naše centralne državne ustanove so pisale in še zmeraj pišejo posebne literarne eseje za tujino. In te eseje, prevedena besedila izbranih, so dobivali naši kulturni atašeji, potem pa so hodili od založbe do založbe in v imenu FLRJ ponujali dela jugoslovanskih pisateljev. Naravno je, da uspeha ni bilo. Ničesar se na zahodu ne boje tako kakor »propagande«. Izkušnje nas tudi tu silijo, da je treba pustiti pisatelje same, same naše založbe, naj si utirajo svoja pota.

Teme za ta razgovor seveda niso izčrpane. Kaj smo storili, da bi tujino seznanili z našo stvarnostjo, z našo teoretično mislijo? Mislim, da ne moremo primerjati kaj je »važnejše«, ali gledati na propagiranje prispevka narodov te dežele k civilizaciji minulosti ali seznanjati svet s tistim novim, kar ustvarja Jugoslavija? Proo in drugo ima svojo vrednost in prvega od drugega ne moremo ločiti. Mar ne drži, da je šele nova Jugoslavija, socialistična Jugoslavija, pokazala svetu lepote naše srednjeveške freske? Glavno je, da se pri nas nemoteno razvija umetniško in znanstveno ustvarjanje, odkrivanje in spoznavanje samega sebe, kakor je rekel Krleža, pa si bo ta potencial kulture in znanosti sam po sebi utrl svojo pot po svetu in našel načine, da ga bo bolj čutili v splošni zakladnici sodobne kulture. Vladimir Detijer

NEDOPUSTNO ZAVLAČEVANJE

Medtem ko je oprašanje znižanja cen v tekstilni trgovini dokončno rešeno, in to radikalno, vlada glede prodajnih cen v tekstilni industriji še vedno nejasnost, ponekod celo zmeda. Po uredbi o znižanju cen tekstila je tekstilna industrija dolžna znižati svoje cene v skladu z nižjimi stopnjami akumulacije in davka na promet. To znižanje stopenj je predpisano v takšni višini, da ima industrija obo možnost znižati svoje prodajne cene v obsegu, ki ustreza predpisani pocenitvi tekstilnega blaga v trgovini. Se več, v mnogih primerih bo industrija lahko šla s svojimi cenami še nižje. Za take primere določa uredba, da mora trgovina izvesti nadaljnje znižanje svojih cen v skladu z nižjimi cenami blaga iz tekoče proizvodnje, hkrati mora znižati cene istemu blagu, ki ga ima še na zalogi.

Sedanje cene v tekstilni trgovini so torej po uredbi pafonske in se lahko le še znižajo, ne pa zvišajo. Kaj pa opazimo na trgu tekstilnega blaga? Tekstilna industrija, ki po uredbi nima točno določenih odstotkov znižanja, skuša predpise uredbe ponekod izmisliti. Nekatera podjetja so se pojavila na trgu s cenami, ki nikakor ne ustrezajo novim cenam v trgovini. Tovarne, ki nimajo lastnih predlin, se izgovarjajo, da imajo na zalogi še prejšnje, kupljeno po nižji ceni, in da zato lahko znižajo svoje cene le postopno, kakor bodo potrošile stare zaloge preje. Druga podjetja spet napajajo, da po kalkulacijah nimajo možnosti za večje znižanje cen. Mnoga podjetja pa se skušajo izogniti znižanju v celotnem obsegu tako, da določajo znižanje različno za posamezne asortimente blaga, se pravi, da enemu ali drugemu izdelku znižajo ceno z večjim odstotkom, kakor sledi iz uredbe, da potem večino drugih izdelkov pocenijo le v nezadostnem obsegu.

Odprto je zlasti oprašanje novih cen konfekcije in pletenin. Podjetje Varteks je že izdelalo nov cenik, ki pa ga je spet preklicalo, ko je ugotovilo, da cene po tem ceniku nikakor ne ustrezajo novim cenam v trgovini. Druga podjetja so spet postavila nekakšnečasne cene, ki pa so mnogo previsoke. Tako je n. pr. tovarna odev Skofja vas pri Celju znižala ceno odejama le za 4%, tako da je ta cena za 16% višja od nove znižane cene pri grostih.

V splošnem pa industrija zaplačuje znižanje cen. V petek so imela tekstilna podjetja sestanek v Zagrebu, kjer so se dogovarjali glede znižanja cen. Pojavila se je tudi zahteva po regresu za kritje razlike v cenah preje na zalogi. Ta zahteva se nam ne zdi upravičena.

Dokler industrija svojih cen ne bo docela uskladila z novimi cenami v trgovini, bo trgovini nemogoče nabaviti si novo blago, čeprav imajo proizvodna podjetja velikanske zaloge že izdelanega blaga. Za pravilno izvajanje uredbe je torej nujno potrebno, da industrija takoj postavi takšne nove cene, ki bodo ustrezale uredbi, in čimprej ustvari zdravo situacijo na trgu.

Seveda pa so na trgu tudi nekladnosti v cenah, ki so nastale zaradi nepravilnosti pri izvajanju uredbe v trgovini. Nekateri trgovine nazivajo kontrolni niso kot osnovni pri znižanju vzele cen na dan 1. avgusta, marveč že deloma znižane poznejše cene. V takih primerih so nove cene preizkuse in niso v skladu z novimi tržnimi cenami.

DOBA NAZADOVANJA

Potem je prišla Italija in z njo zastoj in nazadovanje. Zadnja nova ladja je odplula iz »Uljanika« 1927. leta. Za ladjedelnico so nastali hudi dnevi. Da bi jo vsaj pustili pri miru! Toda ne, začeli so demontirati žerjave, odvažati stroje.

Ko je Italija leta 1943 kapitulirala, so prišli Nemci. Zavezniki

Ladjedelnica bodočnosti

Pulj, novembra.
Največji okras Pulja, tega lepega mesta na skrajnem zahodu domovine, je njegova ladjedelnica. Če prihajate z morja ali kopnega, vedno se vam bo pogled ustavil na njenih visokih žerjavih, na velikih svetlih dvoranah in dokih. »Uljanik!« Vsaka ped istrske zemlje je živa slika stoletne borbe našega ljudstva za svobodo. »Uljanik« to kaže na svoj način.

Cez tri leta bo »Uljanik« proslavil stoletnico svojega obstoja. Otoček nedaleč od obale v mirnem puljskem zalivu je bil pravo mesto za temelje ladjedelnice. Pozneje se je ladjedelnica razširila tudi na obalo. Tedaj so zgradili most, ki še zdaj stoji. V tistih časih so na otoku gradili samo trupe ladij, v tako imenovanem arsenalu, na kopnem pa ostalo opremo. Tu so zgradili avstroogrsko vojno mornarico, velike ladje, dolge do 180 m.

DOBA NAZADOVANJA
Potem je prišla Italija in z njo zastoj in nazadovanje. Zadnja nova ladja je odplula iz »Uljanika« 1927. leta. Za ladjedelnico so nastali hudi dnevi. Da bi jo vsaj pustili pri miru! Toda ne, začeli so demontirati žerjave, odvažati stroje.

Ko je Italija leta 1943 kapitulirala, so prišli Nemci. Zavezniki

so obsuli mesto in ladjedelnico s tisoči tonami bomb. Ko so Nemci odhajali, so z minami vrgli v zrak obalo, doke in dvorane.

To je slika preteklosti, doba nazadovanja. Vse to smo lahko videli še 1947. leta. Tedaj je naša država kupila ruševine od tržiških in tržaških lastnikov ladjedelnice. Da so iz kupov ruševin zgradili to, kar vidimo, je bilo treba dokaj poguma in volje. In kadarkoli pridemo od tedaj v Pulj, nas »Uljanik« vedno prijetno preseneti ali z novo ladjo, ali z novo delavnico, novo veliko dvorano. In kar je najlepše, preseneti nas z novimi strokovnjaki — graditelji ladij, z mladimi ljudmi iz istrskih vasi in od drugod.

»GALEB« JE NJIHOVO DELO

Precej novih in obnovljenih ladij je izplulo iz dokov »Uljanika«. Toda ljudje iz ladjedelnice, od vratarja do glavnega inženirja, so vsi najbolj ponosni na »Galeb«, na ladjo, ki je ponos naše vojne mornarice. Priznati moramo, da imajo biti na kaj ponosni. V sodelovanju s konstruktorji so napravili iz razbitine nekdanje italijanske tovorne ladje, ki je štiri leta ležala na morskem dnu, moderno in lepo vojno ladjo. Posebno pa so ponosni na to, da je predsednik republike tovariš Tito prav na »Galebu« potoval v Veliko Britanijo.

Tako se je to zgodilo. Za »Galebom« so izplule nove moderne, lepe in solidne ladje: »Karadič«, »Nazor«, »Cankar«, in oktobra so dogradili preokooceansko ladjo »Lastovo«. Izplule so tudi nove vojne enote. Omenimo naj samo to, da je »Uljanik« pred kratkim dobil posebno priznanje od tajništva za narodno obrambo »za uspešno opravljena dela na važnih objektih vojne mornarice«.

PA JUTRI?

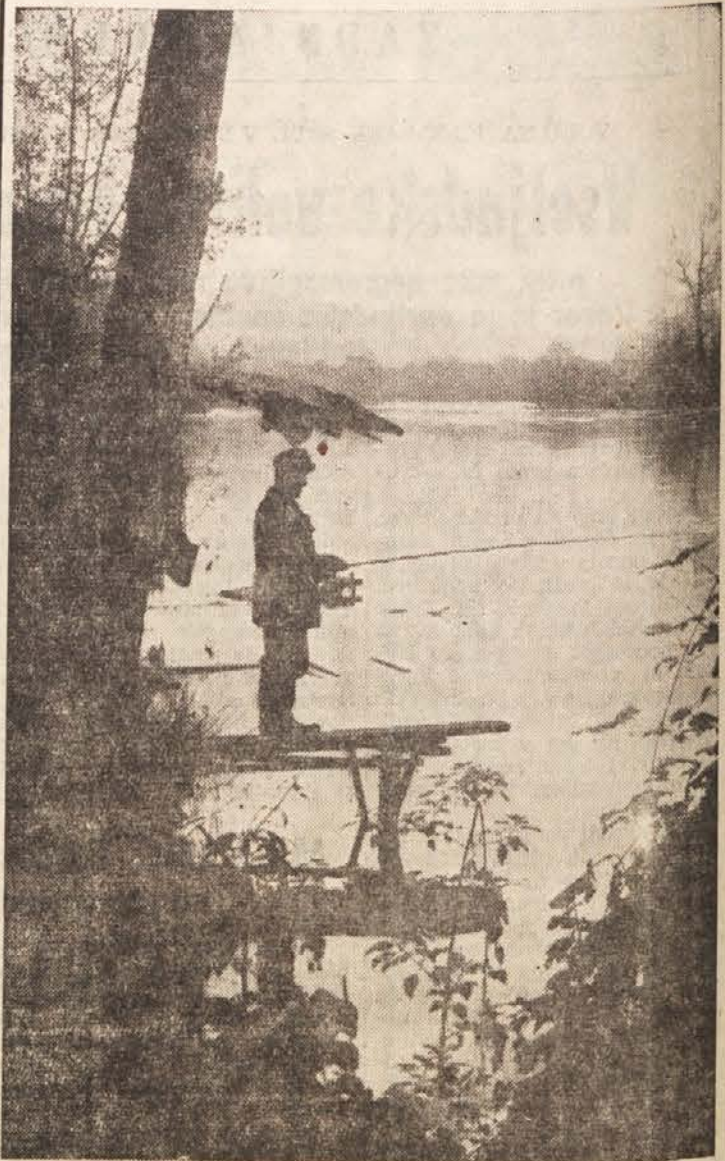
Ta jutri že lahko slutimo v morju opreme, jekla, ogradij bodočih ladij, v neprestanem delu žerjavov, v rastočih zidovih, v mrzlični naglici delavcev, inženirjev in tehnikov.

— Modernizacija, nam pravi inženir Kaludjertić, je naša prva naloga.

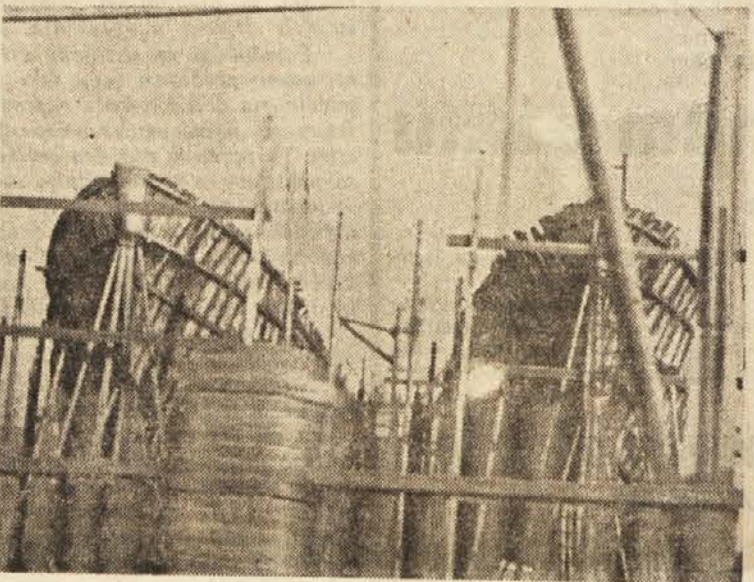
— Kaj pa predsodki? Premagali jih bodo. Pri tem jim pomagajo izkušnje in praksa drugih ladjedelnice. Ze se pripravljajo za novi sodobnejši način graditve ladij. Pripravljajo prostore za začetno montažo, za skladišča dovršenih sekcij.

Jutri bodo na prostorih pred ladjedelnico že stale nove ladje, dolge do 180 metrov, tankerji do 20.000 ton, nove enote naše vojne mornarice. V tisti svetli, visoki dvorani z okroglo streho se bo pa razvila popolnoma nova panoga, industrija ladijskih strojev. Tu bodo izdelovali velike ladijske dieslove motorje, edino »malenkost«, zaradi katere smo še odvisni od tujine.

»Uljanik« je ladjedelnica prihodnosti. Priprani smo, da bomo našli ob prihodnjem obisku spet nekaj novega: ladijske motorje, varjene konstrukcije, trikrat hitrejšo montažo, povečano nosilnost... D. Vukobratović

Vrbovo drevje sklanja svoje osamele veje nad motno vodo. Na bregu reke je vse tiho in mirno. Ločje pa se zdaj pa zdaj zgane, s severa so priletele prve divje race. Le redko zaide človek k reki, ki je sicer vse drugačna kakor poleti, pa vendarle skriva svojstveno lepo življenje.

V ladjedelnici raste ogrodje nove ladje

Človek ne more verjeti, da je kaj takega mogoče, pa se je vendarle zgodilo...

V mladinskem domu v Slivnici pri Mariboru so gojence, med njimi partizanske otroke, kaznovali s pretepanjem, z zaporom, z odvzemanjem kosila in podobno — Strah pred avtoriteto ne more odvrniti kazenske odgovornosti pedagogov, prič nečloveškega ravnanja z otroki — Slivniški primer kaže, da je nujna družbena kontrola v šolah

»O mladinskem domu v Slivnici pri Mariboru,« piše naš posebni dopisnik, »so naši časopisi že večkrat pohvalno pisali. Prav tako so se o tem domu izražali obiskovalci, med njimi zlasti pedagogi, ki so prišli semkaj na inspekcijo. Kdo ve, koliko časa bi še peli hvalo temu domu in vzgojnim postopkom v njem, če ne bi občni zbor Društva učiteljev okraja Maribor-okolica razkril nekaj čisto nasprotnega.«

Da bi si naši čitatelji mogli jasno predočiti protislovja med nekaterimi pohvalnimi izjavami in med dejanskimi razmerami, navajamo nekaj bolešč iz knjige obiskov v slivniškem Mladinskem domu. Med temi si ogledimo eno izmed najbolj značilnih izjav, napisano leta 1951. Takole beremo: »Lepo je pogledati življenje v domu in vest nam je mirna, ko dajemo našim najmlajšim vso, kar jim lahko damo.« Druga izjava, vpisana v knjigo pred dvema mesecema, je še bolj laskava: »Člani komisije za sprejem gojencev iz Celja, Maribora in Murske Sobote se ščudimo vzorni ureditvi, domaćnosti in izredno posrečenim vzgojnimi prijemom pri izobrazbi gojencev in lju-

di a terena. Čestitamo vzorni skrbi za naše partizanske otroke in želimo še nadaljnjih vsestranskih uspehov.« Kakšni so bili v resnici ti »sporedni vzgojni prijem« in kaj so »spedagogije« v slivniškem domu »nudili« našim najmlajšim, vidimo najbolje iz poročila, ki je bilo prebrano na omenjenem občnem zboru Društva učiteljev. Ta zbor je namreč docela razkril resnične razmere v slivniškem domu. Toda šele golo naključje, da je namreč nekaj gojencev odšlo v dijaški dom v Ruše in tam spregovorilo, je moralo prinesiti nekatera pretresljiva odkritja. Tam so gojenci izpovedali (ko se jim je povrnil dolgo ustrahovani pogum in samozavest),

da so jih vzgojitelji v slivniškem Mladinskem domu klofutali, pretepali, zapirali in zasramovali. Kaznovanje s klecanjem je bilo nekaj običajnega za posameznika in za cele skupine, prav tako zapiranje v učilnico. Večkrat so koga zaprli tudi v kletno shrambo za premog, imenovano »rno luknjno«. Takih kazni se je najraje posluževala vzgojiteljica Berk-Brogant Ivana (Ančka), ki je otrokom ob inspekcijah z grožnjami zabijevala, naj nisoar ne povedo. Ta »vzgojiteljica« je kaznovala otroke celo z odvzemanjem kosila, najhuje pa se je pregrešila proti človeškemu dostojanstvu, ko je nekajkrat namazala nekaj otrok s človeškim blatom, potisnila neki deklici glavo v straniščno školjko in polila otroka z urinom po glavi. Najhuje metode so uporabljali slivniški vzgojitelji nasproti otrokom, ki so možili postelje. Upravnica Tihoka Kašpar je take otroke kaznovala tako, da jih je prisilila piti neko tekočino iz svinjskega parklja. Nadalje je dečke — »mošiče« — preblekla v deklisko obleko in jim ukazala, naj se tako oblečeni vsem v zasmeh kretnje po domu in po šoli. Prav neverjetne in nečloveške so eksperimentalne kazni z obehanjem ali postavljanjem nožne posode na glavo. Močnejše postelje so kaznovali tudi tako, da so morali otroci spati na golih tleh, nekajkrat celo v svinjaku. Otok, ki so si prilastili tujo lastnino, niso poudili, da to ni primerno ali da je sramotno, ampak so jih poniževali s tem, da so morali na hrbtu nositi listič z napisom »statič«.

Ti najbolj drastični primeri nečloveških kazni, ki so se jih posluževali »vzgojitelji« v slivniškem Mladinskem domu so našli na hudo zgražanje med naprednimi prosvetnimi delavci in sploh v vsej mariborski javnosti. Mariborčani zlasti obojajo molčečnost tistih slivniških vzgojiteljev, ki pri teh srednjeveških metodah sicer niso udeleženi, ki pa so, kakor pravijo, molčali iz strahu pred »avtoritetno« vodstvom. Vsa naša javnost je mnenja, da sta za nečloveško vzgojne metode v slivniškem Mladinskem domu odgovorni ne le upravnica in vzgojiteljica Berk-Brogantova, temveč da zadene krivda vse osebe, a pedagoški vodjo Hedvigo Felicjanovo vred. Posebno stednja je najbolj kriva srednjeveških vzgojnih razmer v slivniškem domu, ker je vodila, kaj se tam dogaja, pa tega ni javila kateremu koli inspekcijskemu organu. Krivi za te razmere pa so tudi slivniški volilci, ki bi lahko s družbeno kontrolo preprečili sramotno kaznovanje v svojem mladinskem domu. Mnogi Slivničani so namreč vedeli, kaj se v domu dogaja, proti temu pa niso ničesar pokrenili.

svobodo rodne grude. Dvanajstletno hčerko so nemški fašisti povozili z avtomobilom. Moža je vzela žalost...

Takole se vsak dan sreča jo borec in prebivalci obmejnih krajev desnice oficirja Janeza. Materine oči in oči oficirja Ljudske armade so se srčale in se razumele brez besed. Dovolj smo trpelit

»Kakšno trpljenje!« ponavlja zamisljeno žena, ki sedi zraven nas. »Prekleti Italijani! Petindajset let so nas teptali in mučili. A čemu? Samo zato, ker smo hoteli govoriti v svojem jeziku. Zato, ker se jim nismo hoteli ukloniti.«

Mati je ostala sama o zapuščenem domu. Koliko takšnih zapuščenih domov je ostalo po minuli vojni po oseh naši deželi...

Hipoma so ožile globoke gube na njenem obrazu, ki jih je prezela vanje bolelost. »Toda ti časi se ne bodo nikdar več ornili. Dovolj smo trpeli! Stara sem že, toda če bo treba, bom tudi jaz vzela puško v roke.«

In njeni koščeni prsti, ki so nekoč božali sinovo glavo, so se čvrsto oklenili materine oči in oči oficirja Ljudske armade. Dovolj smo trpelit

Kazimir C. Sanjin.

DOVOLJ SMO TRPELI

Tovariš kapetan, tovariš kapetan! Namestnik komandanta enote kopetana Gvozdiča se je začuden okrenil k neznanim postarni ženici, oblečeni v črno, katere živahne oči so ga opazovale, kot da se v njih skriva nema prošnja.

»Prosim vas, tovariš kapetan, da dovolite vašemu vojaku Janezu, naj me obišče.«
»Drži! Toda zakaj želite videti prav Janeza?«
»Oči te ženske so se hipoma zameglile.«
»Tudi mojemu sinu je bilo ime Janez, tovariš kapetan. Padel je 1945...«

Kmalu smo se vsi zbrali v siromašni, toda skrbno opravljeni majhni kuhinji nekoga slovenskega, doma Tudi Janez je bil tu, za katerega se je sicer medtem izkazalo, da ni vojak, marveč častnik naše enote. No to ni bilo bistveno. Žena je hvaležno gledala njegovo plavalno glavo, on pa je nekam zamišljeno motril to mater, ki je tudi imela sina Janeza.

»Zalujočim staršem našega padlega tovariša Ivana Skapinala smatramo za svojo dolžnost, da vam sporočimo in da vam izrečemo naše občutke spriču smrti našega tovariša in sobarca Ivana Vašega dragega in nepozabnega sina, ki je v skupni borbi z nami zoper naše sovražnike izgubil svoje mlado življenje.«

Vi, kot njegovi starši ste lahko ponosni in srečni, ker ste rodili in vzgojili ter na koncu v težki osvobodilni borbi izgubili, kar vam je najdragocenejše in najljubše — svojega sina Ivana, ki je s svojim zgledom in delom v bateriji pokazal, kako je treba ljubiti in kako se boriti za svoje ljudstvo.

Njegova kri, kot tudi kri vseh naših padlih borcev je zagotovila svobodo vseh naših narodov, a zapečatila usodo vseh podlih laži in prizadevanj naših sovražnikov, da bi si priljubili naše kraje, kraje, v katerih danes živate Vi. Vam pa omogočila, da v prihodnosti ne boste več sužnji in hlapi.«
Pogled sem umaknil s pisma, ki se je zdelo, kot la je bilo danes napisano... Cutil sem, kako me Janezova mati, mati borca I. gorskega divizion, stalno opazuje.

»Da, takšen je bil, moj Janez. Ze kot otrok je sovražil italijanske pritepenice. Spominjam se, kakšne sitnosti smo imeli, ko je kot 12-letni deček orgel na tla Mussolinijevo sliko. Karabinjerji so tedaj prišli aretirat mojega moža. Ko je dorasel v fanta, nikakor ni hotel služiti vojakov pod italijansko zastavo. Morali so priti ponj, ga zapreti in s silo utakniti v vojaško suknjo. Poslali so ga na bojišče v Rusijo. Toda prnil se je in odšel skupaj z drugimi o partizane. Srečen je bil, da je lahko med svojimi in da lahko govoril slovensko...«

Molk je zagnil majhno kuhinjo slovenskega doma. Kaj je od njega ostalo. Edini sin je padel v borbi z

IZ NAŠIH KRAJEV

Vodovod - velika skrb Kamničanov

MLO je določil v proračunu 10 milijonov dinarjev za ureditev vodovoda

Eno najbolj perečih vprašanj v Kamniku je preskrba z vodo. Stari vodovod, zgrajen še v prejšnjem stoletju, ne zadošča več potrebam. Zadnje čase so sicer ojačali kamniški vodovod iz izvirk pod Skalo pri mestnem kopalšču. Položili so tudi dodatno cev. Pristisk je sedaj povečan in doseže voda prvo nadstropje v mestnih hišah. Toda ta rešitev je samo začasna in ne daje možnosti, da bi vodovodno omrežje podaljšali na Perovo in Zaprice. Mestni ljudski odbor je določil v proračunu 10 milijonov za ureditev vodovoda. Na Starem gradu bo

zgradil veliko zbiralnico za vodo, ki jo bodo črpale črpalke izpod skale 40 m visoko. Zbiralnica, ki bo zajemala 1000 m³ vode, se bo čez dan praznila v vodovodno omrežje, ponoči pa jo bodo črpalke spet napolnile. Ta načrt bo za dolgo dobo rešil Kamnik skrbni glede preskrbe z vodo. Z. I.

Ribničanom se bo izpolnila stara želja

Ribnico so v tem letu precej obnovili. Ze spomlanih bilo obnovljenih več hiš. Pročelji, odstranili so ruševine, očistili

strugo potoka Bistrice. Gradbeno podjetje Ribnica zida sedaj združeno trgovsko hišo, železniško postajo in stanovanjsko hišo podjetja »LIP«.

Prihodnje leto se bo Ribničanom izpolnila tudi stara želja. Dobili bodo kanalizacijo, asfaltirane pločnike ter tlakovano cesto skozi trg. O vsem tem so na več sestankih že čisto govorili, padla je že tudi marsikatera pikra na ta račun. Kolektiv Lesno-industrijskega podjetja je prispeval za ta dela 20 milijonov dinarjev in tako se je bilo treba vestno lotiti dela. Načrt za kanalizacijo je že končan, v teku so pa tudi ostala pripravljajalna dela. V betonarni »Zidarja« v Kočevju izdelujejo betonske cevi za kanalizacijo. Januarja bodo pričeli nabavljati s Pohorja granitne kocke in robnike. Tako bo pomladi vse pripravljeno, da bodo lahko pričeli delati. A. A.

Društvo za telesno vzgojo v Ljutomeru pripravlja za 29. november televadno akademijo. V društvu je okrog 300 članov, večina mladine in pionirjev, ki zelo dobro delajo. Občutiti pa je v njem pomanjkanje voditeljev in premajhno število možnih organizacij in mestnega ljudskega odbora. Društvo ima lepo uredjen telovadni dom, škoda le, da ga ne more izkoristiti v celoti ker stanuje v njem tri družine. V njem so tudi lepi prostori za javno kopalnico, vendar jih ne morejo urediti, ker jim primanjkuje denarja.

Volilna zborovanja

Občinski odbor SZDL Bohinjska Bistrica je v preteklem tednu sklical kar tri predvolilne sestanke v občini. Vseh se je udeležil kandidat za republiški zbor tovariš Albin Jenstrle, ki je volivcem govoril o gospodarskih problemih okraja. V Bohinjski Bistrici je bilo že drugo tako zborovanje, na katerega je prišlo okrog 150 volivcev. Na tem zborovanju je govoril tudi kandidat za zvezni zbor, France Perovšek.

V Kamniku je bilo ta teden več volilnih zborov po terenih; na njih je govoril kandidat za republiško skupščino, tov. Alfred Janko. V živahnem razgovoru, ki se je razvil, so prebivalci razpravljali o komunalnih vprašanjih v zvezi s finančnim predlogom za naslednje proračunsko leto in so tudi marsikaj koristnega predlagali. Zbor volivcev je bil tudi pri »Titanus«, le-tam pa je govoril tovariš Tomo Brejc. Delavce in nameščence, ki so imeli zborovanje v dvorani prosvetnega doma, je obiskal tov. Janko Rudolf.

Srečni lastniki novih hiš s ključi v rokah

V DOLINI SNEŽNIH PLAZOV

Za prebivalstvo obnovljene Borjane so pripravljena sodobno urejena poslopja

Borjana, novembra

Tragedija v Borjani! Kdo se je ne bi spomnil? Tri noči je divjal snežni plaz: hišice so se rušile kot papirne stavbe, živina je stokala pod snegom in ruševinami, družine so se plašno stiskale po kletih in čakale usodo, dekletce Marica Hrast in stara mama sta dva dni tičali pod snegom, preden so ju izkopal, v ruševinah pa je ostala njena mati...

Teden dni po nesreči sem jih obiskal: preplašeni, z grozo prežeti obrazi, krvavi sledovi rdeč

priroda še nista zacelila ran. Za to vas velja: »Kamor stopi noga Atilovega vojaka...« Po pobočjih nad vasjo so še vidne temne brazgotine in trava jih ni prerasla. V vasi so še žalostni ostanki ruševin in človeška roka jih še ni odstranila.

Toda nedaleč od stare se dviga Nova Borjana. Srečni lastniki novih hiš se še niso vselili. Toda, ko sem jih zaprosil, so prišli vsak s svojim ključem in mi srečni razkazovali poslopja: Vsak ima svojo lastno hišo s stanovanjskimi prostori in gospodarskimi pritlikinami. Vse je v enem poslopju: hlev, klet, senik in stanovanje. Moderna zamisel spretnega arhitekta!

Vsi lastniki so prišli, le male Marice ni, ker je v Dijaškem domu v Kobaridu. Njo pa zastopa njen stari oče Andrej Kramar, ki jo je z lastnimi rokami pred dvema letoma izgrebel iz plazu.

— Oče sem ji, — je dejal stari Kramar. — Če ni v šoli, je pri meni. V gimnazijo gre. Kako se uči? Težje gre, težje. Otroka smo rešili iz plazu, še so posledice...

Otroška duša ne pozablja tako zlahka!

— Siromaki smo bili, siromaki bi ostali! — je pripomnila Lucija Uršič. — Če bi ostali pod Italijo, bi država prav gotovo ne zgradila novih hiš...

Jože Breškon pa ji je vpadel v besedo:

— Hvala bogu, da je meja prestavljena proti Benečiji. Sicer bi bili še večji reveži kot naši ljudje tam onkraj!

Nato je povedal zanimivo zgodbo o tem, kako so njegovega sina, ki je tedaj služil vojsko, prav tako zaprosili, naj prispeva za pomoč ponosrečencem v Borjani. To je bilo v daljnem Mostarju. Sele kasneje so izvedeli, da je iz Borjane in... da je dal pomoč samemu sebi!

In še so pripovedovali. Le nekaj jim je šlo s težavo z jezika: Podpisali so, da bodo sami izkopal jarek za vodovod. Sedaj pa jih je malo sram, da tega še niso storili.

In zaradi tega so v dolini snežnih plazov danes dve vasi: prva, stara je naseljena, druga, nova je še brez prebivalcev...

F. V.

BRALCI NAM PIŠEJO

11-članska družina stanuje v sodnih zaporih

Pred nekaj dnevi sem bil v Sevnici ob Savi. Pot me je zanesla k delavski družini Skalarjevi, ki je najštevilnejša družina v trgu — devet otrok v starosti od enega do petnajstega leta in oče ter mati, vseh skupaj enajst.

Skalarjevi so do nedavnega stanovali na sedežu občinskega ljudskega odbora v I. nadstropju. Ker pa prustore potrebuje sodišče za pisarno, so Skalarjevo družino brez pomišljanja preselili v drugi del iste stavbe, kjer so bili nekod sodni zapor. Pročelji so nesnažni in smradljivi in že desetletja niso bili prepiškani. Zidovi so porisani in popisani, v sobah so namesto oken le majhne zamrežene lince in morajo prisloniti lestev, če jih hočejo odpreti. Povsod je polno škurkov in drugega mrčesa. Kako naj otroci žive v taki nesnagi in v tako mrzlih sobah brez pečij? Kuhinja je velika le 5 kv. m. Kako in s čim naj tovariš Skalar prebela in popravi to stanovanje, ko je že pred dvema mesecema imel take stroške s prejšnjim stanovanjem, ki ga je na novo preleskal in uredil.

Odgovorne funkcionarje občinskega ljudskega odbora vprašamo, zakaj niso prostora vsaj prebelili, preden so Skalarjeve naselili vanje. Vprašamo jih, ali bi se oni s svojimi družinami naselili vanje. Z. R.

Na Goričkem bo treba urediti nove sadovnjake

Se pred leti so odhajali polni vatoni jabolk iz Prekmurja. Gorička jabolka so cenili po celi državi in zanje so se zanimali celo v inozemstvu. Kmetom na Goričkem je pomenilo sadjarstvo bogat vir dohodkov. Gorička pobočja so bila posajena s sadnim drevjem, da jih je bilo veselje pogledati.

Če se pa danes ozremo po teh gričih, vidimo kaj žalostno sliko. Ameriški kapar je v kratkem skoraj popolnoma uničil sadno drevje. Kar ga je pa ostalo, še naprej hira in bo v kratkem propadlo. Nujno je takoj nekaj ukreniti, da rešimo, kar se še rešiti da.

Potrebno bo okužena drevesa odstraniti iz sadovnjakov, očistiti vse sadno drevje, odstraniti suho listje in volto, ki so prava žarišča bolezni. Vse to bo treba požgati in nato izvesti temeljito zimsko škropljenje.

Ze nekaj časa opazujem tudi stanje sadjarstva v Obmurju. Tudi tod

ne najdemo več zdravega drevesa. Glavni vzrok temu je neredno škropljenje. Zadnja leta po teh krajih sploh niso škropili in tudi ni nič govora, da bi to letos storili. Menda so se že sprijaznili z usodo, da bodo dali slovo sadjarstvu. Škropiva so danes že na razpolago in si jih lahko nabavi vsak sadjar.

Na Goričkem bo treba urediti nove nasade in sadno drevje plantažno gojiti. S starim načinom ne bomo več uspeli. Novega se pa ljudje malo boje, ker mislijo, da bodo okrnjene njihove lastninske pravice. Če hočemo obnoviti sadjarstvo v Prekmurju, ne bomo smeli odlašati. R. Z.

Obnovljena poslopja v Borjani so ponos domačinov

Clani zbora proizvajalcev v Trbovljah so zaprisegli

Okrajni zbor proizvajalcev v Trbovljah je danes imel prvo sejo, na kateri je 37 članov zapriseglo. Razdelili so si naloge, izvolili mandatno, imunitetno in računsko komisijo za družbeni plan in proračun. Na skupni seji obeh zborov pa so razpravljali o

vajnih gospodarskih problemih okraja, in sicer o vprašanju kmetijstva v okraju Trbovlje, o izpadu akumulacije in skladu zaradi znižanja stopenj, nadalje o okrajnih taksah in o novih sodnikih okraja in okrožja Trbovlje. R.

sneg, mrtveci, izpod steptanega, sivega snežnega plazu štrle kosi pohištva, razcefrana obleka...

Koliko groze je še dandanes ostalo v dušah teh ljudi! Ob večerih nehotе zanese razgovor na tisti dogodek in spomni ožive. Leto za letom visi nad vasjo ta Damoklejev meč in leto za letom se prebivalci s skrbjo ozirajo na vrh za vasjo. Prebivati v dolini snežnih plazov ni prijetno!

Obiskal sem te dni vas Borjano. Se so vidni sledovi strašnega razdejanja. Niti človek niti

39

Mostiček, sestavljen iz dveh velikih debel, položenih kar na vodo, je bil naša velika nada. V ti dve debli, položeni čez globoko reko Pivo, se je uprl pogled stoterih ranjencev, ki leže ali ki so reko sami posevno polegali po strmih pobočju njenega desnega brega. Cel dan, če ne še več, bi potrebovali, da bi znova položili čez reko ti dve debli. Ta dan pa bi morda čez pusto Pivo že zdrveli Nemci, ki vozijo s seboj pontonske mostove. Morda bi bilo treba zgraditi tudi most čez Taro, da bi ga imeli v rezervi za ranjence. Morda bi jih mogli začasno spraviti na varno tam v Sandžaku, na Ljubišnji planini.

Tri, štiri dni je hitela po zraku močna zlokobna korespondenca med Vrhovnim štabom in Tretjo divizijo. Ta korespondenca bi, če bi se bila ohranila, povedala več kakor karkoli drugega o novih vojski, ki je nastajala, novi po duhu in srcu, po hrabrosti in skrbnosti za človeka.

Tak se je nam, ki se nismo vmešavali v čisto vojaške zadeve, ko smo iz kota sobe, tih in prizadevajoč si, da bi nas kar najmanj opazili in da bi jim bili kar najmanj v napoto, zdel smiselno brzojavk: ali naj ranjenec vodimo s seboj ali ne? Voditi jih, bi morda pomenilo žrtvovati celo divizijo, pustiti ali nastaniti jih, pa pomeni žrtvovati ranjenca, potem pa tudi divizijo. Brzojavke so hitele tja in nazaj, pa nobena ni povedala natančne besede. Zaledja za ranjenca ni. Vse zaledje je ko pas za nami. Kako naj sploh govorimo, da bi žrtvovali karkoli od tega trojega: vojske, ranjencev ali ljudstva. Zato so bile tudi brzojavke suhoparne, na pol vesele, nekoliko nerazločne, prebirali so jih šepetaje in naj smo še tako

poskušali, da jih ne bi slišali, ker so bile tajnost, ni moglo biti tajnost nič, ker smo že več dni stali nad Pivo, v njeni soteski, v pričakovanju nečesa.

Sami ranjenci so spregovorili o tej tajnosti, ne da bi poslušali brzojavke. Da bi vendarle poskusili rešiti čimveč ranjencev, ker mnogi ne bi vzdržali dolge napore poti, so že pele sekire, ki so sekale nova debela za most čez Taro, nazaj proti Sandžaku.

»Tovariši,« so prihajala v štab sporočila iz soteske Pive od ranjencev, »mi vidimo, da se vojska samo zaradi nas mudi na tem ozkem in nevarnem prostoru,« je pisal izobražen kmet Zivan, ranjeni komandant Kraljevskega bataljona Prve proletarske. »Uporabite trenutek, dokler Nemci še niso prispeli, mi bomo vojski prodor samo zavili in onemogočili.« — »Tovariši,« so sporočili manj nevarno ranjeni, »nikar ne mislite na naš prenos, saj vemo, da ni več konj, sami bomo vzdržali, če bo potrebno, se bomo tudi borili.« Najhuje in najbolj nevarno ranjeni pa so nam sporočili: »Pustite nam nekaj brzostrukel in revolverjev, da bomo ubili vsaj še nekaj fašistov!«

Zvečer, pred sončnim zahodom, lahko človek razloči stvari na veliko daljavo, dokler še ni večerne meglice in ko zrak že neha migotati od vročine. Ob takem lepem večeru, mirno in kakor da ni vojne, ne ranjencev, tihem, kakor da včeraj niso grmeli topovi »Štepanj Polja in da niso brnele »Štuke« v soteski, sva sedela v dvojce naravnost nasproti drugemu bregu Tare. Še malo prej so bili to mrtvi negibni gozdovi, kakor da je tudi narava zastala in da na nekaj čaka, kakor da okrog belih hiš na planini onkraj Tare nikoli ni bilo življenja. Z daljnogledom gledava hribe in se veseliva grobne tišine onkraj Tare.

Spominjam se, da smo v enakem večeru šli na oni strani Tare iz Bosne v Sandžak, Tara pa se je svetlikala pod nami ko pisana ogrlica. Hodili smo visoko, globoko pod nami pa je stala na ravnem bela hiša, v gozdiču. Nekdo je na pol glasno izrazil čudno željo, da bi po vojni v takšni hiši preživel vso pomlad in poletje ter pisal in prevajal, sama ne vem več, kaj.

V spominu na to željo je iznenada v sadovnjaku ob neki hiši zamigotalo nekaj belega, in videti je bilo, ko da se je hiša premaknila. Okrog nje se je zganila gruča in kmalu izgnila v sadovnjaku. Ljudje. Morda se prestrašeni kmetje po pravkaršnjem vdoru vračajo s planine domov. Na planem nad hišo se hitro prikaze vrsta desetih pičic, premičnih pičic, gredočih vkreber proti bližnji hiši. Druga vrsta že prihaja iz sadovnjaka po hribu nizdol — kakih trideset črnih pičic — in se vije med njivami in travniki. Kmetje ne hodijo tako v kolonah na svoje njive. In kje bi se jih našlo trideset v dveh hišah, sredi vojne?

Ni več dvoma, ne upanja. Zasvetili so se tudi že bajoneti v žarkih zahajajočega sonca, morda pa temu ali onemu tudi nož za pasom. Z daljnogledom smo lahko natanko videli, da so izbirali položaj in zakopavali mitraljez. Tara ni bila več svobodna.

Gremo vsi skupaj, vojska, ranjenci in ljudstvo. Jutri zjutraj pojdemo čez Pivo, ranjenci pa bodo začeli hoditi čez že nočaj. Kaj nas čaka na oni strani? Ali bomo lahko prišli čez Sutjesko?

Odposlali smo še zadnjo brzojavko, 6. junija: »Položaj zelo težaven. Sovražnik zasedel oba bregova Tare. Če se ne bomo mogli prebiti, se bomo junaško borili do zadnjega.«

Spodaj v soteski, v mestu ranjencev, kjer so se gorske steze spremenile v ulice živih ljudi, strme in zavarovane, je kar odmevalo od vzklikov, klicev, stokanja in poslavljanja pred dolgo potjo. Sklep, da pojdejo vsi ranjenci z vojsko, razen tistih, ki ne morejo hoditi, pa tudi izmed njih kdor hoče, so gotovo bolj kakor karkoli drugega okrepile oči ranjencev z nosilnic ter sramežljivo in vznemirjeno pogledovanje vojakov iz kolone, ko so šli po ulicah ranjencev. Zavoljo njih so šli vojaki umirat radostneje. Brez njih bi se vojakom zdelo, ko da se trga vez z življenjem, da so tudi sami že padli ali obležali ranjeni ob poti, že kakor jutri. Dve leti smo se že vojskovali vsi skupaj, v vojni, za trdno bolj čudni, kakor je bila katerakoli doslej.

Za bralke je nekaj posebej

Otrok in zdravstvena zaščita

Patronatna služba je premalo razširjena, pravijo, da zanjo ni dovolj strokovno izobraženega kadra

Visoka umrljivost otrok v naši državi ni samo medicinski problem, ki zanima le določen krog zdravstvenih delavcev, temveč družbeno zlo, ki zahteva odločne ukrepe. Glavni vzroki visoke umrljivosti naših otrok, zlasti dojenčkov, so materialna in kulturna zaostalost ter zdravstvena neposvetljenost znatnega števila rodbin z otroki.

Zdravje otroka je treba zaščititi prvenstveno v družini, ne pa v bolnišnici. Prva naloga otroške zaščite je, vplivati na okolje, v katerem otrok raste, da se mu zagotove primerni higijenski pogoji, s čimer se bo zmanjšala nevarnost obolenja in umrljivost najneodpornjše skupine otrok — dojenčkov — ter pomejlo zdravstveno stanje in odpornost doraščajočih otrok in mladine.

V povojnih letih je naša država mnogo storila za zaščito otrok. 40 otroških dispanzerjev je pred vojno zajelo le 3,7% dojenčkov, medtem ko je leta 1952 123 dispanzerjev in 333 posvetovalnic zajelo 24,8% dojenčkov. Število mlečnih kuhinj se je dvignilo od 2 na 19. Sezidane so bile tovarne za konserviranje mleka v prahu, v večjih mestih pa odprta središča za pasterizacijo mleka. Namesto predvojnih pet domov za dojenčke in male otroke z 240 posteljami, je bilo leta 1952 19 domov s 1612 posteljami za dojenčke in male otroke in 208 posteljami za matere. Obnovljena je mreža šolskih ambulanz in je njihovo število v letu 1952 preseglo predvojnega (96 v letu 1952 nasproti 90 v letu 1939). Število otroških postelj v bolnišnicah se je domala podnesetorilo; namesto 498 v letu 1939, jih je bilo 4380 v l. 1952.

Toda navzlic vsem, dosedanjim ukrepom nismo odpravili in nismo mogli odpraviti vzrokov visoke otroške umrljivosti. Zdaj je treba storiti korak naprej ter najti in uporabiti sredstva za odstranitev teh vzrokov. To naj bo skrb vse družbene skupnosti in predmet za široko razpravo, jaz pa želim na tem mestu naglasiti samo eno učinkovito sredstvo: patronatno službo, to je posvetovanje in pomoč materam pri negi, prehrani in rasti otrok po posebej za to usposobljenih zdravstvenih delavcih. Ta služba bi, kakor kažejo izkušnje v mnogih državah, dala odlične rezultate, toda terja tudi posebno skrb in napore.

Zaradi raznih okoliščin, posebno zaradi pomanjkanja strokovnih moči, večina otroških dispanzerjev ni mogla opravljati te naloge. Le izjemno obiskujejo zdravstvene sestre družine na domu. V vsej državi je bilo leta 1952 69.529 obiskov. Ta številka je nezadostna v primer-

ljavi z blizu pol milijona otrok, ki so se v tem letu rodili.

Po vsem tem lahko rečemo, da množične patronatne službe pri nas še nimamo, da se patronatna akcija tudi prepočasno razvija, v nekaterih krajih pa celo nazaduje. Mi dejansko nimamo dovolj sredstev in ljudi, da bi čez noč ustvarili tak sistem. Toda, mislimo, da nam je doslej primanjkovalo odločnosti, da smo bili preveč skeptični in da je bilo nekaj odpora tudi v krogih strokovnjakov, ki svoje stališče opravičujejo s tem, da nezadostno pripravljenih žensk ne smemo pustiti na domove, kjer bi s primitivnimi nasveti kompromitirale zdravstveno službo, da pa je usposabljanje specialnega kadra dolgo in težavno delo. To je točno, vendar pomanjkanje kadrov ne opravičuje, pač pa obtožuje. Naši dispanzerji in drugi pristojni družbeni forumi prav gotovo ne smejo čakati, da bodo že iz šole dobili sposobne sestre za patronatno službo, toda če bi se družbene in še posebej ženske organizacije resno zanimale za zdravstveno nadzorstvo otrok v družini, bi v svoji sredi gotovo našle dovolj žensk s potrebno izobrazbo in zdravstveno kulturo, z zadostno spretnostjo in ljubeznijo za to delo ter temu poklicu zagotovile dostojen ugled.

Ko bodo pri tem delu angažirane naše najboljše ženske (in to je poklic, vreden najboljših žensk), ne bo več težko z raznimi šolami, tečajji in strokovno literaturo postopno nuditi jim tudi potrebno strokovno izobrazbo.

Dr. Marija Gasič

NASVETI

Umivalnice in banje, kjer se je nabralo nekaj apnenca, očistimo z raztopino kisa in soli. S tem jih večkrat izdrgnemo in nato izplaknemo s čisto vodo. Če so madeži zastarali, bomo morali čiščenje s kislom in soljo večkrat ponoviti.

Steklene vaze očistimo z mešanico zrnatih soli in kisa. Potem pa jih umijemo v vodi izdrgnemo z mehko krpo. Stekla na slikah najprej zbršemo, nato pa natremo s krpo, namočeno v alkohol. Zbršimo jih s krpo, ki ne pušča vlaken, najboljša pa je jelena koža.

Če so se na pokrovanih ključkah ali pipah pojavili rjasti madeži, jih zdrgnite z volnenim krpo, napejeno z amoniakom. Nato pa jih umijte in zbršite do suhega, nazadnje pa jih naterite s krpo na katero ste nanesle nekoliko vazeline.

Prisrpnate senčnike najprej izpršimo, nato pa jih zdrgnemo z belo kruhovo sredico od zgoraj navzdol, ali s prav mehko radirko.

Košare iz vrbovih šib, slame, trstike ali bambusa, zdrgnemo s koruzno moko, nato jih izperemo s hladno vodo, sušimo pa jih na vetru, da se hitro posuše.

Poločeno platno najprej očistimo, nato pa zbršemo z mehko krpo, namočeno v vodi, ki smo ji dodali prav toliko mleka, čez nekaj časa jih zbršimo z vlažno krpo, nato pa s suho popolnoma posušimo.

Slamnike iz bele slame zdrgnemo z gobo, ki smo jo nalahko namočili v vodo pomešano z limonovim sokom. Če je slaminik nekoliko porumenel, ga nalahko posipamo z žveplenim cvetom, nato pa skrajamo s čisto krpo. Slaminik bo lakor nov.

Izravnane kartice očistimo s kosom vate, namočeno v alkohol, nato pa jih prelijamo čez papir ali čez krpo s srednje vročim likalnikom.

NAJ VAS SPOMNIMO...

Iz starega in izrabljenega posteljnega perila lahko med drugim izdelamo tudi okusne namizne prte.

Iz se trdnih delov perila izrežemo kvadrate, v kakršni velikosti pač moremo, seveda morajo biti vsi enako veliki. Iz teh kvadratov sešijemo prte, kolikor velikega hočemo. Če naredimo 3 kvadratov, jih sešijemo trikrat po tri kvadrate, ali 4x4 ali po 5x5 kvadratov. Le-te po dolgem in povprek sešijemo s šivalnim strojem. Zaradi trdnosti pa prejšnjemu še na pravi strani. Nato v vsak kvadrat uvezemo cvet, šive pa izvezemo z barvnimi nitjo s poševnim vbovom, širokim po 1 cm. Prav tako izdelamo tudi rob. Če nimamo barvnih nit, lahko uporabimo za okras prta stare pisane obleke ali bluzo, posejano s cvetovi. Razrežemo ju na 5 cm široke poševne proge, ki jih našijemo preko šivov in ob robu.

Med letnim in zimskim športom

lepe, vitke noge in sloko telo visoko čislani lastnosti. Da vam pomagamo uresničiti te težnje, vam v besedi in sliki nudimo nekaj nasvetov za telovadbo, ki se bodo nekajkrat vrstili v naši prilogi.

Pa začnimo s prvo vajo: Lezite na trebuh, telo čim bolj zravajte, glavo obrnite v stran, noge stisnite skupaj, upognite kolena in z rokami zagrabite za gležnje. To je odlična vaja za obliko kolena, trebuha in stegen.

V enaki držji zgrabite za konce prstov in pritisnite meča čim bolj tesno na stegna, tako da boste s petami in podplati dosegli zadnjico. S tem se krepijo mišice stegen.

IZ LEPEGA KARIRASTE-GA BLAGA SI NAPRAVI-MO OBLEKO, KAKRSNO KAZE SLIKA. OBLEKO BO PRIMERNA ZA STI ZA MLAJŠE ZENSKE

Obnovimo stare obleke

»Moda je lahko lepa, praktična in privlačna,« ugovarja marsikatera izmed nas, »a kaj, ko si ne morem privoščiti nič novega. Kopicco denarja so nam pogoltnile počitnice, zimski nakupi pa tudi šolske knjige naših malčkov niso bile zastoj. Razen tega potrebuje hčerka nove čevlje in mož zimski plašč. Moja garderoba bo pač žal morala še čakati.«

Take in podobne besede slišimo čisto. Na naših skicah vam bomo pokazali nekaj idej, kako lahko s skromnimi sredstvi obnovimo našo garderobo.

loverju bomo dosegle velik učinek.

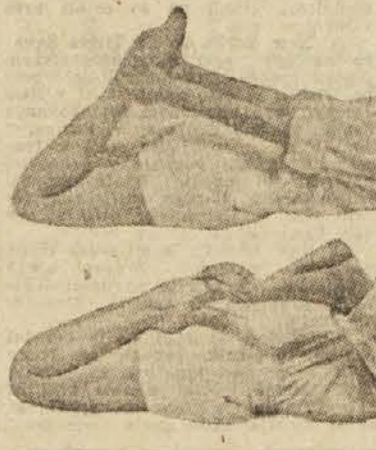
1. Preprosti obleki z ozkim krilom dodamo širok drapiran pas primerne barve. Iz enakega materiala in barve je tudi pokrivalo.
2. Lanskemu kostumu bomo napravile krznen šal, podložen z blagom kostuma.
3. Z novim kelihastim ovrtnikom na gladki obleki ali pul-

4. Majhen ovrtnik iz pikeja bo primeren za marsikatero obleko.
5. Kostum s kuli-jopico dobi ovrtnik in rob ob gumbih iz ozelota ali imitacije.

Med letnim in zimskim športom

Cas letnih športov in množičnega gornišstva je pri kraju, bele pojnosti pa še ni. Prav ta vmesni čas pa lahko kvarno vpliva na vašo gibčnost in dobro razpoloženje, če ne boste poskrbeli, da ju s premišljeno telovadbo držite stalno na višini. K temu pove še moda, da so

lepe, vitke noge in sloko telo visoko čislani lastnosti. Da vam pomagamo uresničiti te težnje, vam v besedi in sliki nudimo nekaj nasvetov za telovadbo, ki se bodo nekajkrat vrstili v naši prilogi.

Pa začnimo s prvo vajo: Lezite na trebuh, telo čim bolj zravajte, glavo obrnite v stran, noge stisnite skupaj, upognite kolena in z rokami zagrabite za gležnje. To je odlična vaja za obliko kolena, trebuha in stegen.

V enaki držji zgrabite za konce prstov in pritisnite meča čim bolj tesno na stegna, tako da boste s petami in podplati dosegli zadnjico. S tem se krepijo mišice stegen.

Petersilj pozimi

Petersilj rabimo pozimi prav tako kakor poleti, zato je dobro, da mislimo na to sedaj, dokler je čas. Zato moramo petersilj posaditi v zabojčke ali pa v kakšne druge posode, ki imajo primeren odtok za vodo. Zelo se je obnesel lonec za petersilj, kakršnega kaže risba. Lonec je iz gline in je ob straneh preluknjan, da ima večjo površino za saditev petersilja. Sadimo tako, da skozi luknje porinemo petersiljeve korenine, ki jih sprti zasujemo z zemljo. Za saditev izberemo mlade in ne predolge korenine, ki so v naj-lepši rasti. Lonec postavimo v kuhinjo k oknu in skrbimo za primerno vlago. Zalivati moramo zelo previdno, ker preobilna vlaga pospešuje gnitje. V kolikor pa se sicer pojavijo rumeni in nagrdniti listi, jih moramo takoj odstraniti, da gniloba ne pride z listov na korenine.

Kdor pa ima na vrtu dovolj petersilja, mu ga ni treba presajati in prenašati v kuhinjo, temveč ga kar na gredi zavaruje pred snežno odejo. V ta namen napravimo ob robovih gredice ogrodje iz lat. Na to namečemo

smrekavih vej ali pa kaj drugega. Brž ko nastopi milderje vreme, četudi sredi zime, odstranimo ve-

je, da petersilj lahko raste. Streho med zimo nekajkrat odstranimo in nato spet pokrijemo, da ostane petersilj čimbolj zelen. Ne smemo pa pustiti na prostem zelene, ki jo zato posadimo ali v klet ali pa v primerno velike zabojčke. Gnitje uspešno preprečujemo z ogljenim prahom. O. M.

Mrežica za vaze

V naših kljub najboljši volji ne moremo lepo urediti cvetlice v vazi. Zlasti kadar hočemo dati v vazo le nekaj cvetlic, bo grlo navadno preširoko in cvetlice bodo neurejene visle v vazi. Da to izboljšamo, naredimo iz tanke žice mrežico, kot kaže slika. Mrežico položimo v grlo ali na vrh vaze.

Košek za drobnarije

Za gospodinjstvo drobnarije, pletenje, šivanje ni nikdar primernega prostora. Kupite si košek, ki ga doblite v trgovinah s suho robo, ga pobarvajte v ustrezni barvi in ga pritrdite na mizico, kakor kaže naša slika. Morda imate kakšen bolj primeren prostor, stol, omario ali kaj podobnega. Če hoste uporabljate košek za pletenje, v katerem se bo od-

viljal tudi klopčič, košek oblecite na notranji strani s tkavico. Prilijte ga samo na zgorajjih robovih, da ga boste lahko obrnile, kadar bodo v njej smetli. Košek pa boste imale lahko tudi za knjižice, časopise in za druge malenkosti.

Srečna in okrnjena mladost

Pr ed našo stanovanjsko hišo je zmeraj kot na kakšnem otroškem igrišču. Kako tudi ne. V 24 stanovanjih je kar 40 otrok, pa če se jih vsaj polovica pripodi na dvorišče in če se jim pridružijo še otroci iz sosednjih hiš, jih je za celo vaško vojsko.

Česa vsega ne počnejo! Poti pred hišami, njihova okolica, vrtovi, vozovi — vse jim daje nenehne vire zaposlitve, iger, zabave, skratka pomeni jim pol življenja. Koliko iznajdljivosti, domislekov, emkratnih idej, sposobnosti je v njihovih igrarh.

Čeprav je sleherni izmed otrok nekako svojski, ima vendar večina nekaj skupnega: vedri, razigrani, tovariški in odkriti so. Ta ali oni se »odlikuje« z večjo robotostjo, oni je bolj miren, tretji spet velja za največjega razgrajca. Vendar je večina otrok ljubkih, prisrčnih in če jim utegneš z razumevanjem prisluhniti, boš vendarle našel v večini izmed njih tisto pravo otroško nepokvarjenost, ki te osreči.

Kar pogledjmo malega Janezka. Še tri leta nima, pa skoraj nič ne zaostaja za pet- in šestletnimi

vrstniki. Zdjaj se vključi v vrsto korakajočih; jih vneta posnema, prav tako glasno vpije in poje kot oni, jih lovi, se udeležuje »krajce hruške«, pri čemer je najraje hudi čarovnik, obeša se na vozove in podi za kolezarji; kadar pa se igra prevrže v pretep, kdó bi tajil, ima tudi že izkušnje večjih otrok, krepko vrača prijete udarce in že dolgo je od tega, ko je jokaje hodil k mami in starejšima bratema iskat tolažbe in zavetja.

Toda ozrmo se za enim izmed tistih otrok, ki niso kot večina. Ze na prvi pogled se mala Nina razlikuje od večine. Tako mati kot služkinja nenehno skrbita zanjo, jo vodita za roko na sprehod, dedek in babica bdita z vso ljubeznijo nad njo. Vsak izmed njih ji izpolni sleherni željo, a tega, kar bi ji dala družba vrstnikov, ji ne morejo dati. Mala Nina le redko zalde med otroke. Kadar pa vendarle pride, ljubosumno varuje svoje lepe igračke, jih nikomur na posodi, boji se družbe glasnih, razigranih otrok, ki jo iz igre sami izključijo, češ saj se ne zna niti igrati. Potem se vrne k materi, ki utolaži njen

glasen jok — in jo še redkeje spusti med »tolpo divjačkov«.

Opazujmo le smeh, ta najbolj pristen izraz razpoloženja, teh dveh otrok. Janezku se smejejo očke, lica, ustka — kar pogledaš ga, pa si še sam ves veder, pra-

vajo o njem. Nino vidimo mnogo redkeje smejeti se, za svoja leta se zdí prerersna, preveč odrasla, o njej skoraj podvomim, če se zna otroško, prav od srca nasmejati.

— Fantiček je kot vrabček; ob vsakem vremenu je pred hišo, vse leto zagorel, rdečeličen, kot posebej zdravje. Nežno bela polt deklice ne govori o utrjenem otroku. Kako tudi; ob hladnem vremenu ne zapusti nikoli stano-

vanja, málo močnejše sonce bi ji utegnilo škodovati, v mrazu bi se tako lahko prehladila — a starši in stari starši se zanjo tako zelo bojijo! Morda ji res nudijo vse, kar si želi — a nečesa ji ne dajo: prave, vesele, srečne mladosti, preko katere bi samostojno stopila v življenje.

Kot lepa lutka je. Vsa v sveže zlikanih gubah, čipkah in v vsem, kar je lepega in nežnega. Janezkova kolena so večkrat blatna kot čista, hlače nosijo zdaj sledove blata iz tuž, zdaj prahu, drugič spet sledove hudih bitk. Njegova mati res prenekaterikrat zavzdihne: spet bom do pozne ure šivala, prala, likala. A naj se deček naužiže prostosti, naj se naskače, naj ima lepo mladost. Saj bo kar mimogrede postal fant, a upam, da bo fant na pravem mestu. — Ko mu položi trudno, a vendar vedro glavico na blazino, ji čebljaje pripoveduje o svojih velikih doživljajih dneva. A kaj kmalu ga premaga utrujenost in vseh dolgih 10 ur si nabira sile za nov, veder dan mladosti. — Ninici pa se obeta nov dan, ko bodo njeni svojci spet skrbno bdeli nad njo, jo negovali in nosili po rokah — a ne bodo ji omogočili vključiti se v družbo otrok — tja, kamor edinole spada.

Z. G.

DANAŠNJI ŠPORTNI PROGRAM

LJUBLJANA
od 9. ure dalje mladinsko državno prvenstvo v odbojki, Dvorana na Taboru.
ob 10: na letnem telovadišču v Tivoliju gozdni tek za smučarje-tekače

I. ZVEZNA LIGA
Beograd: Radnički: Rabotnički, BSK: Lokomotiva, Sarajevo: Sarajevo: Crvena zvezda, Zagreb: Dinamo: Odred, Skoplje: Vardar: Partizan, Osijek: Proleter: Hajduk, Subotica: Spartak: Vojvodina.
II. ZVEZNA LIGA
Banja Luka: Borac: Napredak, Sabac: Mačva: Zeleznica (S), Cetinje: Lovćen: Budućnost, Zagreb: Zagreb: Velež, Šibenik: Šibenik: Branik.

Zadnja dva tedna smo gledali več tekem, na katerih so slabša moštva izvajala obrambno taktiko. Izraelski nogometaši so se s takšno igro uspešno zoperstavili našemu državnemu moštvu. Tako sta preteklo sredo izvrstno zaigrala Vardar in Radnički. Tudi ta dva sta se dobro branila, vendar pa sta tekmo izgubila.

USPEH SE DOSEŽE Z NAPADOM
Izkušnje so pokazale, da ni moč doseči uspeha z obrambno taktiko. Igrati ves čas samo z dvema ali tremi napadalci, odbijati žogo na slepo, kar najbolj daleč od gola, streljati nalahko v out, zadrževati igro na vse mogoče načine, ni niti koristno in tudi ne športno. Plod takšnega načina igre je vselej negativen.

FINIS SE JE ZACEL
Danes se nadaljuje tekme za prvenstvo zvezne lige. Do konca jenskanskega prvenstva so samo še tri kola. Začel se je finiš.

Lajoš Engler
BO DANES PETDESETIČ NASTOPI V DRŽAVNI KOŠARKARSKI REPREZENTANCI
Lajoš Engler, mlajši, umirjen, borben in zelo fair branilec naše državne reprezentance, bo danes na tekmi proti Belgiji petdesetih oblekel državni dres. Splet bo branil barve naše države. Po Stjepanu Bobeku je naš drugi športnik, ki v teh dneh doživlja to radost.

več kot petdesetkrat nastopili v državni reprezentanci. To so Geo Demšar in Loci, ki so igrali po 64 in 60 nastopov, nato pa Stjepan Bobek, ki je nastopil v 60 nastopih. Dva igralca, Engler in peti po vrsti, doslej je za državno reprezentanco dosegal 124 kosov.

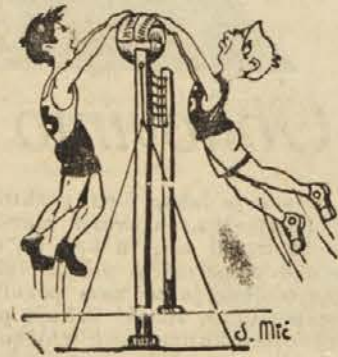
Sahovske novice

Beograd, 14. nov. (Tanjug) Mednarodnega šahovskega turnirja v Beverwiju, ki bo trajal od 2. do 10. januarja 1954, se bo udeležilo 10 šahovskih mojstrov. Šahovska zveza Jugoslavije je predlagala Pirca za našega zastopnika na turnirju, ker Federer ni mogel sprejeti povabila zaradi udeležbe na šahovskem turnirju v Saarbrücken.

ODBOJKA

MLADINKE PARTIZANA (NOVO MESTO) DRŽAVNE PRVAKINJE

Ljubljana, 14. nov. Danes popoldne se je v dvorani na Taboru pričelo mladinsko odbojgarsko državno prvenstvo. V prvi igri je ženska vrsta novomeškega Partizana v petih setih premagala zagrebško Mladost in s tem osvojila državno prvenstvo. Beograjski Partizan ni prišel na prvenstvo, čeprav se je zani kvalificiral. Pri mladincih je zemunsko Jedinstvo v treh setih premagalo Mladost iz Zagreba.

Športna tekmovalja v »Tednu pošte«

V Tednu pošte je športno društvo »Pošta« organiziralo turnirje v odbojki, šahu in namiznem tenisu. V odbojki je prvo mesto osvojila Ilirija s štirimi točkami pred Poštarijem 2 in Elektra 0 točk. Rezultati: Pošta: Elektra 3:1, Ilirija: Pošta 3:0, Ilirija: Elektra 3:1.

Poskus velike prevare v zvezni boksarski ligi

Registracija igralca Vojvodine Veselinovića je razglašena števila nogometna vodstva. Vojvodini pa od vzela dve točki. V zvezni boksarski ligi pa se je pripetil neprimerno huji prekršek. Član zvezne lige Jedinstvo iz Zemuna je nastopal na prvenstvenih tekmovaljih s 6 boksařji, ki so bili nepravilno registrirani.

Prva športna radijska reportaža na svetu

Konec junija 1921. se je v nekem pristanišču Georges Carpentier došel najslavnejši francoski boksař vkrocal na ladjo, ki je krenila v ZDA. Jacku Dempseyu, tedanjemu absolutnemu svetovnemu prvaku, naproti. Točno dve leti prej si je z zmago nad Villardom Dempsey zagotovil naslov svetovnega prvaka. Bil je 25. januarja od 1891. leta, odkar so se boksaři po novih pravilih. Sedem let — do 23. septembra 1926. — je Dempsey ponovno nosil naslov najboljšega boksařja na svetu. V Philadelphiji je pred 120.757 gledalci, kar je rekord v zgodovini boksa, klonil pred Tunneyem in posledje se ni nikdar več dvignil na lestevici najboljših boksařev. Vendar ga je pridobljena slava privedla celo v ameriški senat.

FILMSKE NOVOSTI

štev. 46
PRED VOLITVAMI
Zborovanja v Sarajevu, Nišu, Murški Soboti, Skoplju, Pulju in Beogradu
OSTALE VESTI
1. Prihod Koče Popovića na Dunaj
2. Podpisovanje sporazuma o Balkanskem tajnistvu
3. Prihod novega ameriškega veleposlanika
4. Konferenca vojaških predstavnikov generalstabov Jugoslavije, Grčije, Turčije
5. Na podmornici 802
SPORT
Jugoslavija: Izrael 1:0
Redakcija Beograd tel. 21-191
Zahtevajte da v vaših kinematografskih redno predusajajo filmske novosti

INDUSTRIJA MOTORJEV — RAKOVICA PRI BEOGRADU

razpisuje natečaj
za sprejem 10 strojnih inženirjev in 15 strojnih tehnikov
Vsa pojasnila daje personalni oddelek industrije motorjev od 13. do 15. ure. Rok za vlaganje prošenj je do 25. nov. 1953

WHITE — PRVI ŠPORTNI RADIJSKI REPORTER

V New Jerseyju se je na stadionu 2. julija 1921. zbralo mnogo tisočev gledalcev. Tisoči pa so ostali brez vstopnice.

WHITE TRIUMFIRA

Prvi je napadel Carpentier. White, ki je bil sam navdušen, je znal navdušiti tudi druge, takrat dokaj ringu... Z enim skokom je Carpentier preseknil vrvi in se pojavil z žarečim obrazom v ringu. Ogrnjen je bil s sivo, črno obrobljeno haljo.

SMUČARJI, POZOR!

Ponovno smo odprli svojo montažno delavnico
kjer strokovno in solidno montiramo in popravljamo vse vrste smučarskih rekvizitov
PLANICA-SPORT, Ljubljana, Likozarjeva šte. 10 tel. 23-396, 21-713

DPD »SVOBODA« — POLJANE

PRIREDI V PONEDELJEK, 16. NOVEMBRA OB 20. URI
SVEČANO AKADEMIJO
V POČASTITEV VOLITEV V LJUDSKO SKUPŠČINO. AKADEMIJA BO V SENTJAKOVSKEM GLEDALIŠČU
V torek, dne 17. novembra, bo ob 19,30 predavanje iz cikla »Naše šolstvo«
»O NEKATERIH ZNAČILNOSTIH OBVEZNEGA ŠOLSTVA MED SLOVENCIM«
Predava prof. Milan Vrtačnik v dvorani I. drž. gimnazije v Vegovi ulici 4, I. nadstropje

Kdor vztrajno igra pri JUGOSLOVANSKI LOTERIJ, mora zadeni.

INDUSTRIJA MOTORJEV — RAKOVICA PRI BEOGRADU
Tel. 56-301, lokalno 18
razpisuje natečaj
za sprejem 10 strojnih inženirjev in 15 strojnih tehnikov
Vsa pojasnila daje personalni oddelek industrije motorjev od 13. do 15. ure. Rok za vlaganje prošenj je do 25. nov. 1953

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

INDUSTRIJA MOTORJEV — RAKOVICA PRI BEOGRADU

razpisuje natečaj
za sprejem 10 strojnih inženirjev in 15 strojnih tehnikov
Vsa pojasnila daje personalni oddelek industrije motorjev od 13. do 15. ure. Rok za vlaganje prošenj je do 25. nov. 1953

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

INDUSTRIJA MOTORJEV — RAKOVICA PRI BEOGRADU

razpisuje natečaj
za sprejem 10 strojnih inženirjev in 15 strojnih tehnikov
Vsa pojasnila daje personalni oddelek industrije motorjev od 13. do 15. ure. Rok za vlaganje prošenj je do 25. nov. 1953

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

INDUSTRIJA MOTORJEV — RAKOVICA PRI BEOGRADU

razpisuje natečaj
za sprejem 10 strojnih inženirjev in 15 strojnih tehnikov
Vsa pojasnila daje personalni oddelek industrije motorjev od 13. do 15. ure. Rok za vlaganje prošenj je do 25. nov. 1953

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

TEHNIČNA TRGOVINA

»CHEMO«, LJUBLJANA
IMPORT — EXPORT
Titova cesta 50
sprejme takoj:
1. Glavne računovodje z večletno prakso v trgovski stroki.
2. Trgovskega potnika, ki ima veselje do kemične stroke. Potoval bo po Sloveniji.
3. Tajnice, vestno in zanesljivo z znanjem strojepisja, stenografije in nemškega jezika. Prednost imajo člani ZK.
4. Kemika - tehnika z daljšo prakso. Zaježena je tudi trgovsko-komercialna sposobnost.
5. Trgovskega pomočnika, večšega kemične stroke. V poštev pridejo tudi priučeni.
6. Blagajnika za prodajalno. Prednost imajo izučeni v trgovski stroki.
7. Trgovskega vajenca, ki ima veselje do kemične stroke. — Predpogoji poštenost in nižja srednja šola.

D NEVN ENOVICE

VAŽNI NASLOVI V LJUBLJANI

Uredništvo »Ljudske pravice« Borbe, nočni urednik Tina telefonsko št. 23-261

Rečevalna postaja. Zaloška 25, tel. 22-444

Porodnišnica. Slamerjeva 3, tel. 20-215

Otroška klinika. Ulica Stare pravde 4, tel. 20-975

Dežurna lekarna. Prešernov trg št. 5, tel. 20-115

Zavod za socialno zavarovanje, Miklošičeva 20, tel. 23-081-083

Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-081

DOZ, Miklošičeva 19, tel. 21-776

Notranja uprava, Prešernova ul., tel. 21-100 in 21-200

Gasilska milica, Krekov trg, tel. 23-555

Dokladi tajništva za notranje zadeve Ljubljana-mesto, telefoni 21-100, 21-200, 21-600, 21-700

Dežurna za prometne nesreče, tel. 20-503

Putnik, Titova 2/1, tel. 20-472

Elektrarna, Magistrala, št. 22-121

Pinarna, Resljeva 22, tel. 20-535

Vodovod, Krekov trg 10, tel. 20-534

Železniška postaja, Trg OF, tel. 20-768

Avtobusna postaja, Masarykova ul., tel. 23-085

Jug. aerotransport JAT, Miklošičeva 12, tel. 20-845

Hotel »Union«, Miklošičeva 1, tel. 20-370

Mestni avtoaktak, Slomška 6, tel. 21-576

Kurivo, Masarykova cesta 15, tel. 20-570

Večelagodna NA-MA, Ljubljana:

Uprava - sekretariat, 23-553
 Komercialni oddelki, 23-571
 računovodstvo, 23-059
 centralno skladišče, 23-550
 poslov. pri »Posti«, 21-065
 posl. pri »Tromostovju«, 23-551
 poslov. »Pohištvu«, 20-495

Trg. podj. »Unije«, Ljubljana, Wolfova 1/1:
 direktor, 20-042
 komerc. 23-304

Grosistični oddelki za usnje, Trubarjeva 41, 22-221

Detaljna poslovalnica za usnje »Unije«, Trubarjeva 41, tel. 22-221

Detaljna poslovalnica za usnje »Koža«, Trubarjeva 16, 23-058

Grosistični oddelki za obutev, Gradišče 10, 20-517

Trg. podjetje »Volna«, Ljubljana, tel. 23-562

Prodajalna »Volna«, Ljubljana, Nazorjeva 3, 20-523

Prodajalna »Korotara«, Ljubljana, Celovška 71, tel. 23-083

Slovenija - Impex, trg. agencija za izvoz in uvoz - Beethovnova 14/1, tel. 23-815

Galanterija, trg. grosistično podjetje, Ljubljana:
 direktor, 23-273
 komercialni, 23-271
 skladišče, 23-275
 računovodstvo, 23-276

Trg. podjetje »Izira«, Ljubljana, Wolfova 1/1:
 uprava, direktor, 23-521
 komercialni odd., 20-235
 skladišče Mestni trg 21, 21-195
 poslovalnice: »Perlo«, Miklošičeva 12, 20-122 - »Manona«, Prešernov trg 3, 21-972 - »Moda«, Nazorjeva 3, 20-255 - »Okrasna, Copova 54, 21-149 - »Vrvarna«, Trubarjeva 31, tel. 20-441

Agrotehnika - export-import, Ljubljana, tel. 20-143
 direktor, 21-448
 oddelki za uvoz in prodajo, 21-776, 20-547
 oddelki za les, 21-053, 23-048, 20-377
 oddelki za živino, 20-365
 oddelki za tehnično službo, 20-143 (int. 19)

oddelki za posredovanje in kmetijske pridelke, 21-830
 odd. za servisno službo, 21-305
 trgovina, Gosposvetska c. 3, tel. 21-658

Mestno prevozno podjetje »Mesprom«
 uprava - mehanične delavnice, karoserijska delavnica, tapetniska delavnica, ličarska delavnica, vulkanizerska delavnica - tel. 21-392

Prometna pisarna - Prevozi, garaže - tel. 20-823

Spedična - Ljubljana, podjetje za tuženske in mednarodne transporte, uprava Titova 33, tel. 21-392

direktor, tel. 20-851
 kosovna odprava, Metelkova št. 4, tel. 21-710
 avtodisponenca, tel. 21-690
 avtogaraže, Središka 1, 23-290

ORJAVA

Pozivamo vsa državna kmetijska posestva, gospodarske in zadržne organizacije, državne zavode, urade in ustanove ter posamezne državljane, ki se uporabljajo kmetijska zemljišča, ki so last Splošnega ljudskega premoženja na območju MLO Ljubljana, da jih prijavijo »Upravi nepremični MLO« v Ljubljani, Kotnikova ul. št. 16, najkasneje do 21. decembra 1953.

Prijava mora obsegati podatke, predvidene v Pravilniku za vodenje evidence o kmetijskem zemljiškem skladu SLP (Ur. l. F.L.R.J. št. 42/53).

Koristniki zemljišč, ki imajo za skupne pogodbe z Upravo nepremični MLO, so oproščeni prijave.

Koristniki zemljišč last SLP, ki goranje prijave ne bodo podali, bodo kaznovani po čl. 16 cit. pravilnika s kaznijo do din 10.000.

Vse informacije daje Uprava nepremični MLO, Ljubljana, Kotnikova ul. 16 (telefon št. 20-194) med 7. do 9. ure.

Komisija za organizacijo evidence kmetijskih zemljišč SLP pri MLO glavnega mesta Ljubljane

Uprava elektroenergetskega sistema Slovenije v Ljubljani se je z vsemi svojimi oddelki preselila v nove poslovne prostore v

HAJDRIHOVI ULICI št. 2,
 II. nadstropje,

t. j. ob Tržaški cesti v bližini Tobačne tovarne, kjer prične z rednim poslovanjem v ponedeljek, dne 16. novembra 1953.

Nova telefonska zveza na hišno centralo je: 23-448, 21-195 in 21-522.
 Poštni predal: Ljubljana 252.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredil v torek, dne 17. novembra 1953 ob 16. uri ogled Zavoda za preiskavo materiala in konstrukcij. Zbirališče na križišču Titove in Dimičeve ulice. Vodi in razlaga direktor Zavoda ing. Turnšek Viktor. Vabljeni.

O. Pankova razstava v Moderni galeriji se nečl. zapre.

Ljubljanski kinematografsko podjetje predvaja danes ob 10. uri dopoldne v kinu Union premiero ameriškega barvnega filma »Amerikance v Parizu«. Predprodaja vstopnic ob 9. uri dalje. Čisti dobiček od te predstave je namenjen za voilni sklad.

Narodni muzej v Beogradu (Trg Republike) je odprt od sredah, četrtkih, sobotah in nedeljah od 9. do 13. ure, ob torkih in petkih pa od 12. do 21. ure. Ob ponedeljkih je muzej zaprt. Kolektivne obiske prijavitelj dan prej na telefon št. 20-178.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Gledališča pasaja

Nedelja, 15. novembra ob 16 in 20: J. Zemljan; »Odošitev«. Gostovanje in ustanove ter posamezne državljane, ki se uporabljajo kmetijska zemljišča, ki so last Splošnega ljudskega premoženja na območju MLO Ljubljana, da jih prijavijo »Upravi nepremični MLO« v Ljubljani, Kotnikova ul. št. 16, najkasneje do 21. decembra 1953.

Prijava mora obsegati podatke, predvidene v Pravilniku za vodenje evidence o kmetijskem zemljiškem skladu SLP (Ur. l. F.L.R.J. št. 42/53).

Koristniki zemljišč, ki imajo za skupne pogodbe z Upravo nepremični MLO, so oproščeni prijave.

Koristniki zemljišč last SLP, ki goranje prijave ne bodo podali, bodo kaznovani po čl. 16 cit. pravilnika s kaznijo do din 10.000.

Vse informacije daje Uprava nepremični MLO, Ljubljana, Kotnikova ul. 16 (telefon št. 20-194) med 7. do 9. ure.

Komisija za organizacijo evidence kmetijskih zemljišč SLP pri MLO glavnega mesta Ljubljane

Uprava elektroenergetskega sistema Slovenije v Ljubljani se je z vsemi svojimi oddelki preselila v nove poslovne prostore v

HAJDRIHOVI ULICI št. 2,
 II. nadstropje,

t. j. ob Tržaški cesti v bližini Tobačne tovarne, kjer prične z rednim poslovanjem v ponedeljek, dne 16. novembra 1953.

Nova telefonska zveza na hišno centralo je: 23-448, 21-195 in 21-522.
 Poštni predal: Ljubljana 252.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredil v torek, dne 17. novembra 1953 ob 16. uri ogled Zavoda za preiskavo materiala in konstrukcij. Zbirališče na križišču Titove in Dimičeve ulice. Vodi in razlaga direktor Zavoda ing. Turnšek Viktor. Vabljeni.

O. Pankova razstava v Moderni galeriji se nečl. zapre.

Ljubljanski kinematografsko podjetje predvaja danes ob 10. uri dopoldne v kinu Union premiero ameriškega barvnega filma »Amerikance v Parizu«. Predprodaja vstopnic ob 9. uri dalje. Čisti dobiček od te predstave je namenjen za voilni sklad.

Narodni muzej v Beogradu (Trg Republike) je odprt od sredah, četrtkih, sobotah in nedeljah od 9. do 13. ure, ob torkih in petkih pa od 12. do 21. ure. Ob ponedeljkih je muzej zaprt. Kolektivne obiske prijavitelj dan prej na telefon št. 20-178.

KINO »SISKA«: Amer. barvni film »Hudniki kralja Salomona«. Brez tednika. Predstave ob 16. 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 9-11 ter od 15 dalje.

CELJE »UNION«: Amer. film »Zločin v Nevadi«.

CELJE »DOM«: Ameriški film »Ob veliki ločnici«.

BLEJ: Ameriška barvna risanka »Ostržek«.

KAMNIK: Angleški film »Hitrejši od zvoka«.

VEVČE: Avstrijski film »Niki«.

DOMZALE: Japonski film »v zgodovini«.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film »Kapitan Horatio«.

PLAVŽ: Jug. film »Obiško dete«.

KOROŠKA BELA: Meh. film »Viva Zapata«.

KRANJ: »STORŽICE«: Ameriški barv. film »Ivanovo« gledališče.

»SVOBODA«: Ameriški film »Odošitev pred zoro«.

MARIBORSKE VESTI
 DEZURNA LEKARNA
 Nedelja, 15. novembra: Lekarna »Studentica«, Gorkga ulica 18,
 RADIO
 6.00-12.00 Pranos sporeda Radia Ljubljana - 12.00-12.20 Oddaja v madžarsčini - 12.20-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.
 KINO
 PARTIZAN: Ameriški film »Krvna osveta«.
 UDARNIK: Ameriška barvna risanka »Dumbo«.
 POBEŽELJE: Nemški film »Poročna noč v rajcu«.
 STUDENCI: Ameriški film »Cez noč rojena«.

SLOVENSKO NAR. GLEDALIŠČE
 Nedelja, 15. nov. ob 10: Čajkovski: »Labodje jezero«. Zaključena predstava za J.L.A. - Ob 20: Roland: »Obdelujemo v miru svoje vrtove, izven«.

VESTI Z JESENIC
 Dežurna zdravniška služba od 13. novembra do 20. novembra: Dr. Resenstein Stanka.

CELJSKE VESTI
 Nedeljska zdravniška dežurna služba v Celju 15. nov.: Dr. Sešek Maksim, Celje, Ljubljanska 36.

»RAZVOJ DELAVSKEGA UPRAVLJANJA PRI NAS IN REZULTATI«

je naslov predavanja, ki ga prireja Delavska univerza v Ljubljani v ponedeljek 16. novembra ob 18,30 v dvorani Trgovinske zbornice, Beethovnova 10-I. - Predaval bo tov. France Plažar, predsednik RO sindikata kemičnih. - Člani sindikatov, delavskih in upravnih odborov - izobražujte se! Vabljeni

DROBNI OGLASI

DELO DOBI
 Kirurgična klinika Medicinske visoke šole v Ljubljani razpisuje

1 mesto medicinske sestre, katere bi prevzela posle glavne sestre kirurške klinike.

Prošnje je vložiti v personalnem oddelku Medicinske visoke šole v Ljubljani, Zaloška c. 2, do 20. novembra 1953.

Medicinska visoka šola v Ljubljani razpisuje:

1 mesto zdravnika za specializacijo iz ginekologije in porodništva; 2 mesti zdravnikov za specializacijo iz rentgenologije; 3 mest zdravnikov za specializacijo iz stomatologije.

Prošnje je vložiti do 20. novembra 1953 v personalnem oddelku Medicinske visoke šole v Ljubljani, Zaloška cesta 2.

Medicinska visoka šola v Ljubljani razpisuje:

1 mesto zdravnika za specializacijo iz ginekologije in porodništva; 2 mesti zdravnikov za specializacijo iz rentgenologije; 3 mest zdravnikov za specializacijo iz stomatologije.

Prošnje je vložiti do 20. novembra 1953 v personalnem oddelku Medicinske visoke šole v Ljubljani, Zaloška cesta 2.

Medicinska visoka šola v Ljubljani razpisuje:

1 mesto zdravnika za specializacijo iz ginekologije in porodništva; 2 mesti zdravnikov za specializacijo iz rentgenologije; 3 mest zdravnikov za specializacijo iz stomatologije.

Prošnje je vložiti do 20. novembra 1953 v personalnem oddelku Medicinske visoke šole v Ljubljani, Zaloška cesta 2.

RADIO
 POSLUŠALCEM

Naša Direkcija dobiva od svojih poslušalcev precej plovov, v katerih nas vprašujejo, zakaj nismo poslali anketnih listov. Vsem tistim to-že v pojasnilo:

Oddelki za Stik s poslušalci pri Radu Ljubljana je organiziral pošto anketno po sistemu Koda. Ta sistem ima to prednost, da z določeno odstotkom poslušalcev doseže skoraj isti rezultat, kot če bi poslal anketne liste vsem poslušalcem. Zato smo iz kartoteke naših naročnin izbrali 1000 naročnikov in jim poslali anketne liste. Edino na kar smo se ozirali je bil poklic, kraj in včasih tudi jakost sprejemnika, da je bil odstotek »zbranih« razdeljen po izobrazbi in številu naročnikov v posameznih okrajih. Tokrat nismo imeli pri izbiri drugega kriterija, ker smo hoteli izvedeti le mnenje, ki ga ima poslušalec tega ali onega poklica iz raznih slovenskih pokrajin o našem programu.

Več o tem smo govorili v pogovoru s poslušalci pred tremi tedni, nekaj minutosti pa boste lahko izvedeli tudi v današnjih pogovori ob 12.30. Vse tiste pa, ki so nas prosili za anketni list bomo, če ne bo mogoče sedaj, prav gotovo upoštevali pri naslednji anketi.

RADIO LJUBLJANA
 Dnevni spored za nedeljo 15. nov.

Poročila: 7.00, 12.30, 15.00, 19.00 in 23.00

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored)

8.00-9.00 Glasbeni spored

9.00-10.00 Glasbeni spored

10.00-11.00 Glasbeni spored

11.00-12.00 Glasbeni spored

12.00-13.00 Glasbeni spored

13.00-14.00 Glasbeni spored

14.00-15.00 Glasbeni spored

15.00-16.00 Glasbeni spored

16.00-17.00 Glasbeni spored

17.00-18.00 Glasbeni spored

18.00-19.00 Glasbeni spored

19.00-20.00 Glasbeni spored

20.00-21.00 Glasbeni spored

21.00-22.00 Glasbeni spored

22.00-23.00 Glasbeni spored

RADIO
 POSLUŠALCEM

Naša Direkcija dobiva od svojih poslušalcev precej plovov, v katerih nas vprašujejo, zakaj nismo poslali anketnih listov. Vsem tistim to-že v pojasnilo:

Oddelki za Stik s poslušalci pri Radu Ljubljana je organiziral pošto anketno po sistemu Koda. Ta sistem ima to prednost, da z določeno odstotkom poslušalcev doseže skoraj isti rezultat, kot če bi poslal anketne liste vsem poslušalcem. Zato smo iz kartoteke naših naročnin izbrali 1000 naročnikov in jim poslali anketne liste. Edino na kar smo se ozirali je bil poklic, kraj in včasih tudi jakost sprejemnika, da je bil odstotek »zbranih« razdeljen po izobrazbi in številu naročnikov v posameznih okrajih. Tokrat nismo imeli pri izbiri drugega kriterija, ker smo hoteli izvedeti le mnenje, ki ga ima poslušalec tega ali onega poklica iz raznih slovenskih pokrajin o našem programu.

Več o tem smo govorili v pogovoru s poslušalci pred tremi tedni, nekaj minutosti pa boste lahko izvedeli tudi v današnjih pogovori ob 12.30. Vse tiste pa, ki so nas prosili za anketni list bomo, če ne bo mogoče sedaj, prav gotovo upoštevali pri naslednji anketi.

RADIO LJUBLJANA
 Dnevni spored za nedeljo 15. nov.

Poročila: 7.00, 12.30, 15.00, 19.00 in 23.00

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored)

8.00-9.00 Glasbeni spored

9.00-10.00 Glasbeni spored

10.00-11.00 Glasbeni spored

11.00-12.00 Glasbeni spored

12.00-13.00 Glasbeni spored

13.00-14.00 Glasbeni spored

14.00-15.00 Glasbeni spored

15.00-16.00 Glasbeni spored

16.00-17.00 Glasbeni spored

17.00-18.00 Glasbeni spored

18.00-19.00 Glasbeni spored

19.00-20.00 Glasbeni spored

20.00-21.00 Glasbeni spored

21.00-22.00 Glasbeni spored

22.00-23.00 Glasbeni spored

Zatamnitev v GRETLEYJU

J. B. PRIESTLEY 61

ILUSTRIRAL SABAHADIN HODŽIĆ

»Rekel sem, da je to zame zelo važno. Casa ne smeva izgubljati. Ti ljudje, ki so naju zaklenili, lahko vsak čas pridejo. Povejte mi, kdo ve ali sluti, da ste govorili nerensnico?«

»Ustnice so ji nekoliko zadržete.«

»Ne vem, od kod ste vzeli pravico, da me to vprašujete. Mislim... kaj pa se vas to tiče? To je zame polom.«

»Govoril bom resnico,« sem dejal odločno, ker nisem mogel dopustiti, da bi še nadalje izgubljala čas. »V Gretley sem prišel, da bi nekaterim ljudem prepričal delati zločine proti domovini. Izsiljevanje je eden izmed načinov, ki ga te podgane uporabljajo. Da bi nagnali druge, da bi delali zanje, jim groze, da bodo odkrili njihove skrivnosti. Ali vam je zdaj jasno?«

Prikimala je z glavo.

»Vedela sem, da ste nenavaden človek.«

»Ni važno, kakšen sem. Stvar je v tem: takoj sem opazil, da glumite, opazil pa sem tudi, da ste prestrašeni in da bi utegnili postati žrtev te vrste ljudi. No, Sheila, govorite. Casa nimava več mnogo.«

»Nekdo za trdno ve. Mislim pa, da še dva druga slutita. Ta dva druga sta gospa Jesmondova in Ferigo. Oba me čudno gledata in včasih vključita v pogovor pripombo, iz katere lahko sklepam, da nekaj slutita.«

KINO

KINO »UNION«: Amer. barvni film »Skrivnostno življenje Walterja Mittyja«. Tednik. Filmske novice št. 45. Predstave ob 16. 18.15 in 20.30. Predprodaja vstopnic od 9-11 ter od 15. ure dalje. Ob 10 ure predvaja ameriški barvni film »Amerikance v Parizu«. Dobiček je namenjen za voilni sklad.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film »Trinastno pismo«. Tednik. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Rdečeliska in kavbojci«. Tednik. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri. Ob 10. uri je matineja istih filmov v obeh kinematografih.

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9-11 ter od 14. ure dalje.

KINO »SOCA«: Francoski film »Parnska kartuzija«. Brez tednika. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri. Predprodaja vstopnic od 9-11 ter od 15 dalje. Danes zadnjkrat!

KINO »TRIGLAV«: Ameriški barvni film »Veselo in brez skrbi«. Tednik. Indijski kmet. Predstave ob 16. 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 9-11 in 15. ure dalje. Dopoldne ob 10. uri matineja.

KINO

KINO »UNION«: Amer. barvni film »Skrivnostno življenje Walterja Mittyja«. Tednik. Filmske novice št. 45. Predstave ob 16. 18.15 in 20.30. Predprodaja vstopnic od 9-11 ter od 15. ure dalje. Ob 10 ure predvaja ameriški barvni film »Amerikance v Parizu«. Dobiček je namenjen za voilni sklad.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film »Trinastno pismo«. Tednik. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Rdečeliska in kavbojci«. Tednik. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri. Ob 10. uri je matineja istih filmov v obeh kinematografih.

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9-11 ter od 14. ure dalje.

KINO »SOCA«: Francoski film »Parnska kartuzija«. Brez tednika. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri. Predprodaja vstopnic od 9-11 ter od 15 dalje. Danes zadnjkrat!

KINO »TRIGLAV«: Ameriški barvni film »Veselo in brez skrbi«. Tednik. Indijski kmet. Predstave ob 16. 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 9-11 in 15. ure dalje. Dopoldne ob 10. uri matineja.

Umrlj so v Ljubljani

Štirn Marjana, osebn. upokoženka. Pogreb bo danes ob 15. uri v Šentvidu nad Ljubljano.

Bušič Branko, sin fotoreporterja. Pogreb bo danes ob 16. uri na Zalah.

Sindikalna podružnica »Primorje-Export« v Novi Gorici sporoča žalostno vest, da je v starosti 58 let dne 14. novembra 1953 nenadoma umrl naš vestni sodelavec tovariš

ALBIN SLAMIČ
 Na zadnji poti ga bomo spremlili dne 15. novembra ob 16. uri v Šempetru pri Gorici.

ZAHVALA
 Ob tragični izgubi moža in očeta

FRANCA ZDEŠARJA
 nosilec spomenice od 1. 1941 se najpriarnejše zahvaljujem vsem, ki so ga spremlili na njegovih zadnjih poti. Posebno zahvalo izrekam Zvezi borec, invalidom in pa darovalcem vencev. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Zena in hči Franeka

RADIO KOPER
 Nedelja, 15. novembra: 8.15 Slov. narodna - 8.30 Za naše kmetovalce - 9.00 Miadinska oddaja: Bamby - III. nadalj. - 13.45 Glasba po željah - 15.00 Pogovor s pianistom - 16.00 Iz zakladnice skladateljstva A. Foersterja, J. Aljaža, F. Gerbica, M. Hubada, M. Tomca in F. Marolta. - 16.30 Promenadni koncert revolta in zabavne glasbe - sodeluje B. Adamič - 17.30 Glasba po željah v hrvaščini - 18.15 Jurina in Franina.

Vremenska napoved
 hidrometeorološke službe LRS

Napoved za nedeljo 15. novembra: Lepo, suho vreme. Zjutraj in dopoldne po kotlinski megli. V Ljubljanski kotlini se bo zadržala ves dan. Temperatura brez spremembe.

Nadaljnji izgledi do torka: Suho jesensko vreme z meglo po kotlinah, predvsem ponoči in v dopoldanskih urah. Temperatura se ne bo bistveno spreminjala.

STANOVANJA

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO išče moški-samski, po možnosti v bližini bolnice, v Mostah ali v centru. Ponudbe pod: »Dober in točen plačnik«. 1855

PRODAM

OTROŠKI VOZICEK, globok, popolnoma zaprt, z žimnico, dobro ohranjen, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 1435

DIESEL, 7,5-tonski tovorni avtomobil in 4-tonska rabljena priklopa napredaj. Polzve se pri Mlinškem podjetju Ljubljana, Parmova 37. Tel. 21-578. 1433

KUPIM

RABLJENO STRUZNICO in vrtni stroj za mehanično delavnico kakor tudi mizarško krožno žago, skobelni stroj, mizarško delovno mizo in kompletno mizarško orodje kupimo. Ponudbe poslati na Mlinško podjetje Ljubljana, Parmova 37. Telefon 21-573. 1433

RAZNO

GARAŽO, posebno ali skupno, za svoj novi potniški avtomobil znamke Standard, potrebuje predstavnitvo podjetja za mednarodno trgovino, Plača po dogovoru. Cenjena ponudba na »Interexport« predstavništvo za LRS, Ljubljana, Titova 63 Tel. 23-498. 1854

TRGOVSKO PODJETJE »MLEKO«, Ljubljana, prekljuje pooblastilo št. 1387/53 z dne 6. X. 1953, glaseče se na ime Francot Emil, Ljubljana, ter se smatrajo vsa naročila, ki jih imenovani sprejema za Trgovsko podjetje »Mleko«, Ljubljana, za neveljavna. 1438

PREKLIC, Preključen besede, katere sem v pisanosti izrekel v gostilni o uslužbenih MOMO Tržič ter stenovaljski komisiji, ter se jim zahvaljujem, da so odstopili od sodnega postopka. Pohleven Franc, Bistrica. 1436

DELO IŠČE

DIPLOMIRANI PRAVNIK (praksa sodna), želi zaposlitve v Ljubljani. Nastop po dogovoru. Ponudbe na oglasni oddelki pod »Vestene«. 1430

GRADSKO METALSKO PODUZEČE

»Joža Vlahovič« - Zagreb
 Ilica 69, tel. 37-969

PROIZVODNJA VODOVODNIH IN SANITARNIH ARMATUR

OBRAT ZA POLIVINIL: oblaganje kotlov iz železne pločevine, lesa in betona s polivinilom; izdelovanje raznih posod in predmetov iz polivinila ter oblaganje tal in zidov s polivinilom

»Joža Vlahovič« - Zagreb
 Ilica 69, tel. 37-969

PROIZVODNJA VODOVODNIH IN SANITARNIH ARMATUR

OBRAT ZA POLIVINIL: oblaganje kotlov iz železne pločevine, lesa in betona s polivinilom; izdelovanje raznih posod in predmetov iz polivinila ter oblaganje tal in zidov s polivinilom

zunaj tega lokala, kar pa se mi ne zdi verjetno. Vsekakor pa je, kot rečeno, strašen snob. Toda, koliko je ura?«

Povedal sem ji, da je minilo deset.

»Odiči morava,« je dejala in skočila z sofe, »ali pa bo nekdo natvezil Lionelu vsakršne čenče, ko se vrne. Kaj naj storiva, za božjo voljo? Le kdo si je mogel izmisliti te listke?«

»Ko ste odšli od mene in stopili h gospe Jesmondovi, ali ste zahtevali od nje sobo?«

»Sem, vprašala sem jo, ali ima prazno sobo. Gospa Jesmondova stanuje tu in mislila sem, da mi bo lahko svetovala, kaj naj storim.«

»Gospa Jesmondova ne samo da tu stanuje,« sem dejal, »marveč je tudi lastnica tega lokala. In prepričan sem, da je zrasla spalnica na njeni njivi. To je storila delno s slabimi nameni...«

»Mar vam nisem že prej nekega večera rekla, da je nevarna žena?«

»Morda se ji je zdela ta priložnost ugodna, da naju kompromitira, da bi naju imela v rokah in da bi lahko to izkoristila, kadar ji bo potrebno. Kakor vidite, je metoda ista.«

»Tako je, Sherlock Holmes, toda kaj bova zdaj storila? Ne bi hotela, da bi začela klicati na pomoč in da bi spravila na noge ves lokal.«

Stopil sem k vratom.

»Vse je odvisno od tega, ali so pustili ključ v ključavnici,« sem rekel in se sklonil. »Zdi se mi, da so ga pustili. Ker je pod vrati velik razmak, od ključa ne bo težko priti. Prepričan sem, da je na dnu predalčka te omare kak list papirja. Vidite, da je res. Dajte mi ta papir, Sheila. Hvala. Zdj pa napravim star trik, kako pride človek iz zaklenjene sobe.«

»Kakšen človek!« je vzkljnila spet dobre volje.

PRED VOLITVAMI

Edvard Kardelj je te dni z Miho Marinkom obiskal tudi oficirje ljubljanske garnizije (zgoraj). — Mico Slandrovo, partizansko borko in politično delavko, poznamo v glavnem iz njenega političnega delovanja. Naš fotoreporter pa jo je srečal na vrtu v krogu njenih treh malčkov, Verice, Duške in Miška, ko so nabirali šopek za svojega očka.

Državni sekretar Koča Popović na zapadni železniški postaji na Dunaju v spremstvu avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja.

Fašistični izgredi v Trstu

Sežiganje, eksplozije atentatorskih bomb, pretepi, ranjenci, mrtvi — to so rezultati fašističnega divjanja v Trstu. Organizatorji tega srednjeveškega nasilja pa mirno sede v Rimu in dalje spletkarijo.

IZ SVETA

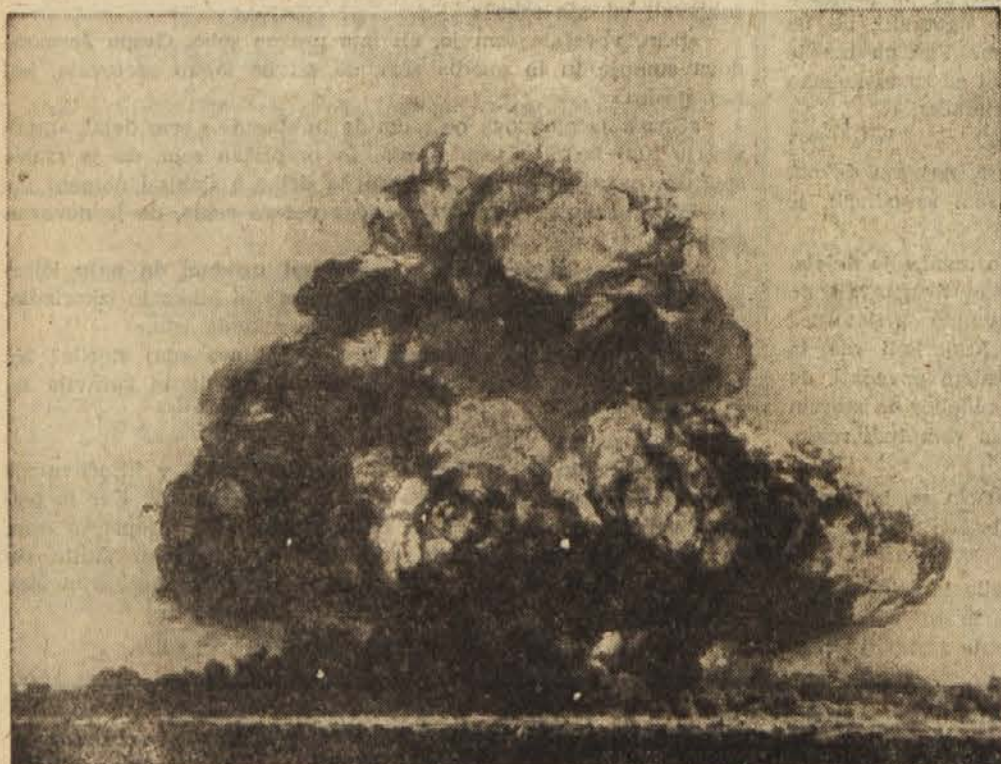
Te dni je umrl kralj Saudske Arabije Ibn Saud. Vzroka smrti niso sporočili. Na prestolu ga bo nasledil njegov sin, ki bo nosil ime Saud Ibn Abdul Aziz, kralj Saudske Arabije. Na sliki: kralj Ibn Saud. Posnetek je napravljen nekaj tednov pred smrtjo, ko je kralj bolehal na težki angini pectoris.

Volitve v Sudanu

Eksplozija atomske bombe

Angleška atomska bomba, ki je eksplodirala v Avstraliji.

Zanimivosti

Delegati Političnega komiteja Arabske lige so obiskali obmejne vasi v Jordanu, kjer so bili nedavno obmejni incidenti.

V Salzburgu so se nasprotni stranke takole spoprijete v predvolilnem boju (Volksopposition so avstrijski informbiraževci)

ŠPORTNI DOGODKI

Na delovnem posvetu Zveze »Partizan« Slovenije so člani partizanskih društev prikazali vaje za republiški zlet 1954. Na slikah: članci društva Gaberje pri Celju izvajata prosto vajo; skok Ljubljančana Pöschla s krogov.

Baragova je bila na mednarodni košarkarski tekmi Francija : Jugoslavija v Parizu najzaslužnejša za zmago. S temperamentno in prodorno igro je pogostokrat presenetila nasprotnice. Zato je osvojila simpatije gledalcev, katere je »hitre Jugoslovanka« zelo navdušila

